

MØTEINNKALLING

TIL

Kommunestyret

Møtested: Kommunestyresalen

Møtedato: 11.05.2017

Tid: 12:00

Forfall meldes umiddelbart. Varamedlemmene møter kun etter nærmere innkalling.

SAKSLISTE

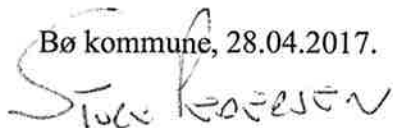
Utvalgs- saksnr.	Saksnr. Tittel
13/17	17/67 REFERATER OG MELDINGER
14/17	17/106 ORDFØRERENS HJØRNE
15/17	17/260 ORIENTERING AREALPLAN
16/17	15/561 RAPPORT FRA AVKLARINGSPROSJEKT MOBIL OG BREIBAND
17/17	17/252 SØKNAD OM NÆRINGSLÅN VED KJØP AV LANDBRUKSEIEDNOM OG NYBYGG
18/17	17/261 ÅRSMELDING 2016 – BØ ELDRERÅD
19/17	17/269 REGULERINGER INVESTERINGSBUDSJETTET 2017
20/17	15/23 REVIDERING GODTGJØRELSESREGULATIV
21/17	17/142 FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT: OFFENTLIGE ANSKAFFELSER

22/17

17/210

KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT FOR 2016

Bø kommune, 28.04.2017.



Sture Pedersen
Ordfører

REFERATER OG MELDINGER

Saksbehandler: Grete F. Olsen
Arkivsaksnr.: 17/67

Arkiv: 033

Saksnr.: Utvalg
13/17 Kommunestyret

Møtedato
11.05.2017

Innstilling:

Referater og meldinger tas til orientering.

Saksutredning:

REFERERES FRA DOKUMENTJOURNAL

Dato: - Utvalg: KST Kommunestyret

Saksnr	Regdato Navn Innhold	Avd/Sek/Sakb	Arkivkode
16/950-10	16.03.2017 Nordland politidistrikt 201600941/10 - NÆRPOLITIREFORMEN I NORDLAND - STATUS OG FRAMDRIFT	RÅD//GUJA	X31
17/30-4	K-Sekretariatet PROTOKOLL FRA KONTROLLUTVALGETS MØTE 07.03.2017		

ORDFØRERENS HJØRNE

Saksbehandler:

Arkiv: 033

Arkivsaksnr.: 17/106

Saksnr.: Utvalg**Møtedato**

2/17 Kommunestyret

16.02.2017

14/17 Kommunestyret

11.05.2017

Innstilling:**Saksutredning:**

ORIENTERING AREALPLAN

Saksbehandler: Rune Dahl
Arkivsaksnr.: 17/260

Arkiv: 142

Saksnr.: Utvalg

19/17 Formannskapet
15/17 Kommunestyret

Møtedato

27.04.2017
11.05.2017

Innstilling:**Saksutredning:**

Muntlig orientering om arbeidet med arealplanen.

Straumsjøen 18.4.17

Gundar Jakobsen
Rådmann

Vedlegg:

RAPPORT FRA AVKLARINGSPROSJEKT MOBIL OG BREIBAND

Saksbehandler: Åsa Elvik
 Arkivsaksnr.: 15/561

Arkiv: N64

Saksnr.: Utvalg

20/17 Formannskapet
 16/17 Kommunestyret

Møtedato

27.04.2017
 11.05.2017

Innstilling:

Rapporten «Status mobil og bredbånd - forslag til mulige forbedringer» tas til orientering.

Saksutredning:

Kommunestyret vedtok i sak 60/15 å etablere et avklaringsprosjekt for utbyggingsbehov og mulige løsninger for forbedret mobil- og bredbåndsdekning for områder med svak dekning. Prosjektet har en kostnadsramme på kr 202.000, med følgende finansiering:

Tilskudd Nordland Fylkeskommune	100 000
Internarbeider Bø kommune	62 000
Bruk av Kommunalt næringsfond	40 000
Sum finansiering	202 000

Bakgrunnen for avklaringsprosjektet framgår av saksframlegget som til grunn i kst-sak 60/15:

- «Bø kommune har gjennomført to prosjekter med bredbåndsutbygging med fiber, i områder der Vesterålskraft Bredbånd (VKBB), eller andre, ikke har funnet det økonomisk mulig å bygge på kommersielt grunnlag. Finansieringen har her i stor grad har vær tilskudd gjennom Nordland fylkeskommune, samt deltakelse fra Statoil i den ene prosjektet. Imidlertid er det fremdeles store områder i Bø som ikke har tilfredsstillende bredbåndsdekning, samtidig som flere av disse områdene har dårlig mobildekning.»
- «Pr. dato er det ingen kommersielle aktører som vil etablere nye løsninger med akseptabel kapasitet og kvalitet for områder med få mulige abonnenter. Kommunen må dermed finne løsninger der utbygger vil ta hoveddelen av kostnadene, men der kommunen vil måtte skaffe noe av finansieringen. Dermed må en søke løsninger med lavest mulig kostnad. Det er i hovedsak 3 mulige løsninger:
 - Utbygging av 4G mobil med tale
 - Styrking av eksisterende trådløse internettsignaler fra f.eks. Trollfjord Bredbånd
 - Mindre forlengelser av eksisterende fibernett fra Vesterålskraft bredbånd»
- «Utbygging ved de tre løsningsmodellene foran krever omfattende arbeid med å avklare faktiske forhold for alle områdene med mangelfull dekning. Det er foreløpig beregnet totalt opp mot to mnd. internarbeid ved næringsavdelinga. Mottaksforhold må avklares på detaljnivå ettersom dette varierer mye selv på korte strekninger. Det

må også avklares hvilke muligheter det ligger i videre utbygging av eksisterende fibernett for enkeltområder og forsterkning i Trollfjords trådløse bredbåndsløsninger.»

Nordland Fylkeskommune innvilga tilskudd til gjennomføring av avklaringsprosjektet som omsøkt samme høst. På grunn av mannskapsbytte på Kultur- og næringsetaten ble det søkt Nordland Fylkeskommune om forlengelse av fristen for sluttutbetaling, og denne ble forlenga til 5. august 2017. Kommunestyret vedtok i sak 7/17 å gjennomføre prosjektet til tross for redusert bemanning i 2017. Rådmannen har derfor beslutta å leie inn ekstern konsulentbistand til gjennomføring av avklaringsprosjektet. Konsulenttjenester Nord v/ Arne Osnes ble engasjert og har lagt fram en omfattende prosjektrapport ihht oppdraget.

Rapporten legges med dette fram for politisk behandling.

Straume,
18. april 2017

Gundar Jakobsen
Rådmann

Tor Andersen
Kultur- og næringssjef

Vedlegg: Rapport «Status mobil og bredbånd - forslag til mulige forbedringer»

BØ KOMMUNE

Status mobil- og bredbånd



Forslag til mulige forbedringer

INNHOILDSFORTEGNELSE

1. FORORD	3
2. TEKNISKE BEGREPER	4
3. FAKTAKILDER	4
4. SAMMENDRAG	4
5. FORSKJELLIGE BREDBÅNDSBEHOV – UTVIKLING OG BRUK	6
6. FAKTA OM BRUK AV INTERNETT OG ANDRE MEDIER	6
6.1. UNG/ELDRE	6
6.2. INTERNETT DOMINERER TIDSRUKEN PÅ PC	7
Noen bruksområder	7
6.3. BEDRIFTER	8
6.4. OFFENTLIG	8
6.5. GENERELT OM INTERNETTBRUK I NORGE	8
6.6. DELT INTERNETT PÅ SMARTTELEFONER	9
7. STATUS MOBIL OG BREDBÅNDSDEKNING I BØ KOMMUNE:	9
7.1. DEKNINGSKART NKOM (NASJONAL KOMMUNIKASJONSMYNDIGHET) 2016	9
7.2. MOBILSENDERE I BØ	10
7.3. FIBERNETT I BØ KOMMUNE:	12
7.4. INTERNETT OVER RADIOSENDERE	13
8. KVALITET OG HASTIGHET PÅ BREDBÅND I BØ	13
8.1. GOD INTERNETTDEKNING	13
8.2. OFFENTLIGE TILSKUDDSORDNINGER	14
8.3. AKSEPTABEL MOBILDEKNING	14
8.4. DEKNING I DE ENKELTE OMRÅDER:	14
8.5. DEKNING TELENOR:	15
8.6. NOEN OMRÅDESPESIFIKASJONER FOR DEKNING TELENOR:	16
Straume:	16
Steine	16
Eidet-Nykvåg-Hovden	16
Veggemoveien, Veaveien, Ringstad og Guvågveien	16
Skårvågen og Sjøberg:	16
8.7. DEKNING TELIA	16
Inne i kommunen	16
Rv 820 til Bø	17
8.8. DEKNING ICE:	18

Mobildekningen ICE	18
Bredbåndsdekning ved router fra ICE	18
8.9. TOTALDEKNINGEN FOR MOBILNETTET	19
9. DE ENKELTE BEHOVSOMRÅDENE	19
9.1. BØ SOM BOSTEDKOMMUNE	19
9.2. BØ SOM NÆRINGSKOMMUNE	20
9.3. BØ SOM FRITIDSKOMMUNE	20
9.4. BØ KOMMUNES TEKNOLOGI OG DIGITALISERING	20
9.5. SAMFUNNSSIKKERHET I BØ KOMMUNE	21
10. LØSNINGSALTERNATIVENE	21
10.1. «GODT NOK»	21
10.2. ALTERNATIVENE:	22
Telenor og Telia:	22
ICE	22
VKBB:	22
Trollfjord	23
10.3. DRØFTING AV MULIGHETER OG ALTERNATIVER	23
10.4. ANBEFALINGER	24
10.4.1. OMRÅDER MED BEHOV FOR FORBEDRING:	25
10.4.2. FORBEDRING VED MOBIL:	26
10.4.3. FORBEDRING VED FIBER:	26
10.4.4. FORBEDRING VED RADIOSENDERE:	28
11. OPPSUMMERING-KONKLUSJONER	28
11.1. REELLE ALTERNATIVER / MULIGHETER:	30
12. VEDLEGG	30

1. FORORD

Denne rapporten tar utgangspunkt i faktisk dekning for mobiltelefoni og internett i Bø kommune. Basert på rapportens påvisning av status, avklares det områder der det ikke er tilfredsstillende dekning eller kvalitet på dekning. For disse områdene drøftes mulige løsninger, både når det gjelder kvalitet og kostnad.

Rapporten avsluttes med konkrete anbefalinger for realistiske løsninger.

Rapporten bygger på data innhentet fra, og samtaler med:

- Telenor AS
- Telia AS
- Vesterålskraft Bredbånd AS
- Trollfjord Bredbånd AS
- Beboere i de enkelte områder
- Videre bygger rapporten på omfattende bruk av dekningsanalyser og dekningskart.

Rapporten forutsettes å være et beslutningsgrunnlag for videre tiltak for sikring av tilfredsstillende mobil- og bredbåndsdekning i hele Bø kommune. Rapporten vil også være et faktagrunnlag for pågående arbeid med kommunens Arealplan, med momenter for prioritering av arealer både for bolig- og næringsetablering.

Artikkel Samferdselsdepartementet 24.01.2014:

Tilgang til bredbånd er en forutsetning for digital verdiskaping og deltakelse. Et godt utbygd bredbåndsnett er viktig for norske innbyggere, offentlige virksomheter, frivillige organisasjoner og et konkurransedyktig næringsliv.

I dag har nesten alle husstander i Norge mulighet til å koble seg til bredbånd. De siste årene har det vært sterk vekst i andelen av befolkningen som har tilbud om raskt bredbånd.

Påstanden i artikkelen ovenfor om at «nesten alle husstander» har bredbånd kan nok dokumenteres på landsbasis, og kanskje også i Bø. Utfordringen er at de som ikke har tilfredsstillende løsning bor i områder med lav befolkningstetthet og dermed høy kostnad pr. tilknytning. Dermed skjer det ingen kommersiell utbygging i disse områdene. Forbedringer her krever aktiv medvirkning fra den kommunen dette gjelder. Når det så er blitt mindre offentlig tilskuddskapital tilgjengelig for utbygging, er utfordringene for forbedring blitt større.

Dermed må en plan for mulige forbedringer akseptere at en må finne løsninger som kan betegnes som «godt nok». Betegnelsen er drøftet under i pkt. 10.1.

2. TEKNISKE BEGREPER

Beskrivelsene de enkelte aktører gir av sine produkter inneholder flere forkortelser og faste betegnelser for sitt produkt. Betegnelsene har i hovedsak felles betydning for alle aktører. De mest vanlige omtales nedenfor.

Mobiloperatørene oppgir i hovedsak hvilken dekning det er i området, GSM, 2G, 3G, 4G eller 4G+. Disse betegnelsene sier hva som kan mottas/sendes i området. GSM er den enkleste dekningen, med bare tale og SMS. 4G+ er pr. i dag den kraftigste løsningen, med mottak/sending av store mengder data, samt dekning for tale og meldinger.

Operatørene oppgir også om det er Basis dekning, God dekning eller Meget god dekning innenfor den enkelte løsning.

For internett opererer en til vanlig med begreper som angir hastighet for overføring av data. Datamengde som skal overføres måles i Byte. Hastighet for overføring av data måles i bit pr. sekund. 1 byte trenger 8 Mbit for å kunne overføres. Det vil si at 1 Megabyte bruker 8 megabit for å kunne overføres.

Mega, Kilo og Giga er vel begreper de fleste er fortrolig med. Mega betyr million, Kilo er 1000, mens Giga er 1000 millioner.

Mer utdypende forklaring av benevnelsene fremgår av «Vedlegg 1 Tekniske begreper».

3. FAKTAKILDER

Denne rapporten er utarbeidet etter følgende faktainnhenting:

- Direkte kontakt med Telenor
- Direkte kontakt med Telia
- Direkte kontakt med Vesterålskraft Bredbånd
- Direkte kontakt med Trollfjord Bredbånd
- Dekningskart fra Nkom
- Omfattende bruk av dekningskart fra Telenor og Telia
- Direkte kontakt med bedrifter i de enkelte områder
- Egne målinger i dekningsområdene
- Tilgjengelige emnedokumenter i Bø kommune
- Statistisk Sentralbyrå
- World Economic Forums (WEF)
- Samarbeid med Bredbåndsfylket Troms (BBFT)

4. SAMMENDRAG

Infrastrukturen er avgjørende for å være en attraktiv kommune for næringsliv og innbyggere. Telefon, strøm, veg, havner, vann og avløp har alltid vært selvfølgelig elementer i dette. I de senere år er god mobildekning og tilstrekkelig og stabil kapasitet for internett blitt stadig viktigere. Dermed må tilfredsstillende telekommunikasjon også inngå i kommunens prioritering for infrastruktur.

For de mest folkerike delene av Bø er kvaliteten på mobil og internett-tilbudene gode eller svært gode. Store områder av kommunen har internetttilgang gjennom fiber.

Vesterålskraft Bredbånd (VKBB) har bygget fibernett til tettstedene ved kommersiell utbygging. I tillegg er det bygget betydelige fibernett gjennom spleiselag mellom Bø kommune, Nordland Fylkeskommune og VKBB. Statoil bidro også økonomisk i utbyggingen for Hovden-Nykvåg. Samlet oversikt over fibernettet fremgår av «Vedlegg 4 Fibernettet i Bø»

Mobildekning med internetttilgang er også bygget ut av både Telia og Telenor. Videre oppgradering pågår fremdeles. I tillegg har noen områder og kunder dekning gjennom ICE og Trollfjord Bredbånd.

Det er imidlertid noen områder, både når det gjelder mobil og internett-tilgang, som fremdeles ikke har akseptabel løsning. Disse omtales særskilt videre i rapporten.

Så langt som mulig må kommunen bidra til best mulige løsninger for innbyggere og næringsliv. Samtidig vil det være slik at enkeltområder vil ha store kostnader ved å etablere løsninger, og i noen tilfeller vil kostnadene være for store. Dermed kan det være steder i Bø hvor det ikke er økonomisk mulig å gi tilfredsstillende tilbud.

Det vil også alltid være enkeltpunkter som på grunn av topografi og andre hindringer vil kunne gi svake signaler selv i et område med god dekning. For disse enkeltpunktene finnes det noen løsninger for mulig forbedring som vil kunne etableres av den enkelte bruker.

Teknologien innenfor mobil- og bredbåndsløsninger er i stadig rask utvikling. Det er ikke mulig i dag å lage troverdige fremtidssenarioer for status om 5 eller 10 år. Nylig er omtale av 5G-teknologi kommet, med bruksområder som vi ikke aner rekkevidden av. Denne teknologien kan være i bruk allerede om to til tre år.

Eksempelvis har Altibox nylig kjøpt et mobilselskap og har prosjekt på utnyttelse av dette ved 5G-teknologi. I løpet av sommeren skal det foreligge strategiplan på hvordan man kan utnytte dette. Kombinasjonen fiber og 5G kan gi helt nye muligheter for utnyttelse av dagens fibernett, også i Bø.

Gjennomgående i utviklingen er mer sømløs utnyttelse av de forskjellige plattformer for mobil- og bredbånd, med nye og bedre løsninger gjennom trådløs forbindelse og nye integrerte tjenester. Det forventes også en utvikling der de forskjellige løsningene kan utfylle hverandre og kommunisere.

Samlet medfører utviklingen at investeringer i løsninger i dag kan vise seg å ha kort nyttealder. Nye løsninger vil kunne erstatte de eksisterende, og da uten videre omfattende investering.

Dette dokumentet gir en detaljert beskrivelse av dagens situasjon for mobil- og bredbåndstilbud, samt forslag til løsninger for områder der det kan være mulig å etablere bedre tilbud. Imidlertid vil finansieringsmulighetene for de enkelte løsninger være avgjørende for hva som er mulig å gjennomføre. Forslagene vurderes også i forhold til de usikkerhetsmomentene som gjelder for generell utvikling innen fagfeltet.

Løsningsforslagene bygger også på forutsetningen om at de områder som ikke har noen form for tilfredsstillende løsning, bør prioriteres.

5. FORSKJELLIGE BREDBÅNDSBEHOV – UTVIKLING OG BRUK

Behovet for bredbåndsløsninger varierer stort.

- Ung/eldre
- Bedrifter
- Offentlig

Av statistikken nedenfor fremkommer det svært stor variasjon i bruken av internett mellom de forskjellige gruppene av befolkningen. Dette påvirker i stor grad hvilken løsning som vil gi best mulig dekning for den enkeltes behov. Kravet til kapasitet vil generelt være lavere i områder der befolkningen er over 55 år, i forhold til områder med en yngre befolkning. Dette er generelle forutsetninger; i praksis vil det også være stor variasjon i bruken både blant eldre og blant yngre.

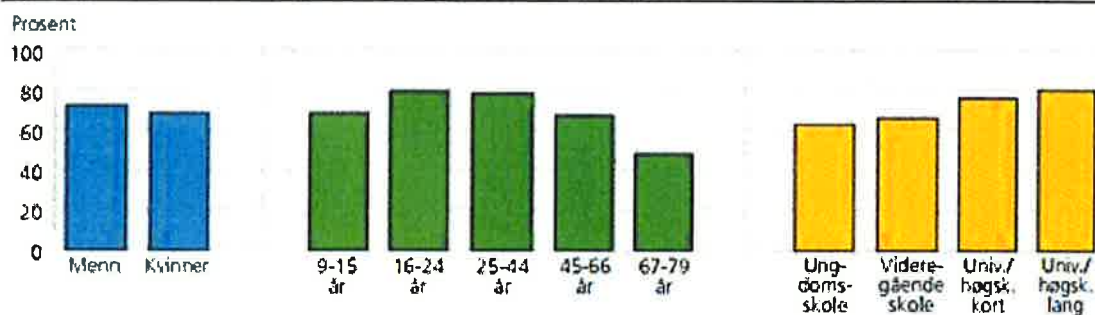
Det er dermed vanskelig å skille ut enkeltområder ved aldersmessig inndeling for kapasitetsbehov og løsninger.

Det anmerkes også at tilgjengelig statistikk som vises nedenfor bare går frem til 2012, og at det har vært en betydelig utvikling mot høyere internettbruk for alle aldersgrupper etter 2012.

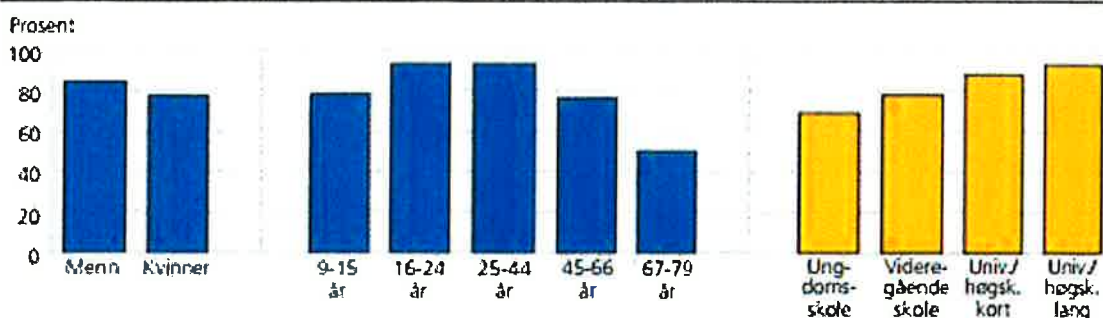
6. FAKTA OM BRUK AV INTERNETT OG ANDRE MEDIER

6.1. UNG/ELDRE

Figur 24. Andel som bruker hjemme-PC en gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder og utdanning. 2012. Prosent



Figur 26. Andel som bruker Internett en gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder og utdanning. 2012. Prosent



Tabell 2. Tid brukt til ulike massemedier en gjennomsnittsdag. 1991-2012. Minutter

	Avis	Fjernsyn ¹	Radio	Plate/kasset/CD/MP3/lydfiler	Ukeblad	Bøker	Tidsskrift	Tegneserieblad	Hjemme-PC	VHS/DVD/harddisk-opptaker	Internett
2000	34	138	84	46	5	12	4	2	21	7	18
2005	29	147	84	39	5	15	3	2	46	8	44
2010	23	152	81	41	3	14	4	1	76	12	85
2012	23	134	96	36	3	12	3	1	88	12	95

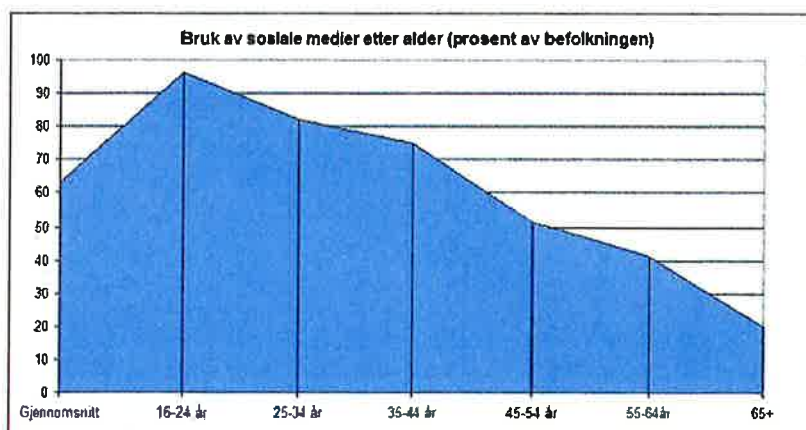
Tabellene ovenfor viser at en vesentlig del av befolkningen bruker internett daglig. Totalt bruk, etter tabell nedenfor, er noe høyere enn bruk av hjemme-PC (fig. 24). Dette skyldes bruk av andre plattformer som mobil og nettbrett. Både bruk av internett og andelen på andre plattformer enn hjemme-PC har også øket betydelig de sist årene. Økning i bruk av internett vil bare fortsette etter hvert som nye tjenester blir tilgjengelig.

Tabellene viser tydelig internetts betydning for folks dagligliv, og en økende betydning i alle aldersgrupper.

6.2. INTERNETT DOMINERER TIDSBRUKEN PÅ PC

Ser vi på hva vi bruker tiden på når vi sitter foran PC-en, så er det ikke vanskelig å konkludere med at Internett dominerer tidsbruken og bruksfrekvensen av PC-en.

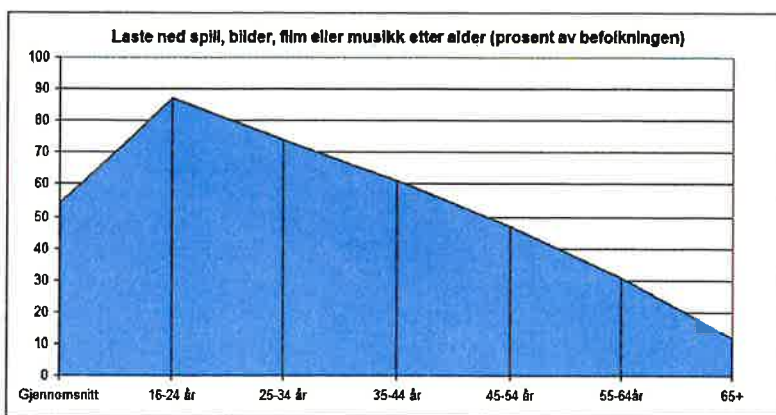
	Daglig arbeid	Underh. / spill	Underh.	Spill	Skolearb. / utdanning	Hjem/fritid	Tilknyttet internett
1995	38	41	–	–	21	40	13
2000	28	34	–	–	17	44	49
2005	29	–	25	17	18	49	77
2010	26	–	43	14	16	58	98
2011	26	–	45	17	19	59	97



Brukfordeling i bruk av sosiale medier

NOEN BRUKSOMRÅDER

Det fremkommer her en vesentlig forskjell i bruk av internett mellom aldersgruppene. Unges bruk av internett er høyere enn bruken i høyere aldersgrupper.



Det forventes imidlertid at unges bruk av internett ikke vil avta etter hvert som de blir eldre. Dagens forskjell mellom aldergruppene vil dermed reduseres.

6.3. BEDRIFTER

Bedriftene i Bø har tatt i bruk internett på linje med øvrige bedrifter i Norge. Det er selvfølgelig store variasjoner her, men generelt er de fleste bedrifter avhengig av internett for kommunikasjon med øvrig næringsliv og offentlig sektor. Dermed er alle bedrifter mer eller mindre avhengig av stabile internettløsninger, og tilfredsstillende mobildekning. De fleste bedrifter er etablert i områder hvor dette er status. Fremdeles er det områder der det er aktive bedrifter, men mangler tilfredsstillende dekning.

6.4. OFFENTLIG

Alle offentlige etater i Bø ligger i områder med god mobil- og bredbåndsdekning. Offentlig utnyttelse av mulige tjenester over internett er imidlertid fremdeles noe begrenset. Ref. nedenfor under pkt. 6.5 Generelt om internettbruk. Denne situasjonen kan bedres ved å satse på utvidet bruk av tilgjengelige løsninger. Det vises her til omtale under pkt 9.4: «Bø kommunes teknologi og digitalisering»

6.5. GENERELT OM INTERNETTBRUK I NORGE

Ifølge Rapport av 2015 fra World Economic Forums (WEF) ligger norske bedrifter høyt på skalaen over internettbruk blant bedrifter, som nr. 10 i verden i bruk av internett for daglige transaksjoner. Scoren er litt lavere for bruk for innovasjon og patentsøknader.

For offentlig bruk er scoren betydelig lavere, nr. 24 i verden. Den relativt lave rangeringen skyldes ifølge rapporten først og fremst at IKTs bidrag ikke verdsettes høyt nok i nasjonale planer, og at norske myndigheters evne til / prioritering av å tilby elektroniske tjenester til sine innbyggere er lavere enn i andre land.

Norge scorer svært høyt på enkelte av underkriteriene i rapporten. Blant annet gjør vårt landsdekkende mobilnett at vi topper statistikken for infrastruktur og digitalt innhold.

Rapporten fra WEF viser at Norges bruk av IKT har en mer positiv trend enn de andre landene foran oss på listen. Singapore og Nederland ser ut til å ha stabilisert seg på samme nivå, mens kurven faktisk går noe nedover for både Sverige og Finland.

6.6. DELT INTERNETT PÅ SMARTTELEFONER

Delt Internett /mobilt hotspot gjør det mulig å koble datamaskiner til Internett ved hjelp av mobildatatilkoblingen på telefonen, via USB eller trådløst nett. Denne løsningen kan benyttes der en ikke har en god direkte internetttilkobling, men mobilnettet er tilfredsstillende.

Slik bruk medfører imidlertid at kostnader for mobildatabruk påløper dersom man går utover den datamengde som ligger i abonnementet. Dette kan løses eller begrenses ved kjøp av større datapakker. Her kan du velge pakker med i alle fall opp til 60 GB, som er langt utover det de fleste har behov for. Kostnadene til større datapakker reduseres stadig, og har i dag akseptable priser sammenlignet med andre løsninger.

7. STATUS MOBIL OG BREDBÅNDSDEKNING I BØ KOMMUNE:

7.1. DEKNINGSKART NKOM (NASJONAL KOMMUNIKASJONSMYNDIGHET) 2016

Nkom har utarbeidet dekningskart for hele kommunen. Kartene er teknologinøytrale og inkluderer alle typer bredbånd ekskl. satellitt. Hvert felt i kartet viser områder på 100 x 100 m, hvor det minimum er ett hus. Sort felt viser dekning for alle hus, rødt felt viser ingen dekning.

Det er utarbeidet to kart, henholdsvis med 4 Mbit/s («grunnleggende bredbånd») og 30 Mbit/s («høyhastighetsbredbånd»).



Dekningskart Nkom 2016 4 Mbit/s



Dekningskart Nkom 2016 30 Mbit/s

med relativt god oppløsning.

Kartene foreligger i PDF og kan forstørres opp

Dekningsdata er basert på den nasjonale kartleggingen som ble utført i 2016. Dermed er ikke Telias siste utbygging for strekningen Steine – Veia med i disse kartene. Det meste av bebyggelsen langs denne strekningen er i dag faktisk dekket med «høykapasitetsbredbånd».

Utover dette stemmer kartene fra Nkom i stor grad med dekningskart fra Telia og Telenor, ref. kart nedenfor under pkt. 8.6 «Noen områdespesifikasjoner».

Dekningsmålinger på 66 målepunkter i Bø, ref. «Vedlegg 2 Måling mobildekning april 2017» viser at det av disse 66 kun er 5 målepunkter som har lavere enn «Grunnleggende bredbånd». Dette gjelder stedene:

Grimstad
Gustad
Kobbvågen
Sandvika
Langs veg til Røsnes/Guvåg

Stabiliteten i mobilnettet for nedlasting er imidlertid svært varierende. For å sikre at alle til enhver tid har «grunnleggende bredbånd» bør en i alle fall legge listen ved målinger på nedlasting på minimum 10 Mbit/s.

Målingene i april 2017 viser da at 14 målesteder har dekning under 10 Mbit/s. Noen av disse stedene har alternativ dekning ved VKBBs fibernett. Det er totalt 9 målesteder som ikke har noen alternativer med kapasitet på minimum 10 Mbit/s. Listen fremkommer nedenfor under pkt. 10.4.1.

Det er totalt 19 målepunkter med «høyhastighetsbredbånd», det vil si 30 Mbit/s og over. Dette utgjør i hovedsak de tettest befolkede områdene i Bø. I tillegg kommer andre områder som er bygget ut ved fiber, som Nykvåg, Hovden, Haugen/Sund, Kråkberget, Møkland og Jennskaret. Samlet er det en vesentlig del av Bø kommune som kan defineres å ha dekning med høyhastighets bredbånd.

De målepunktene som viser lavere enn 10 Mbit/s gjelder områder med spredt bebyggelse. Alle alternativer for forbedringer vil kreve betydelige investeringer. Alternativene drøftes nedenfor under pkt 10.3 Drøfting av muligheter og alternativer.

7.2. MOBILSENDERE I BØ

Tre aktører har egne mobilsendere for Bø. ICE benytter det tidligere «450-nettet». Telenor og Telia har etablert egne sendere. Oversikt over innhold i senderne fremgår av «Vedlegg 3 Oversikt over mobilsendere i Bø».

Øvrig omtale av sendere fremgår nedenfor.

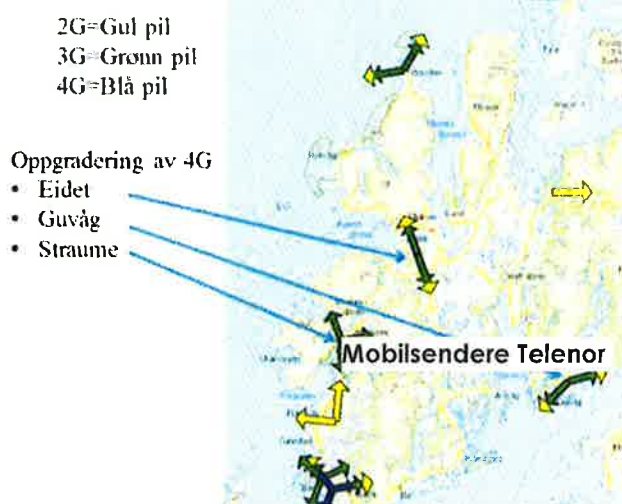
Telenors mobilsendere i Bø:

Telenor har 6 mobilsendere i kommunen. Høsten 2017 vil alle disse være oppgradert til 4G+.

Det foreligger ingen planer hos Telenor for nye sendere i kommunen. Imidlertid foreligger det planer for oppgradering av alle eksisterende sendere til 4G, trolig til 4G+.

Telenor har et omfattende kobbernett i kommunen, men vil ikke satse videre på utnyttelse av dette. Telenor vil i løpet av de nærmeste tre årene fase ut kobbernettet som de bruker i dag.

I oppgraderingsarbeidet trekker Telenor fiberkabler mellom senderne. Fibernettet kan muligens i fremtiden benyttes til forbedrede løsninger. Telenor har pr. nå ikke planer om utbygging av fibernet til kunder i kommunen.



Telias mobilsendere i Bø:

Telia har 7 mobilsendere i Bø. Noen sendere utenfor kommunen gir også dekning til områder i Bø. Det foreligger ingen planer for videre utbygging eller oppgradering av sendere i 2017 eller 2018.

Alle Telias sendere er utbygget til 4G+.



ICE nett

ICE benytter det gamle «450-nettet» (tidligere mobilnett) for sitt bredbåndsprodukt med router. Systemet har betydelig dekning i Bø med basiskapasitet, og noen få områder med god dekning. Dette systemet har imidlertid begrensning i internetthastighet. Systemet er imidlertid godt egnet for havområdene, ved at signalene når svært langt der det ikke er fysiske hindringer i linje fra sender. Dette gjelder spesielt talemulighetene.

I tillegg har ICE rene mobilabonnement, i samarbeid med Telia og over deres sendepunkter. Dekning for disse abonnementene vil være lik Telias dekning.

Andre aktører

Det er flere andre leverandører i mobil- og bredbåndsmarkedet. Felles for de fleste er at de ikke har egen infrastruktur for sine tjenester. De benytter i hovedsak infrastruktur fra andre operatører. Abonnement hos disse er dermed avhengig av de senderne og faktiske

løsningene som er omtalt foran. Rapporten omhandler derfor ikke egen omtale av disse leverandørene.

7.3. FIBERNETT I BØ KOMMUNE:



Fibernettet i Bø eies av Vesterålskraft Bredbånd AS (VKBB) og består av 10 utbygde områder: Nykvåg, Hovden, Eidet, Straume, Gimstad-Fjærvoll, Vinje-Steine, Haugen, Sund, Kråkberget-Møklund og Jennskaret. I disse områdene er det ført frem fiber som er tilgjengelig for alle fastboende, bedrifter og offentlige bygg.

Områdene Eidet, Straume, Steine og Gimstad/Fjærvoll er utbygget av VKBB på kommersiell basis. De øvrige områdene er utbygget i samarbeid med Bø kommune, med økonomisk støtte fra Nordland fylkeskommune. For Hovden-Nykvåg bidro også Statoil i finansieringen.

Dekningsgraden er ifølge Vesterålskraft Bredbånd (VKBB) 81 % for Bø, og dermed på linje med de to andre eierkommunene av VKBB. Sortland og Øksnes.

Det er imidlertid litt bekymringsfullt at bare 50 % av de som har tilgang på fibertilkobling faktisk benytter den. For Sortland og Øksnes er denne andelen betydelig høyere, henholdsvis 63% og 70%. VKBB får dermed relativt lav inntjening på investeringer i Bø kommune sammenlignet med de to andre kommunene. Bø har også høyest andel inaktive tilkoblinger, 13%, mot Sortland 8% og Øksnes 5%. (Alle prosenttall gjelder for 2017.)

7.4. INTERNETT OVER RADIOSENDERE

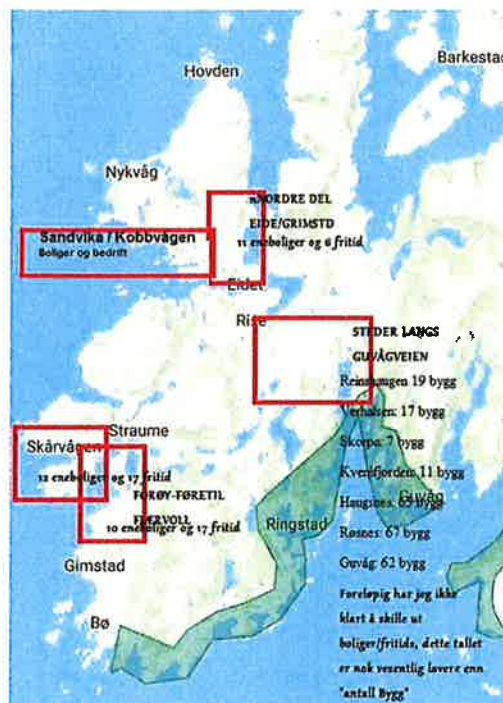
Trollfjord Bredbånd AS har overføring til noen kunder på østsiden av Bø. Trollfjord bygger i dag omfattende bredbåndsnett med den nye teknologien «Air 4920» i flere områder i Nordland.



Dagens dekningsområder Bø

Trollfjord er bedt om å gjøre en grovberegning for løsning og kostnader ved å gi tilfredsstillende internettdekning for de områdene som er merket med rødt omriss i kartet «Mulige utbyggingsområder Bø».

Tilbakemelding er beskrevet nedenfor under pkt. 10.2 og 10.4.4.



Mulige utbyggingsområder Bø

8. KVALITET OG HASTIGHET PÅ BREDBÅND I BØ

8.1. GOD INTERNETTDEKNING

Defineres som at området/brukerpunktet har tilfredsstillende internett-tilgang (minimum 30 Mbit/s) enten over mobilnettet, ved radioløsning, eller ved fiber. Under pkt. 7 foran er det påvist at dette begrepet dekkes bare for noen områder av Bø kommune. Samtidig har flere av disse områdene flere alternativer for god internettdekning. De områdene som ikke har slik dekning har spredt bebyggelse og vil være kostnadskreven å forbedre.

8.2. OFFENTLIGE TILSKUDDSORDNINGER

I notifikasjonen som Norge gjorde med ESA ble det fastslått at definisjonen på god hastighet skal være minst 30 Mbit/s i nedlastingshastighet. Det er ikke definert krav til opplasting. Denne notifikasjonen ble gjort i forbindelse med at Stortinget vedtok endring i regler for tildeling av tilskudd til bredbåndsutbygging. Endringen besto i at tildeling til fylkene ble tatt bort og bevilgning og avgjørelse om hvem som skulle få tilskudd ble overført til Nkom (Norsk kommunikasjonsmyndighet).

8.3. AKSEPTABEL MOBILDEKNING

Defineres ved god eller svært god forbindelse for 4G og 4G+, med tale/meldinger/internett-tilgang.

8.4. DEKNING I DE ENKELTE OMRÅDER:

Dekning for mobil i kommunen er i hovedsak god, eller meget god, for tettstedene. Utfordringen er at hvor god dekning du har på de enkelte stedene avhenger av om du har abonnement som benytter sendere for Telenor eller Telia. For noen områder gir Telenors sendere meget god dekning, for andre områder er det Telia som har best dekning, Ref. kartutsnitt nedenfor. Telenor har nylig etablert en løsning der du kan motta mobiltjenestene over Wifi. Dermed kan du innendørs ha god mobildekning også i områder med svak dekning, dersom du har tilgang på Wifi-nettverk hjemme eller på arbeidssted. Forutsetningen er at mobiltelefonen du har er forberedt for denne løsningen, dvs. en relativt ny telefon. Bruk av Wifi er i stadig utvikling og gir nye muligheter over mobilnettet.

Alle tettstedene har tilgang på internett via fiber fra VKBB. Det er imidlertid noen områder i utkantene av tettstedene som ikke har slik dekning. Det er fremdeles store områder av Bø, med spredt bosetting, der en pr. dato har vurdert at det ikke er økonomisk mulig å bygge fiber.

Bredbånddekning ved mobil for de enkelte områder fremgår av dekningskart fra Telenor og Telia nedenfor. Kartene er utarbeidet med «Meget God» dekning, 4G og 4G+. Benevnelsene «God» og «Basis» er så usikker og begrenset at det ikke kan regnes som «tilfredsstillende».

Kartene i det følgende viser at det fremdeles er store områder som i dag ikke har tilfredsstillende løsninger. Selv om noen områder har relativt god dekning om en setter sammen dekning fra Telenor og Telia, er dette ikke tilfredsstillende ettersom de færreste har to mobilabonnement.

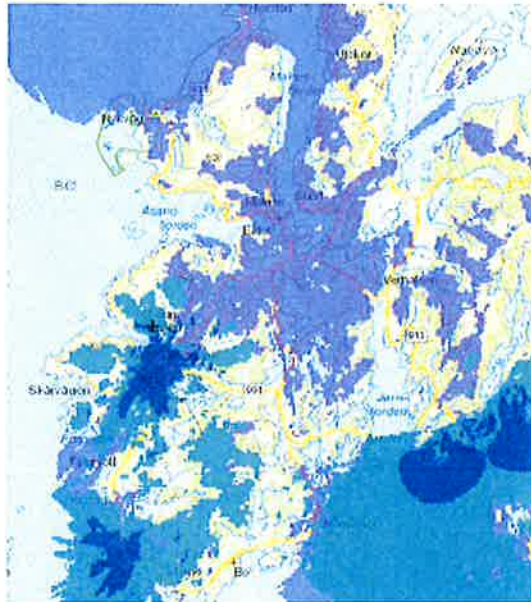
Det understrekes at kartene som vises i det følgende er fra operatørenes egne dekningskart. Disse kan avvike fra faktisk dekning ved at det i enkeltområder kan være signalhindringer, som fjell, skog m.m., som medfører dårligere dekning enn kartene viser. Det kreves nøyaktige målinger for å gi mer presise bilder av dekning.

8.5. DEKNING TELENOR:

Oversiktene viser i det første kartet markering for 4G+ og 4G. I det andre kartet er det også medtatt dekning for 3G, selv om denne dekningen kan være noe ustabil i forhold til bruk av internett.



Kart 1: Dekning 4G og 4G+



Kart 2: Også med dekning 3G



Kartet viser

Telenor oppdaterer sine sendere til 4G/4G+ i 2017. Kartsimuleringen til venstre med grå inntegning viser at dette ikke medfører store forbedringer i befolkede områder.

Simulert forbedring ved oppgradering av sendere 2017. Grå markering viser virkning.

8.6. NOEN OMRÅDESPESIFIKASJONER FOR DEKNING TELENOR:

I disse spesifikasjonene medtas kun dekning 4G og 4G+.

STRAUME:

Straume og de nære områdene rundt har relativ god dekning fra Telenor og må betegnes som tilfredsstillende. Men dekningen stopper etter eller ved Forøya, ved Småskogan mot Høgmyra, og ved Øyjorda etter Veaveien. Dekningen blir også borte nesten fra starten av Sjøbergveien og mot Skårvågen.

STEINE

Steine og nære områder har dekning 4G og 4G+. Men utenfor sentrumsområdet faller denne dekningen bort. Fra Gimstad og hele vegen mot Straume til «Bøheimen» har en kun dekning ved 2G og 3G.

EIDET-NYKVÅG-HOV DEN

Eidet og alle områdene nord for Straume har ingen 4G- eller 4G+-dekning. Her er det kun dekning ved 2G og 3G, som i dag ikke kan regnes som tilfredsstillende.

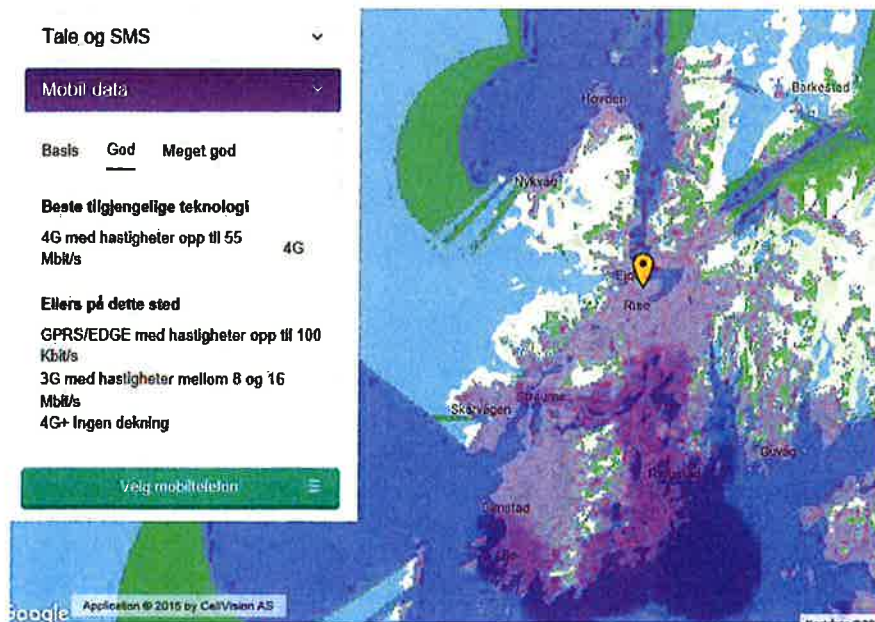
VEGGE MOVEIEN, VEAVEIEN, RINGSTAD OG GUVÅGVEIEN

Langs veg og bebyggelse i disse områdene er det ingen 4G- eller 4G+-dekning. Guvåg har imidlertid 4G-dekning og noe 4G+. Det er noen få områder i tillegg som defineres med «God dekning». Områdenes dekning kan i stor grad defineres som «Basis».

SKÅRVÅGEN OG SØBERG:

Disse områdene har i hovedsak 2G- og 3G-, men stedvis noe 4G-dekning. Dekningen er dermed mangelfull for det meste av området.

8.7. DEKNING TELIA

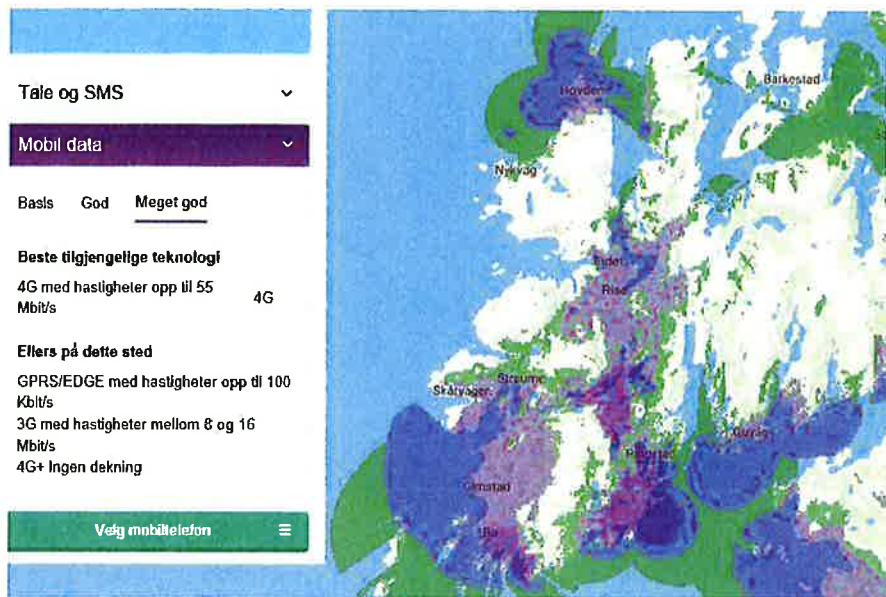


INNE I KOMMUNEN

Dekningsgraden er satt til God, dvs. dekningen skal være akseptabelt stabil.

Kartet viser dekningsnivå for hele Bø. Fargemarkeringene viser:

■ 4G+
■ 4G. Noen mindre områder har kun ■ 3G og ■ EDGE.

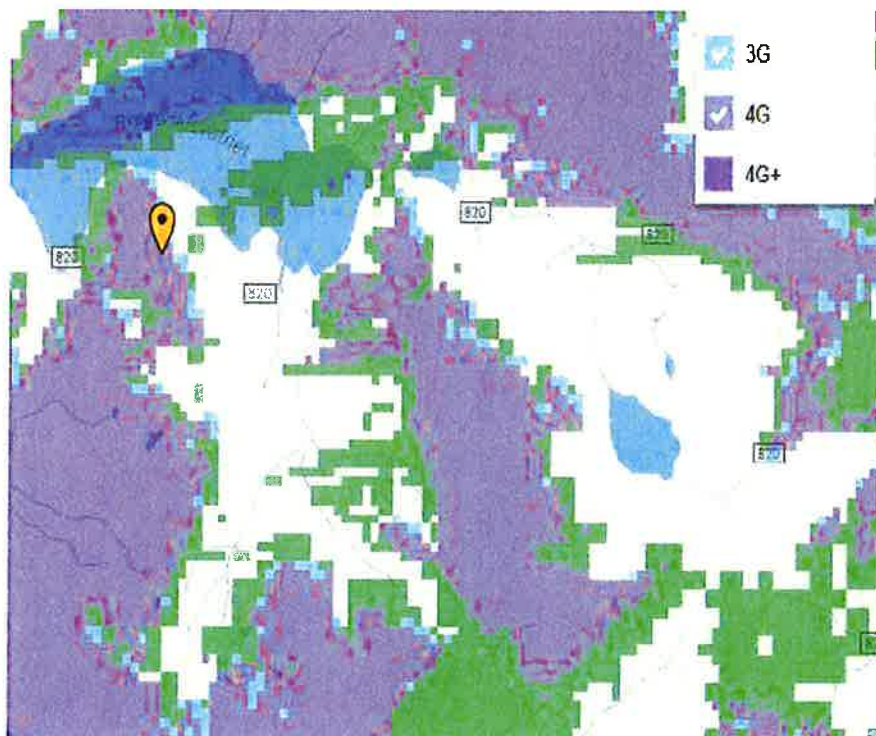


Dette kartet viser dekning «Meget god», men da med færre områder for 4G og 4G+ enn i forrige kart.

Etter kartet er Telias dekning i Bø relativt god. Det vil imidlertid alltid være mindre enkeltområder / enkelte boliger som ikke har den dekningen kartet viser. Dette kan ha ytre påvirkninger som bergknauser, skog m.m.

RV 820 TIL BØ

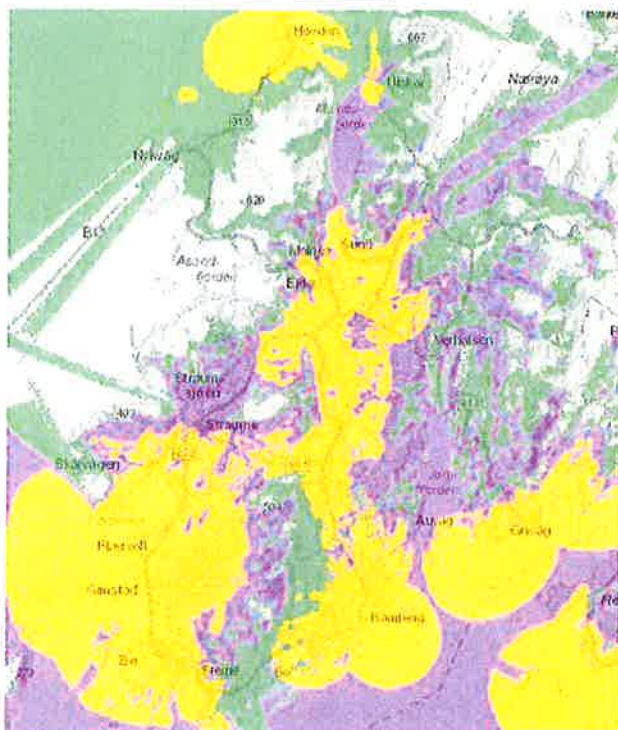
Telias dekning for Ryggedalsområdene er tilnærmet fraværende. I hovedsak svak eller manglende dekning, også for EDGE og 3G.



Dekningen kan forbedres ved etablering av sender i Telenors mast i området. Bukta mot Tverrdalen kan imidlertid ikke dekkes ved sender i Telenors mast. Dette kan muligens løses ved etablering av Repeater for signaler fra sender. Helt anslagsvis kan dette være innenfor en kostnad på ca. kr. 400.000, forutsatt tilgang på strøm.

8.8. DEKNING ICE:

MOBILDEKNINGEN ICE



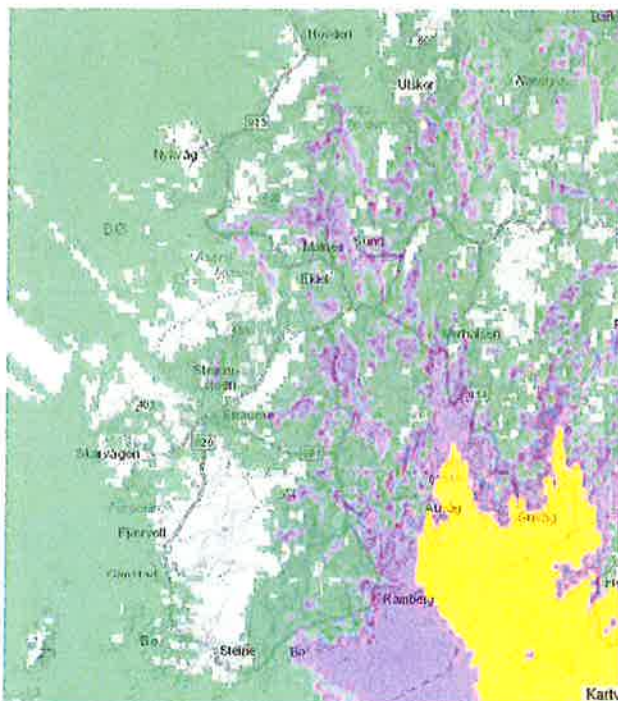
ICE har i tillegg til egen dekning over det tidligere 450-nettet også inngått avtale i 2015 om dekning gjennom roamingavtale over Telias mobilnett. Dette gjør at de dermed har dekning over store deler av Bø.

Fargemarkeringene i kartet viser:

-  Basisdekning,
-  God dekning
-  Meget god dekning

Mobildekning ICE Bø kommune

BREDBÅNDSDEKNING VED ROUTER FRA ICE



For dette kartet som viser bredbåndssdekning ved router fra ICE er det ingen områder med «Meget god dekning». I hovedsak er det «Basisdekning», som gir en begrenset løsning.

Routerdekning bredbånd ICE Bø kommune

8.9. TOTALDEKNINGEN FOR MOBILNETTET

Samlet har faktisk Telia, Telenor og ICE rimelig god dekning for de fleste og mest befolkede områdene i Bø kommune. Dekningen inne i kommunen for Telenorkunder er noe svakere enn for Telias kunder. Telenor har rimelig dekning langs riksveg 820, mens Telia mangler dekning for store områder her.

Varierende dekning skaper problemer for mobilkundene. Svært få ønsker å tegne abonnement i begge selskapene. Dermed har den enkelte god dekning i noen områder, svak eller manglende dekning i andre områder.

EU arbeider for tiden med direktiv som skal pålegge mobiloperatørene å tillate roaming i mobilnettene. Dersom dette blir vedtatt vil de operatørene som har eget mobilnett være forpliktet til å gi øvrige operatører tilgang til dette nettet. Dermed blir det uten betydning hvilket selskap en har abonnement hos; signaler vil søke opp og benytte best tilgjengelige sender.

I Norge er det delte meninger blant operatørene om en slik løsning. Telenor er skeptisk, mens Telia er mer positiv. Telenor bruker argument om at: «Dersom den parameteren (dekning for det enkelte selskap) fjernes, er det sannsynlig at aktørene ikke lenger vil bygge ut i distriktene, særlig der utbygging har lav eller ingen lønnsomhet. Dette er det norske samfunnet ikke tjent med».

Argumentet synes noe sært, ettersom hverken Telenor eller Telia lenger bygger ut på kommersiell basis i distriktene. I enhver eventuell utbygging vil det kreves en vesentlig finansiering fra det offentlige (i praksis nærmere 100 % kostnadsdekning).

Blant operatørene snakkes det nå også mye om «E-sim», elektroniske simkort som gjør det mulig å bytte operatør på sekundet. Det forventes at stadig flere mobiltelefoner får støtte for slik løsning. Dette er et element blant mange fremtidsmuligheter som kan bedre samlet mobil- og bredbånddekning.

9. DE ENKELTE BEHOVSOMRÅDENE

9.1. BØ SOM BOSTEDSKOMMUNE

I de senere år har kommunen hatt tilflytting av unge personer, flere med ønske om å etablere egen virksomhet. Ett av utvalgskriteriene for disse har vært tilgang til internett og tilfredsstillende mobildekning. Ved at tettstedene i hovedsak har god dekning for elektronisk kommunikasjon, har dette klart vært et element i at kommunen har hatt redusert nedgang i folketall de siste årene.

Dermed er det samtidig fare for ytterligere nedgang i folketall for de områdene av Bø som ikke har akseptabel dekning. I dagens og fremtidens samfunn er mobil og internett viktig på linje med veg, strøm, vann og avløp. Dermed kan en forvente at det i områder uten akseptabel dekning etter hvert blir liten tilflytting og dermed mange tomme boliger. Dette kan være en utvikling som i sum gir færre innbyggere i Bø. Kommunen må ta hensyn til slike forutsetninger for videreutvikling av Bø som bostedskommune. Hvilke prioriteringer som gjøres i satsing på elektroniske løsninger vil kunne være avgjørende for denne utviklingen.

9.2. BØ SOM NÆRINGSKOMMUNE

Etter hvert er det blitt tilnærmet umulig å drive næringsvirksomhet uten tilfredsstillende mobil- og internettløsning. Kommunikasjon med leverandører, kunder og offentlige myndigheter krever raske, effektive og ikke minst stabile systemer. Det er faktisk uttalt fra næringsdrivende i Bø at om det ikke kom løsninger, sto bedriften i fare for å måtte avvike.

Noen viktige bedrifter er og må være etablert utenfor senterområdene. Særlig gjelder dette fiskeri, oppdrett og reiseliv.

Ettersom det er etablert næringsvirksomhet i de fleste områder i Bø, er dermed tilfredsstillende mobil- og bredbåndsløsning nødvendig for næringsvirksomhet i det meste av kommunen.

9.3. BØ SOM FRITIDSKOMMUNE

Bø kommune har de senere år fått et betydelig antall fritidsbeboere. Dette er «innbyggere» som i stor grad har behov for akseptabel mobil- og internettdækning. Samtidig gir disse innbyggerne et godt bidrag til omsetning for handelsstanden i Bø. Det er derfor viktig å tilrettelegge så langt som mulig for deres behov for tilfredsstillende dekning.

VKBBs regler for abonnement gjør at flere fritidsbeboere ikke benytter tilgjengelig løsning hos VKBB. Det er ikke utarbeidet et tilpasset pristilbud utover ordinært helårstilbud. Dermed synes mange det er dyrt for bare tidvis bruk av VKBBs tjenester. Trolig ville tid brukt i Bø øke dersom fibernett var tilgjengelig for disse til en redusert pris.

9.4. BØ KOMMUNES TEKNOLOGI OG DIGITALISERING

Bø kommune, lik de fleste andre kommuner, har et omfattende behov for tekniske løsninger for digitalisering av tjenester. Selv om dette ikke direkte omfattes av denne planen, påpekes det at dette er områder der alle kommuner har utfordringer nå og i fremtiden.

Et sentralt hjelpemiddel for å kunne jobbe smartere vil være utnyttelse av IKT gjennom digitalisering av sentrale kommunale arbeidsoppgaver og prosesser. Innbyggere, næringsliv og ansatte har dessuten økende forventning til et mer digitalt tjenestetilbud i kommunen.

Mange kommuner er kommet godt i gang med digitalisering innenfor enkeltområder, men dessverre skjer dette ofte innenfor avgrensede områder og uten en helhetlig plan. For mange kommuner er det en utfordring å vite hvordan de skal tilnærme seg digitalisering og utarbeide en helhetlig digitaliseringsstrategi med tilhørende handlingsplaner. Befolkningens tilgang på mobil- og bredbåndsløsninger er imidlertid et avgjørende element i å etablere gode systemer.

KS (Kommunenes Sentralforbund) har under utvikling et prosjekt for bedring av offentlig utnyttelse av digitale tjenester. Prosjektet omfatter også kommunene, og forventes å kunne vise løsninger til nytte for den enkelte kommune.

9.5. SAMFUNNSSIKKERHET I BØ KOMMUNE

Mobildekning, strøm og bredbånd er kritisk infrastruktur i dagens samfunn, ikke minst gjelder dette for en kommune som Bø, som ikke er en naturlig del av et større bo- og arbeidsmarked. Bredbånds- og fiberutbygging har vært et satsingsområde i Bø de siste årene, og store deler av kommunens husstander er i dag tilknyttet fibernett. Men i deler av kommunen mangler det mulighet for bredbåndstilknytning, og mobildekningen er noen steder dårlig og ustabil.

Sårbarhet er videre i planen slått sammen med risiko ved langvarig strømbrudd. Det er imidlertid ikke innarbeidet konkrete tiltak for å redusere sårbarheten ved bortfall av mobil- og bredbåndsdekning.

Det er innarbeidet tiltak i planen for bedring ved:

Tiltak	Ansvar	Frist
Revidere plan for krisekommunikasjon og befolkningsvarsling	Rådmannen	Q2 2016

Resultatet ved oppfølging av denne planen er ikke kjent.

10. LØSNINGSALTERNATIVENE

10.1. «GODT NOK»

... intet er godt nok, hvis det står i din makt å gjøre det bedre! (Kristine Bonnevie)

Med dette sitatet menes at ting skal være så bra som mulig, gitt forutsetningene for å forbedre.

En vesentlig forutsetning i forbedring av mobil- og bredbåndsdekning vil være økonomi; totalt, og pr. bruker. «Langt mellom naboene» vil medføre høye kostnader pr. bruker, og følgelig dårlig inntjening for utbyggingsprosjektet. Dermed utelukkes noen områder for kommersiell utbygging. Offentlige bidrag til utbygging vil også begrenses av for høye kostnader i forhold til hvor mange brukere som nås.

Dermed vil det være slik at listen for «godt nok» av økonomiske grunner må legges lavere i lite befolkede områder enn i områder med større brukertetthet.

For en tid siden fikk Bø kommune en beregning fra VKBB for kostnadene ved å bygge full fiberdekning for de områder som i dag ikke har fiber. Samlet kostnad fremkom der med i overkant av 80 mill. kr. I områdene har Vesterålskraft 832 kunder. Ved tilknytning for 50% av disse ville kostnad pr. tilknytning bli ca. kr 195.000. Dette ville være en kostnad det er svært vanskelig å finansiere. Det er dermed klart at «Godt nok» må gis et annet innhold enn fiber for flere av de spredt befolkede delene av Bø.

Om en bare beregner kostnad ved fiber for områder som i dag ikke har hverken fiber eller tilfredsstillende mobildekning, ca. 208 husstander, 104 beregnede tilknytninger, blir beregnet kostnad totalt ca. 20 mill. kr.

Det understrekes at alle tall her er beregninger og estimater, detaljplanlegging vil kunne gi både høyere og lavere kostnadstall. Men på kort sikt er dette uansett en utbygging som ikke vil være økonomisk mulig å gjennomføre.

Det er mulig at mindre enkeltområder kan bygges ut ved fiber, men i stor grad må en nok akseptere «Godt nok»-løsninger gjennom videre forsterking av mobilnett, eller ved bredbåndsdekning med radiosendere. Radiosender gir i dag imidlertid et svært godt resultat både når det gjelder kapasitet og stabilitet.

Behovet for mobil- og bredbåndsløsninger er i dag så sammensatt og sammenhengende at det ikke tilfredsstillende bare å ha dekning ved tale over mobil og internett. Som minimum må en ha en mobilløsning med nødvendig dekning for internettbruk. Wifi kan da løse øvrig behov for internett.

Pr. dato har hverken Telenor eller Telia videre utbyggingsplaner i Bø. Eventuell videre utbygging vil kreve vesentlig økonomisk deltakelse fra det offentlige. Det samme gjelder for VKBB, som har påvist dette ved flere henvendelser fra kommunen.

10.2. ALTERNATIVENE:

Det foreligger 3 alternativer for forbedring av mobil- og bredbåndsløsningene:

TELENOR OG TELIA:

Begge selskapene har påpekt at det ikke foreligger planer for videre utbygging. Siste utbygging Telia gjorde var kostnadsberegnet til ca. 1,2 mill. kr pr. sender. Telias krav til tilskudd fra Bø kommune var her kr 700.000 pr. sender. Det er ikke gjort beregninger for hvor mange sendere en må bygge for å gi god dekning for hele kommunen. I tillegg kommer at noen innbyggere i Bø har abonnement over Telenors sendernet, andre over Telias. Andre mobiloperatører, med unntak av ICE, benytter også disse sendernetene. En utbygging for den ene aktøren gir dermed ikke forbedring for alle mobilbrukere.

ICE

ICE har gjennom Roamingavtale tilsvarende mobildekning som Telias kunder. ICE har dermed rimelig god dekning inne i Bø, men svak eller dårlig dekning etter fylkesveg 820 til og fra Bø. Selskapet har ingen kjente utbyggingsplaner for Bø kommune.

VKBB:

VKBB gjennomfører ikke nye utbygginger uten at investeringen gir lønnsomhet. Det er bedt om beregninger for fire områder i Bø som det er et visst befolkningsgrunnlag for å kunne gjennomføre. Selv for disse områdene blir det for høye kostnader for at VKBB vil gjennomføre utbygging uten en vesentlig medfinansiering fra Bø kommune. Egendekningen fra VKBB vil maksimalt utgjøre kr 25.000 pr. tilknyttet abonnent. Beregning for disse områdene er satt opp i følgende tabell:

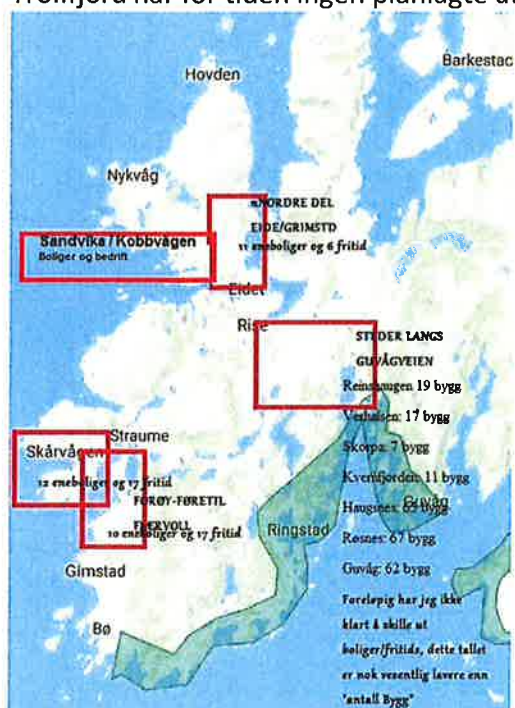
Område	Ant kunder	Totalkostna	Andel fin. VKBB	Kostnad BK	Total-kost. pr kunde	Kostnad BK pr kunde
Grimstad	18	1 400 000	450 000	950 000	77 778	52 778
Skårvågen - Søberg	41	3 200 000	1 025 000	2 175 000	78 049	53 049
Forøy-Fjærvoll eks. Lynghaug/Hole	77	3 300 000	1 925 000	1 375 000	42 857	17 857
Skagen	10	650 000	250 000	400 000	65 000	40 000
Sum områder	146	8 550 000	3 650 000	4 900 000		

NB: Kostnaden for utbygging Føre omfatter her ikke Lynghaugen og Hole. En kostnadsberegning fra 2015 fra VKBB viste total kostnaden for hele området på ca. 7 mill. kr

Løsninger ved VKBB vil kun gi dekning til fast mottakersted og Wifi-dekning i begrenset område. Dermed gir dette generelt ikke dekning utendørs.

TROLLFJORD

Trollfjord har for tiden ingen planlagte utbygginger i Bø. I tilbakemeldingen fra Trollfjord,



Mulige utbyggingsområder Bø.
Grønne felt viser dagens dekning

nevnt foran under pkt. 7.4, opplyses det at områdene (markert i kart med Rødt omriss) kan dekkes med tilpassing av sender på Storheia, samt montering av 5-6 nye sendere i Bø. Med forutsetning om at det er tilgjengelig strøm i nærheten av hver sender, vil kostnadene pr. sender være omkring kr 300.000. Det tas forbehold om kostnadsendring ved konkret dimensjonering av senderanleggene. Samlet anslås kostnadene til opp mot to mill. kr.

Trollfjords nye sendere gir kapasitet på linje med godkjent bredbåndsaksess over 30 Mbit/s. Stabilitet beskrives som svært tilfredsstillende. Utbygging ved radiosendere gir mottak på fast montering, og dermed ikke forbedret løsning utenfor bolig/bedriftslokaler. Men pr. i dag gjelder dette også for utbygging ved fiber. Det er imidlertid mulig å benytte Wifi i kombinasjon med begge løsningene.

10.3. DRØFTING AV MULIGHETER OG ALTERNATIVER

2017 er siste år med dagens tilskuddsordning for bredbånd. Det arbeides nå med å gjeninnføre tidligere ordning der fylkene fikk tildelt bredbåndsmidler, for videre tildeling til kommunene. Nordland fylkeskommune er representert i Bredbåndsrådet (personer fra fylkene som rådgivere til Samferdselsdepartementet), for tiden ved Henry Andorsen.

Fra fylkenes representanter i rådet presiseres det at en fremdeles på langt nær er i mål med bredbåndsdekning i Norge, og at det vil være nødvendig med betydelige støttebeløp fremover.

I det foregående er det påvist at videre utbygging av mobil- og bredbåndsnett ikke vil skje på kommersiell basis fra aktørene. Enhver videre utbygging vil derfor kreve betydelig andel finansiering fra det offentlige.

Kommunens handlingsrom for medfinansiering av slike investeringer er svært begrenset. Dersom en ser mobil- og bredbåndsnett som del av nødvendig kommunal infrastruktur kan noen slike finansieringer legges inn i investeringsbudsjett sammen med annen infrastruktur. Dette blir imidlertid noe komplisert ved at sendernet til vanlig ikke eies og drives av en kommune, men av den enkelte tjenesteleverandør. Hvorvidt det er mulig at kommunen kan eie infrastruktur og leie det ut til disse er ikke utredet. Det ville imidlertid skape nye vedlikeholdsoppgaver for kommunen, med kostnader en ikke har oversikt over i dag. Ellers vil kommunens egen finansieringsmulighet være betinget av økonomisk rom for konkrete vedtak i det enkelte tilfellet.

Etter 2017 eksisterer det ingen spesielle vedtatte ordninger for bredbåndsutbygging. Hvorvidt det kommer ordninger som erstatter dagens tilskuddsordning gjennom Nkom er usikkert. Det forventes at dette må være klart i forbindelse med Statsbudsjettet for 2018.

Den generelle konklusjonen etter omtalen foran må være at kommunen foreløpig må være svært nøktern i planer for bedring av mobil- og bredbåndsdekning i Bø. Dette betyr at det kun kan vurderes/planlegges forbedring for områder som i dag er helt uten akseptabel dekning. En må også akseptere løsninger som ikke er optimale, men som gir vanskelige områder nødvendig dekning. Dette betyr også at en ikke kan forvente at en har tilgang på flere alternative løsninger.

For brukerne betyr dette at en må akseptere at det ikke er mobildekning fra flere leverandører i gjeldende område. Dersom Telenors sendere har god dekning i gjeldende område, hvor Telias sendere har svakere dekning, og omvendt, vil en måtte vurdere skifte av operatør. En må tilpasse abonnement til faktisk dekning.

Videre utbygging ved VKBB vil i hovedsak ikke være aktuelt på kort sikt. De fleste udekkede områdene har for svakt befolkningsgrunnlag for videre utbygging ved fiber. Det er imidlertid noen områder som kan vurderes, ref. pkt. 10.2. foran. Disse drøftes videre under pkt. 10.4 «Anbefalinger» nedenfor.

Det vil også være aktuelt å vurdere muligheter ved radioløsninger gjennom Trollfjord Bredbånd. Denne løsningen gir internettilbud for en lavere kostnad enn bygging av fiber.

Eventuell videre utbygging av mobilnettet vil kostnadmessig ventelig være nesten på linje med utbygging ved fiber. Erfaringen fra utbygging ved Telia i 2016, der kostnadene for Telia ble vesentlig høyere enn det som var innarbeidet i tilbudet og avtalen med Bø kommune, tilsier at kommende tilbud vil ligge noe høyere i krav til kommunal medfinansiering.

10.4. ANBEFALINGER

Det anbefales at kommunen er svært tilbakeholden med nye planer for utbygging av mobil- og bredbåndsnett i Bø.

Det bør innarbeides noen forutsetninger for hvilke prioriteringer som skal gjelde ved eventuelle nye tiltak for mobil- og bredbåndsdekning i Bø kommune. F.eks.:

- Der det finnes et løsningsalternativ, enten ved mobil eller fast bredbånd, bør det ikke gjøres noen utbedringer
- Der det er for få brukere i forhold til investeringer blir det ut fra økonomiske betraktninger svært vanskelig å gjøre utbedringer
- Mobiltilgangen for tale er akseptabel for de fleste områdene
- Akseptabel nedlastning bør være minimum 10 Mbit/s, men stabil dekning med over 4 Mbit/s er absolutt minste standard
- Over 30 Mbit/s nedlastning er best og ønskelig

Men for noen områder er det et klart behov for forbedringer, dette gjelder områder der ingen operatør gir dekning for akseptabel løsning. For disse, selv om det i det enkelte område er få, er manglende mobil- og bredbåndsdekning en stadig økende mangel i tilgang på kommunikasjon. For noen er det en mangel som skaper store hindringer i daglige gjøremål.

Det gis her ikke en ensidig anbefaling av hvilke løsninger som bør velges. Alle løsninger har fordeler og ulemper. Til sist vil det være avgjørende for kommunens valg hvorvidt og hvordan valgt løsning kan finansieres.

Det fremsettes her derfor bare en beskrivelse av de aktuelle mulighetene for å bedre mobil-/bredbåndsdekningen.

10.4.1. OMRÅDER MED BEHOV FOR FORBEDRING:

Listen over dekningsmålinger, vedlegg 2, viser at flere områder har lav dekning for mobil, flere faktisk under det nasjonale minimumskravet på 4 Mbit/s («grunnleggende bredbånd»). Når en korrigerer for Telias utbygging og oppgradering i 2016, samt oppgradering av Telenors sender, viser kartet for 4Mbit/s at nesten alle områder har slik dekning. Dette stemmer også med aktørenes dekningskart, og med faktiske dekningsmålinger.

Dekning over mobilnett kan ha store variasjoner i dekningsnivå. Det anbefales å vurdere områder med dekning lavere enn 10 Mbit/s som minimumskrav. Dette nivået er benyttet i det følgende.

Nkoms dekningskart for dekning 30 Mbit/s, og høyere, viser dekning for de mest befolkede områder av Bø. Også her må det korrigeres for utbygginger og oppgraderinger i 2016. Reell dekning er da mer på linje med dekningskartene fra aktørene, og bekreftes ved vedlegg 2.

Noen områder som fremkommer uten akseptabel mobildekning har dekning ved fiber fra VKBB, og dermed mulighet for å benytte mobiltjenester over Wifi. Disse områdene er innarbeidet og fratrasket før listen nedenfor.

Dersom en velger et mellomnivå, områder med dekning lavere enn 10 Mbit/s, som gir relativt greie forhold for internett over mobil, fremkommer følgende områder helt uten slik dekning:

Områder uten noe alternativ for dekning 10 Mbit/s eller høyere:

Føre

Grimstad
Gustad
Klakksjord
Kobbvågen
Langs veg til Røsnes/Guvåg
Lyghaugen-Hole
Sandvika
Skårvågen

For Kobbvågen, Gustad og Sandvika kan trolig kun fiber eller radiodekning gi tilfredsstillende løsning. Det foreligger beregning fra VKBB fra 2013 med samlet kostnad på 3,2 mill. kr for fiberbygging til disse områdene. Beregningen er ikke justert eller korrigert etter dette. Det er få abonnenter i området, men det kan være mulig å drøfte medfinansiering med bedriften i området. For øvrige områder kan en vurdere alle tre løsningsalternativene; mobil, fiber og radio.

Lynghaugen-Hole har ikke akseptabel dekning, mens Føre-området kan tidvis ha dekning ved Telia. Alternativ dekning for Lynghaug-Hole vil også gi forbedring for Føre.

10.4.2. FORBEDRING VED MOBIL:

For videre utbygging av mobilnettet må en regne med en kostnad for Bø kommune på minimum 1 mill. kr for hver sender. Lavt befolkningsgrunnlag i områdene kan gi enda høyere kostnad. Eksempelvis vil 3 nye mobilsendere da koste minimum 3 mill. kr. Hvor mange sendere som faktisk må etableres for å dekke alle områdene er ikke klarlagt. Det er heller ikke gjennomført konkrete drøftinger med den enkelte operatør, men basert på kostnadene nedenfor under pkt. 10.4.3 vil forbedring med styrket mobilnett være et faktisk mulig alternativ. Det er mulig å utarbeide anbudsinnbydelse for slik løsning, men det forventes at kostnadene for kommunen vil bli høye ved en slik utbygging.

Det er mulig dekning kan forbedres noen steder ved enklere løsninger enn nye sendere, ved å forsterke tilgjengelige signaler. Dette vil aktørene kunne besvare konkret for det enkelte området. Slike løsninger kan gi lavere kostnader for forbedring.

10.4.3. FORBEDRING VED FIBER:

Siste kostnadsberegning for områder med lav dekning, basert på tall fra VKBB, viser:

Område	Ant kunder	Totalkostna	Andel fin. VKBB	Kostnad BK	Total-kost. pr kunde	Kostnad BK pr kunde
Grimstad	18	1 400 000	450 000	950 000	77 778	52 778
Skårvågen - Sjøberg	41	3 200 000	1 025 000	2 175 000	78 049	53 049
Forøy-Fjærvoll eks. Lynghaug/Hole	77	3 300 000	1 925 000	1 375 000	42 857	17 857
Skagen	10	650 000	250 000	400 000	65 000	40 000
Sum områder	146	8 550 000	3 650 000	4 900 000		

NB: Kostnaden for utbygging Føre omfatter her ikke Lynghaugen og Hole. En kostnadsberegning fra 2015 fra VKBB viste totalkostnaden for hele området på ca. 7 mill. kr



Området Grimstad

- Tallene over viser at fiberdekning for Grimstad vil medføre svært høy kostnad pr. beregnet abonnent.



Området Skårvågen-Søberg

Løsning for Skårvågen og Søberg er beregnet til 3,2 mill. kr. Men Søberg har i dag tilfredsstillende dekning ved Mobil, som ved bruk av Wifi gir god internettdækning også på ordinære datamaskiner. Det foreligger ikke beregning kun for Skårvågen, men en grov vurdering tilsier ca. 50% av kostnadene her.



Området Føre

Kostnadene pr. abonnent for Føre-området fremkommer relativt lavt, med ca. kr 43.000.

Føre-området er her beregnet til totalkostnad på 3,3 mill. kr. Området Lynghaug/Hole, som faktisk har dårligere dekning enn Føre, får ingen bedring ved en slik utbygging.

Dersom en medtar Lynghaug/Hole, vil totalkostnaden etter tall fra 2013 være:

Område	Ant kunder	Totalkostna	Andel fin. VKBB	Kostnad BK	Total-kost. pr kunde	Kostnad BK pr kunde
Førøy-Fjærvoll, med Lynghaug/Hole	92	6 974 000	2 300 000	4 674 000	75 804	50 804

Kostnadene pr. beregnet kundetilgang blir da vesentlig høyere ved en slik totalutbygging.



Beregningen for nedre del av Skagen viser også ganske høye kostnader pr. kunde. Området har imidlertid akseptabel mobildekning, og bør ikke være et prioritert område for utbygging.

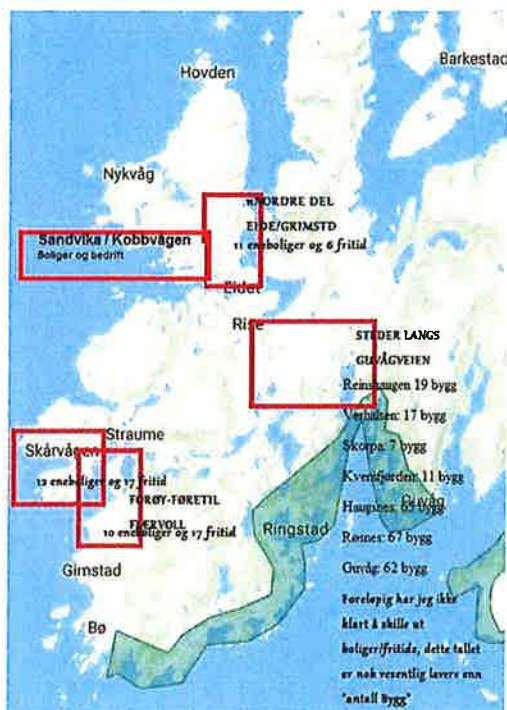
Det er ikke gjort nye beregninger for fibertilgang frem til Guvåg. Områdene ble i 2013 beregnet til ca. 8,3 mill. kr. Under dagens manglende offentlige finansieringstilbud synes ikke dette å være et mulig alternativ.

Området nedre Skagen

Eventuell utbygging av fibernett må legges ut på anbud. Her er det mulig at også Trollfjord kan velge å regne på tilbud.

Generelt anbefales det å vurdere utviklingen i mobil- og bredbåndsløsninger litt fremover før en gjør omfattende investeringer. Nye løsninger kommer stadig raskere, og situasjonen kan være betraktelig endret i løpet av to til fem år. F.eks. kjøpte Altibox nylig et mobilselskap og har etablert prosjekt på utnyttelse av dette ved 5G-teknologi i tilknytning til eksisterende fibernett. I løpet av sommeren skal det foreligge strategiplan på hvordan man kan utnytte dette. Kombinasjonen fiber og 5G kan gi helt nye muligheter for utnyttelse av dagens fibernett.

10.4.4. FORBEDRING VED RADIOSENDERE:



Beregning fra Trollfjord med radioløsning for dekning av de samme områdene som drøftet foran, viser kostnad på ca. 2 mill. kr. Da dekkes også bebygde områder langs vegen til Guvåg. Det understrekes at kostnaden her kan endres ved konkrete beregninger.

Også utbygging med radioløsninger krever trolig anbudsutlysning, selv om det ikke er så mange som leverer kvalitetsmessige løsninger.

Utbygging ved radiosendere kan ved gitte forutsetninger være det løsningsalternativet som gir dekning for flest områder, til lavest kostnad.

11. OPPSUMMERING-KONKLUSJONER

Primært burde alle innbyggere ha mobil- og internettdækning i form av høyhastighetsbredbånd, dvs. nedlasting minimum 30 Mbit/s. Det offentlige Norge tilpasser

seg mer og mer en kommunikasjon der en «later som» at høyhastighetsbredbånd er utbygget. Bedrifter og privatpersoner skyves mer og mer over på pålagt elektronisk kommunikasjon.

I Norge har vi imidlertid overlatt utbygging av disse plattformene til aktørene i markedet. Samtidig driver disse aktørene etter rene økonomiske vurderinger; de bygger ut der det er lønnsomt. Dermed er og blir det slik at områder med tett befolkning nesten kan velge fritt hvilken leverandør de vil velge, mens de som bor i tynt befolkede områder må bruke det som er tilgjengelig. Og da ofte med løsninger som ikke er tilfredsstillende.

Iflg. Telenor er deres dekning for Grunnleggende bredbåndstilbud, dvs. minimum 4 Mbit/s nedlastingshastighet, for 99,8 % av befolkningen innen utgangen av 2017, som dermed fyller kravet for deres konsesjon.. Tilsvarende for Telia er 98 %, som også iflg. selskapet er innfridd. Dermed er det henholdsvis 0,2 % og 2,0 % av befolkningen som ikke gis slik dekning. Noen av disse prosentandelene gjelder altså husstander/innbyggere i Bø. I snitt har 78 % av norske husstander tilbud for Høyhastighets bredbånd. Men her er det stor forskjell mellom «by og land». 96 % av husstandene i tett befolkede områder har slikt tilbud. Tilsvarende for svakt befolkede områder er på landsbasis 37 %.

Det er også store forskjeller for husstander med tilgang på 100 Mbit/s nedlasting. Dette gjelder i hovedsak områder som er bygget ut med fiber. I noen fylker har 80 % av husstandene slik dekning. Nordland kommer på 5. plass regnet etter svakeste dekning, med 67 %. Sogn og Fjordane har lavest dekning med ca. 45 % av befolkningen.

(For videre data vises til Vedlegg 5, «Bredbåndsdekning 2016»)

Bø kommer imidlertid godt ut for husstander med tilgang på fibernett. Tallene fra VKBB viser at 81% av husstandene har slik dekning. Men god prosentvis dekning hjelper lite for de som har lav eller ingen dekning. Disse områdene er den store utfordringen for Bø og for Norge.

Dersom en i Norge skulle bygge ut høyhastighetsbredbånd til alle, ville dette være en kostnad på flere milliarder kroner. Mobil og bredbånd måtte da vurderes på linje med annen infrastruktur, og prioriteres deretter. Så langt har det ikke vært politisk vilje i Norge til dette.

Dermed er forbedring av mobil- og bredbåndsløsninger i stor grad overlatt til kommunene. Selv selskap som eies av kommunene, som VKBB og Trollfjord bredbånd, driver etter økonomiske vurderinger. Og de har faktisk ingen annen mulighet ettersom de ikke får tilført kapital fra andre kilder enn driftsoverskudd. Eierne har liten mulighet for å gå inn med ny kapital.

På denne bakgrunnen er også Bø kommune nødt til å finne løsninger som er mulig å gjennomføre for å bøte på manglene så godt en kan, og akseptere at det tar lang tid å bedre forholdene for alle.

Selv om de fleste av Bøs innbyggere nå har «tilfredsstillende» løsninger for mobil- og internett (i hovedsak langt under nivået for høyhastighetsbredbånd), er det fremdeles flere områder med store mangler. Områdene er imidlertid spredt, og med liten befolkningstetthet. Totalt vil det være så store kostnader ved de fleste utbyggingsalternativene at disse ikke vil være mulig å gjennomføre. I alle fall ikke for alle områder.

Utviklingen av nye elektroniske løsninger gjør vurderinger for fremtidig behov utfordrende. Samtidig som mobil- og internettbruken øker raskt, utvikles det stadig forbedringer som en i dag ikke aner rekkevidden av.

Kommunen må derfor gjøre sine prioriteringer innenfor det som er kjent i dag, og innenfor økonomiske forutsetninger.

11.1. REELLE ALTERNATIVER / MULIGHETER:

I realiteten er det ikke økonomisk mulig å bygge fiber for alle områdene i Bø. Dersom det er prioriteringsvilje for å bygge fiber for et enkeltområde, synes strekningen Forøy/Fjærvoll med Lynghaug/Hole, å være et mulig valg. Men kostnaden her blir høye. Det er mulig prosjektet kan forhandles, eventuelt at en kan få et «bedre» regnestykke ved anbudsinnbydelse. Det kan også være mulig å trekke ut gravearbeid og forsøke å løse det utenfor hovedprosjektet. Dugnad kan være et alternativ. Prioritering av et område for fiberutbygging medfører imidlertid nedprioritering av andre områder.

Enkeltområder kan også være mulig å bygge ut ved nye mobilsendere, men også her vil kostnadene bli høye. Det forventes at den aktøren som skal stå for utbyggingen vil kreve en vesentlig del av kostnadene dekket av Bø kommune. Denne løsningen vil også medføre nedprioritering av andre områder.

Den mest troverdige løsningen for å kunne dekke alle gjeldende områder med tilfredsstillende mobil- og bredbåndsdekning innendørs, innenfor økonomiske muligheter, er utbygging ved radiosendere. Eventuelt kan slik utbygging tas over litt tid, ett til tre år, og dermed gi bedre forutsetning for finansiering.

Kommunen bør snarest mulig gjøre vedtak om prioritering av områder. Det bør så utarbeides konkurransegrunnlag for det enkelte området, eventuelt for flere områder. Ved utlysning av anbud legges det inn finansieringsforbehold. Kriteriene for anbudvalg kan legges inn med flere variabler, som pris, dekningsområde, hastighet og stabilitet. Anbudet kan da være teknologinøytrale og inkluderer alle typer bredbånd, slik at en kan vurdere anbudene ut fra best mulig løsning til best mulig pris.

Utviklingen av elektroniske løsninger kan om kort tid vise seg å ha vært «unødvendig». Men for de som bor i de berørte områdene er manglende løsning en stadig mer betydelig begrensning i akseptabel infrastruktur.

Kommunen kan avvente Statsbudsjettet for 2018 for avklaring av tilgjengelige offentlige tilskuddsmidler. Dersom det kommer nye ordninger for bredbåndsfinansiering kan en så utarbeide tilskuddssøknad for en prioritert utbyggingsplan.

En skal imidlertid ikke ha for høye forventninger om «ubegrensede» tilskuddsmidler. Over hele landet er det mange områder med samme utfordringer som Bø; store deler av kommunen består av svært spredt befolkning. Det er påvist at det faktisk trengs flere milliarder kroner for å gi alle en tilfredsstillende mobil- og internettløsning.

12. VEDLEGG

Vedlegg 1: Tekniske begreper

- Vedlegg 2: Måling mobildekning april 2017
- Vedlegg 3: Oversikt over mobilsendere i Bø
- Vedlegg 4: Fibernett Bø
- Vedlegg 5: Rapport fra Nkom «Bredbåndsdekning 2016»

Vedlegg 1 “Tekniske begreper”

Mobildekning:

GSM?

GSM hadde tidligere det franske navnet Groupe Spécial Mobile, men forkortelsen er nå bedre kjent under det engelske navnet Global System for Mobile Communications. Som navnet tilsier er GSM altså en standard satt for mobiltelefonnettverk. GSM begynte som protokollene som brukes i såkalt andre generasjons, eller 2G, mobilkommunikasjon, og har siden blitt utvidet og forbedret med GPRS, EDGE, 3G og 4G.

4 G, 4G+ og 4G med tale, og 5G.

Dette er begreper som viser hvilken «generasjon» av utvikling, hastighet og innhold systemene har. Det er allerede under utvikling neste generasjon, 5G, men dette er litt fram i tid og krever muligens større oppgradering av sendenet. (Enkeltvis omtalt nedenfor)

VDSL

Dette er et system som tilbys fra flere aktører som bruker eksisterende kobbernett fra Telenor. Fremdeles er dette systemet begrenset med omvendt proporsjonal hastighet i forhold til avstand fra sentral.

UMTS

(Universal mobil tele kommunikasjon Service) er en tredje generasjons (3 G) bredbånd, pakke-basert overføring av tekst, digitalisert tale, video og multimedia på data priser opp til 2 megabit per sekund (Mbps). UMTS tilbyr et konsekvent sett med mobil datamaskin og telefon-brukere, uansett hvor de befinner seg i verden. UMTS er basert på Global System for Mobile (GSM) kommunikasjon standard. Det er også støttet av store standardene organer og produsenter som planlagt standard for mobile brukere over hele verden. Når UMTS er fullt tilgjengelig, kan datamaskinen og telefonbrukere stadig knyttes til Internett uansett hvor de reiser, og rundt, vil ha samme sett av evner. Brukere har tilgang gjennom en kombinasjon av terrestriske trådløse og satellitt -overføringer. Til UMTS er fullstendig implementert, kanne brukernes bruk Multi-mode enheter som bytter til tilgjengelig teknologi (som GSM 900 og 1800) der UMTS er ennå ikke tilgjengelig.

LTE:

LTE ER en teknologi som brukes i det nye såkalte 4G-nettet som bygges ut. Telefoner og annet utstyr som kobler seg opp til dette nettet kan i teorien laste ned med inntil 100 Mbps og laste opp med inntil 50 Mbps.

Til sammenligning er det man kan kalle en kraftig bredbåndslinje hjemme på 50 Mbps ned og 20 Mbps opp. De aller fleste av oss har lavere hastigheter enn dette hjemme.

Grovt forklart er altså LTE dobbelt så raskt som en god bredbåndslinje - eller raskere.

Dekningsbetegnelser

Hva er 2G?

2G er det første heldigitale mobilnett som ble påstartet i 1993. 2G-nettet benytter GSM-teknologi for å produsere tale, samt EDGE dataoverføring. EDGE er den første pakke-databaserte tjenesten over GSM nettet, og har en maksimal hastighet på 220 Kbit/s, noe som de aller fleste er alt for lite i dag men som allikevel fortsatt kan brukes til enkelte ting som å motta e-post. Har du 2G på telefonen vises en E på displayet.

Hva er 3G?

3G baserer seg på UMTS-teknologi som det nye mobilnett med både talemulighet, god datahastighet og kapasitet i 2005. Denne teknologien gjør at man både kan ringe og snakke over nettet men også bruke mobildata på en bedre og hurtigere måte enn i EDGE-nettet.

Ved lanseringen av 3G-nettet i 2005 var maksimal datahastighet på 384 Kbit/s, men teknologien har blitt utviklet flere ganger siden den gang. I 2013 var man allerede kommet opp i 42 Mbit/s. 3G-nettet utvikler seg stadig og neste steg vil være hastigheter opp mot 84 Mbit/s.

Hva er 4G?

4G nettet er basert på LTE teknologi og er verdens raskeste kommersielle mobile nettverk. Teknologien er en IP-basert datateknologi og det går derfor ikke per i dag an å snakke over nettet.

Maksimal datahastighet på 4G da det ble lansert var på 100 Mbit/s men allerede i 2013 var denne økt til 150 Mbit/s, og det videreutvikles stadig.

Hastigheten du vil oppleve avhenger blant annet av abonnementet ditt, dekningsforholdene, signalstyrke og avstanden til sender. Hvor mange som er koblet til basestasjonen, samt tid på døgnet vil også ha en innvirkning på hastigheten din.

Hva er 4G+?

4G+ er en videreutvikling av 4G-teknologien, også kalt LTE-A (LTE-Advanced).

Med 4G+ er maksimal teoretisk datahastighet 300 Mbit/s.

Hva er 5G?

5G er neste generasjon som det nå arbeides med å utvikle. Denne er noe frem i tid, og det er flere uløste utfordringer før dette kan settes i drift

Tre dekningsnivåer innenfor hver dekningsbetegnelse:

Det er etablert tre felles dekningsnivåer mellom mobiloperatørene:

- **Basisdekning:**

Her er det muligheter for både å ringe og surfe utendørs, men om telefonen befinner seg i for eksempel en lomme eller veske, vil mulighetene for mottak kunne reduseres.

- **God dekning:**

Her finnes det gode muligheter for å ringe og surfe utendørs. Det vil også være mulig å ringe og surfe innendørs. Innendørsdekningen påvirkes i stor grad av hvilke materialer vegger, vinduer og dører er laget av, samt hvor i bygningen du befinner deg.

- **Meget god dekning:**

Her kan du med stor sannsynlighet ringe og surfe både innen- og utendørs, selv om innendørsdekningen fortsatt kan være påvirket som nevnt i forrige punkt.

Ut fra disse kriteriene vil det kun være «Meget god dekning» i dekningskartene som kan forventes å gi tilfredsstillende mottaks- og sendeforhold over mobilnettet. Men også for dette kriteriet tas det forbehold om mulige negative momenter i dekningskvaliteten.

Generelt om internetthastighet.

For internett operer en til vanlig med begreper som angir hastighet for overføring av data. Datamengde som skal overføres måles i Byte. Hastighet for overføring av data måles i bit pr. sekund. 1 byte trenger 8 Mbit for å kunne overføres. Det vil si at 1 Megabyte bruker 8 megabit for å kunne overføres.

Mega, Kilo og Giga er vel begreper de fleste er fortrolig med. Mega betyr million, Kilo er 1000, mens Giga er 1000 millioner.

Liste etter målerute

Målepunkt	Telenor				Telia			
	Nedlast.	Opplast.	Dekn.art	Dekn. Styrke	Nedlast.	Opplast.	Dekn.art	Dekn. Styrke
Steine/Vinje	65,65	45,52 4G		4 pkt	83,09	42,04 4G		3 pkt
Skagen	50,07	22,07 4G		4 pkt	98,59	40,62 4G		4 pkt
Kleppelva	47,03	5,14 4G		2 pkt	56,00	11,41 4G		2 pkt
Gimstad	99,40	5,17 4G		2 pkt	89,09	18,02 4G		3 pkt
Fjærvoll	7,92	0,10 4G		2 pkt	16,29	4,47 3G		5 pkt
Føre	9,72	1,42 4G		2 pkt	6,68	4,44 3G		3 pkt
Langstrekka før Forøya	9,02	2,00 4G		2 pkt	14,45	4,75 3G		5 pkt
Forøy	18,00	5,01 4G		3 pkt	13,45	4,45 3G		4 pkt
Lyghaugen-Hole	0,20	0,09 E		4 pkt	5,80	4,40 3G		2 pkt
Lyghaugen-Hole	9,20	0,12 4G		2 pkt	9,12	4,29 3G		5 pkt
Forøy/Bøheimen	84,33	43,13 4G		4 pkt	12,94	4,43 3G		3 pkt
YX Straume	90,52	47,14 4G		5 pkt	15,46	4,40 3G		4 pkt
Straumsjøen nede	25,11	6,33 4G		3 pkt	0,03	0,07 E		1 pkt
Damperiet	30,63	2,84 4G		2 pkt	10,48	4,63 3G		2 pkt
Vegen mot Skårvågen/Søberg	79,99	43,90 4G		4 pkt	63,84	14,84 4G		3 pkt
Ved mast før Søberg	101,92	46,97 4G		4 pkt	30,37	4,37 4G		1 pkt
Ved 50 km skilt mot Søberg	90,22	22,12 4G		2 pkt	13,13	4,52 3G		3 pkt
Søberg	41,23	1,79 4G		2 pkt	27,30	4,71 3G		5 pkt
Skårvågen	0,09	0,04 E		4 pkt	9,21	4,13 3G		3 pkt
Bussstopp etter Straume nordover	15,14	3,50 4G		3 pkt	11,55	4,79 3G		4 pkt
Høgmyran	13,81	0,09 4G		2 pkt	13,28	4,53 3G		5 pkt
Skålbrekka	5,45	1,73 3G		3 pkt	11,34	3,25 3G		3 pkt
Asterset	5,85	1,17 3G		3 pkt	10,30	3,06 3G		3 pkt
Eidet	10,47	1,84 3G		4 pkt	14,57	4,26 3G		5 pkt
Eidet skole	4,89	1,73 3G		5 pkt	14,06	4,52 3G		5 pkt
Grimstad	2,29	2,02 3G		3 pkt	4,02	2,28 3G		2 pkt
Ved Bergersen	10,73	2,04 3G		4 pkt	16,50	4,51 3G		4 pkt
Kobbvågen	0,05	0,00 E		2 pkt	0,03	0,00 3G		1 pkt
Gustad	0,06	0,00 E		2 pkt	0,00	0,00 3G		1 pkt
Sandvika	0,00	0,00 E		1 pkt	0,00	0,00 Ingen		0 pkt
Innkjøring Nykvåg	14,09	4,22 3G		3 pkt	11,86	4,69 3G		1 pkt
Øvre Nykvåg (Blautmyra)	13,66	4,32 3G		3 pkt	10,00	4,83 3G		1 pkt

Kattbakkan	8,78	1,20 3G		3 pkt	7,90	3,66 3G	2 pkt
Buan	10,27	0,28 3G		1 pkt	8,89	2,31 3G	1 pkt
Svingen	10,97	2,49 3G		3 pkt	6,24	3,96 3G	1 pkt
Vågen	3,79	1,30 3G		2 pkt	5,63	1,51 3G	1 pkt
Nyk	14,55	4,57 3G		5 pkt	12,70	4,83 3G	4 pkt
Vegen mellom Nykvåg-Hovden	12,42	4,25 3G		5 pkt	15,42	4,73 3G	4 pkt
Innkjøring Hovden	2,87	0,07 3G		1 pkt	4,90	3,46 3G	2 pkt
Midt i Hovden	9,30	4,44 3G		4 pkt	15,28	4,84 3G	5 pkt
Hovden fiskeindustri	10,46	3,04 3G		3 pkt	11,77	4,02 3G	5 pkt
1 km fra Råttåskrysset	4,16	1,65 3G		3 pkt	11,8	4,75 3G	3 pkt
Ved kryss til Kråkberget på Guvågveien	0,03	0,06 3G		1 pkt	6,53	2,57 3G	2 pkt
Ved Skårpa	0,00	0,00 3G		3 pkt	83,60	10,59 4G	3 pkt
Langs veg til Røsnæs/Guvåg	0,00	0,00 Ingen		0 pkt	0,00	0,00 E	2 pkt
Røsnæs	2,73	1,14 3G		2 pkt	88,03	14,11 4G	3 pkt
Før Guvåg	30,46	22,14 4G		5 pkt	11,69	3,25 3G	5 pkt
Guvåg	24,03	19,82 4G		3 pkt	34,00	5,21 4G	2 pkt
Veggemp	5,90	1,80 3G		3 pkt	34,00	5,21 4G	2 pkt
Veg til Klakksjord	0,08	0,03 E		3 pkt	50,03	15,73 4G	2 pkt
Ved bobilcamp	1,37	0,13 3G		1 pkt	68,66	26,01 4G	3 pkt
Klakksjord	6,82	1,15 4G		1 pkt	6,01	0,72 3G	1 pkt
Kryss Veanova	0,77	0,16 3G		1 pkt	34,37	32,22 4G	4 pkt
Etter kryss til Ringstad	26,03	3,71 4G		2 pkt	11,60	0,15 4G	2 pkt
Vegen mot Ringstad	3,73	0,00 4G		1 pkt	27,40	2,50 4G	2 pkt
Krysset Ringstad/Uvåg	0,11	0,00 E		3 pkt	50,50	14,90 4G	2 pkt
Ringstad	13,80	1,90 4G		2 pkt	96,90	41,00 4G	4 pkt
Uvåg	0,07	0,00 E		2 pkt	33,92	2,90 4G	2 pkt
Kryss til Straumsnes	28,40	9,60 4G		3 pkt	76,20	41,30 4G	4 pkt
Straumsnes	30,60	8,56 4G		3 pkt	81,90	25,20 4G	3 pkt
Ramberg	25,74	4,76 4G		2 pkt	67,14	21,89 4G	3 pkt
Snarset	18,44	4,90 4G		2 pkt	18,07	4,17 4G	2 pkt
Lokkøy	79,31	36,80 4G		3 pkt	67,23	10,22 4G	2 pkt
Bø	25,13	2,45 4G		3 pkt	89,13	17,67 4G	4 pkt
Mårsund	12,46	1,43 4G		2 pkt	32,98	4,49 4G	2 pkt
Steinsvika	11,84	2,13 4G		1 pkt	98,93	26,42 4G	3 pkt

Alfabetisk liste

Målepunkt	Telenor					Telia			
	Nedlast.	Opplast.	Dekn.art	Dekn. Styrke	Nedlast.	Opplast.	Dekn.art	Dekn. Styrke	
1 km fra Råttåskrysset	4,16	1,65 3G		3	0	11,8	4,75 3G	3	0
Asterset	5,85	1,17 3G		3	0	10,30	3,06 3G	3	0
Buan	10,27	0,28 3G		1	0	8,89	2,31 3G	1	0
Busstopp etter Straume nordover	15,14	3,50 4G		3	0	11,55	4,79 3G	4	0
Bø	25,13	2,45 4G		3	0	89,13	17,67 4G	4	0
Damperiet	30,63	2,84 4G		2	0	10,48	4,63 3G	2	0
Eidet	10,47	1,84 3G		4	0	14,57	4,26 3G	5	0
Eidet skole	4,89	1,73 3G		5	0	14,06	4,52 3G	5	0
Etter kryss til Ringstad	26,03	3,71 4G		2	0	11,60	0,15 4G	2	0
Fjærvoll	7,92	0,10 4G		2	0	16,29	4,47 3G	5	0
Forøy	18,00	5,01 4G		3	0	13,45	4,45 3G	4	0
Forøy/Bøheimen	84,33	43,13 4G		4	0	12,94	4,43 3G	3	0
Før Guvåg	30,46	22,14 4G		5	0	11,69	3,25 3G	5	0
Føre	9,72	1,42 4G		2	0	6,68	4,44 3G	3	0
Gimstad	99,40	5,17 4G		2	0	89,09	18,02 4G	3	0
Grimstad	2,29	2,02 3G		3	0	4,02	2,28 3G	2	0
Gustad	0,06	0,00 E		2	0	0,00	0,00 3G	1	0
Guvåg	24,03	19,82 4G		3	0	34,00	5,21 4G	2	0
Hovden fiskeindustri	10,46	3,04 3G		3	0	11,77	4,02 3G	5	0
Høgmyran	13,81	0,09 4G		2	0	13,28	4,53 3G	5	0
Innkjøring Hovden	2,87	0,07 3G		1	0	4,90	3,46 3G	2	0
Innkjøring Nykvåg	14,09	4,22 3G		3	0	11,86	4,69 3G	1	0
Kattbakkan	8,78	1,20 3G		3	0	7,90	3,66 3G	2	0
Klakkjords	6,82	1,15 4G		1	0	6,01	0,72 3G	1	0
Kleppelva	47,03	5,14 4G		2	0	56,00	11,41 4G	2	0
Kobbvågen	0,05	0,00 E		2	0	0,03	0,00 3G	1	0
Kryss til Straumsnes	28,40	9,60 4G		3	0	76,20	41,30 4G	4	0
Kryss Veanova	0,77	0,16 3G		1	0	34,37	32,22 4G	4	0
Krysset Ringstad/Ulvåg	0,11	0,00 E		3	0	50,50	14,90 4G	2	0
Langs veg til Røsnes/Guvåg	0,00	0,00 Ingen		0	0	0,00	0,00 E	2	0
Langstrekka før Forøya	9,02	2,00 4G		2	0	14,45	4,75 3G	5	0
Lokkøy	79,31	36,80 4G		3	0	67,23	10,22 4G	2	0

Lyghaugen-Hole	0,20	0,09 E		4	0	5,80	4,40 3G	2	0
Lyghaugen-Hole	9,20	0,12 4G		2	0	9,12	4,29 3G	5	0
Midt i Hovden	9,30	4,44 3G		4	0	15,28	4,84 3G	5	0
Mårsund	12,46	1,43 4G		2	0	32,98	4,49 4G	2	0
Nyk	14,55	4,57 3G		5	0	12,70	4,83 3G	4	0
Ramberg	25,74	4,76 4G		2	0	67,14	21,89 4G	3	0
Ringstad	13,80	1,90 4G		2	0	96,90	41,00 4G	4	0
Røsnes	2,73	1,14 3G		2	0	88,03	14,11 4G	3	0
Sandvika	0,00	0,00 E		1	0	0,00	Ingen	0	0
Skagen	50,07	22,07 4G		4	0	98,59	40,62 4G	4	0
Skålbrekka	5,45	1,73 3G		3	0	11,34	3,25 3G	3	0
Skårvågen	0,09	0,04 E		4	0	9,21	4,13 3G	3	0
Snarset	18,44	4,90 4G		2	0	18,07	4,17 4G	2	0
Steine/Vinje	65,65	45,52 4G		4	0	83,09	42,04 4G	3	0
Steinsvika	11,84	2,13 4G		1 pkt		98,93	26,42 4G	3 pkt	
Straumsjøen nede	25,11	6,33 4G		3 pkt		0,03	0,07 E	1 pkt	
Straumsnes	30,60	8,56 4G		3 pkt		81,90	25,20 4G	3 pkt	
Svingen	10,97	2,49 3G		3 pkt		6,24	3,96 3G	1 pkt	
Søberg	41,23	1,79 4G		2 pkt		27,30	4,71 3G	5 pkt	
Uvåg	0,07	0,00 E		2 pkt		33,92	2,90 4G	2 pkt	
Ved 50 km skilt mot Søberg	90,22	22,12 4G		2 pkt		13,13	4,52 3G	3 pkt	
Ved Bergersen	10,73	2,04 3G		4 pkt		16,50	4,51 3G	4 pkt	
Ved bobilcamp	1,37	0,13 3G		1 pkt		68,66	26,01 4G	3 pkt	
Ved kryss til Kråkberget på Guvågveien	0,03	0,06 3G		1 pkt		6,53	2,57 3G	2 pkt	
Ved mast før Søberg	101,92	46,97 4G		4 pkt		30,37	4,37 4G	1 pkt	
Ved Skårpa	0,00	0,00 3G		3 pkt		83,60	10,59 4G	3 pkt	
Veg til Klakksjord	0,08	0,03 E		3 pkt		50,03	15,73 4G	2 pkt	
Vegen mellom Nykvåg-Hovden	12,42	4,25 3G		5 pkt		15,42	4,73 3G	4 pkt	
Vegen mot Ringstad	3,73	0,00 4G		1 pkt		27,40	2,50 4G	2 pkt	
Vegen mot Skårvågen/Søberg	79,99	43,90 4G		4 pkt		63,84	14,84 4G	3 pkt	
Veggemp	5,90	1,80 3G		3 pkt		34,00	5,21 4G	2 pkt	
Vågen	3,79	1,30 3G		2 pkt		5,63	1,51 3G	1 pkt	
YX Straume	90,52	47,14 4G		5 pkt		15,46	4,40 3G	4 pkt	
Øvre Nykvåg (Blautmyra)	13,66	4,32 3G		3 pkt		10,00	4,83 3G	1 pkt	

VEDLEGG 3:

OVERSIKT MOBILSENDERE I BØ

Telenors mobilsendere i Bø:

Sender plassering	Operatør	Teknologi	Frekvens
Forøya, Straume	Telenor	GSM	900
		LTE	800
		LTE	1800
		UMTS	2100
Vinje v/ Vinjesjøveien	Telenor	UMTS	2100
Steine, Stinestranda	Telenor	GSM	900
		LTE	800
		UMTS	900
		UMTS	2100
Over Skålbrekka	Telenor	GSM	900
		UMTS	900
Hovden	Telenor	GSM	900
		UMTS	900
Ramfloget	Telenor	GSM	900

2G=Gul pil
3G=Grønn pil
4G=Blå pil

Oppgradering av 4G

- Eidet
- Guvåg
- Straume



MOBILSENDERE TELENOR

Telias mobilsendere i Bø:

Sender plassering	Operatør	Teknologi	Frekvens
Fjærvollfjellet	Telia	GSM	900
		LTE	800
		UMTS	900
Steine, Festhaugen	Telia	GSM	900
		LTE	800
		LTE	1800
		UMTS	900
Rambergåsen	Telia	GSM	900
		LTE	800
		LTE	1800
		UMTS	900
Ved kryss 901-911	Telia	GSM	900
		LTE	800
		LTE	1800
		UMTS	900
Over Skålbrekka	Telia	GSM	900
		LTE	800
		UMTS	900
Hovden	Telia	GSM	900
		LTE	800
		UMTS	900
Guvåg	Telia	GSM	900
		LTE	800
		UMTS	900



DEKNINGSOMRÅDE NYE SENDERE 2016 TELIA



TELIA SENDERE ETTER
UTBYGGING 2016

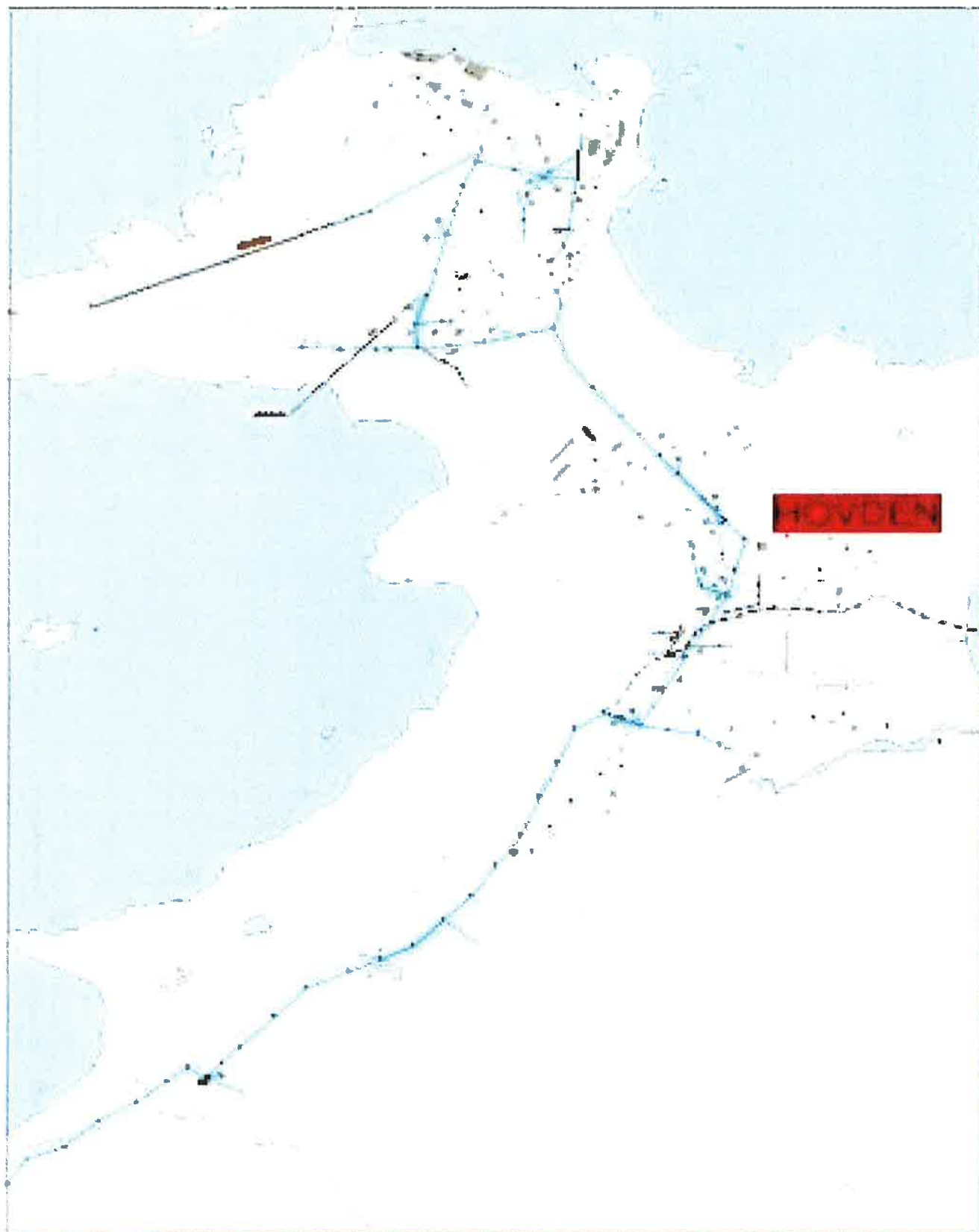
VEDLEGG 4:

FIBERNETTET I BØ



De enkelte områder:

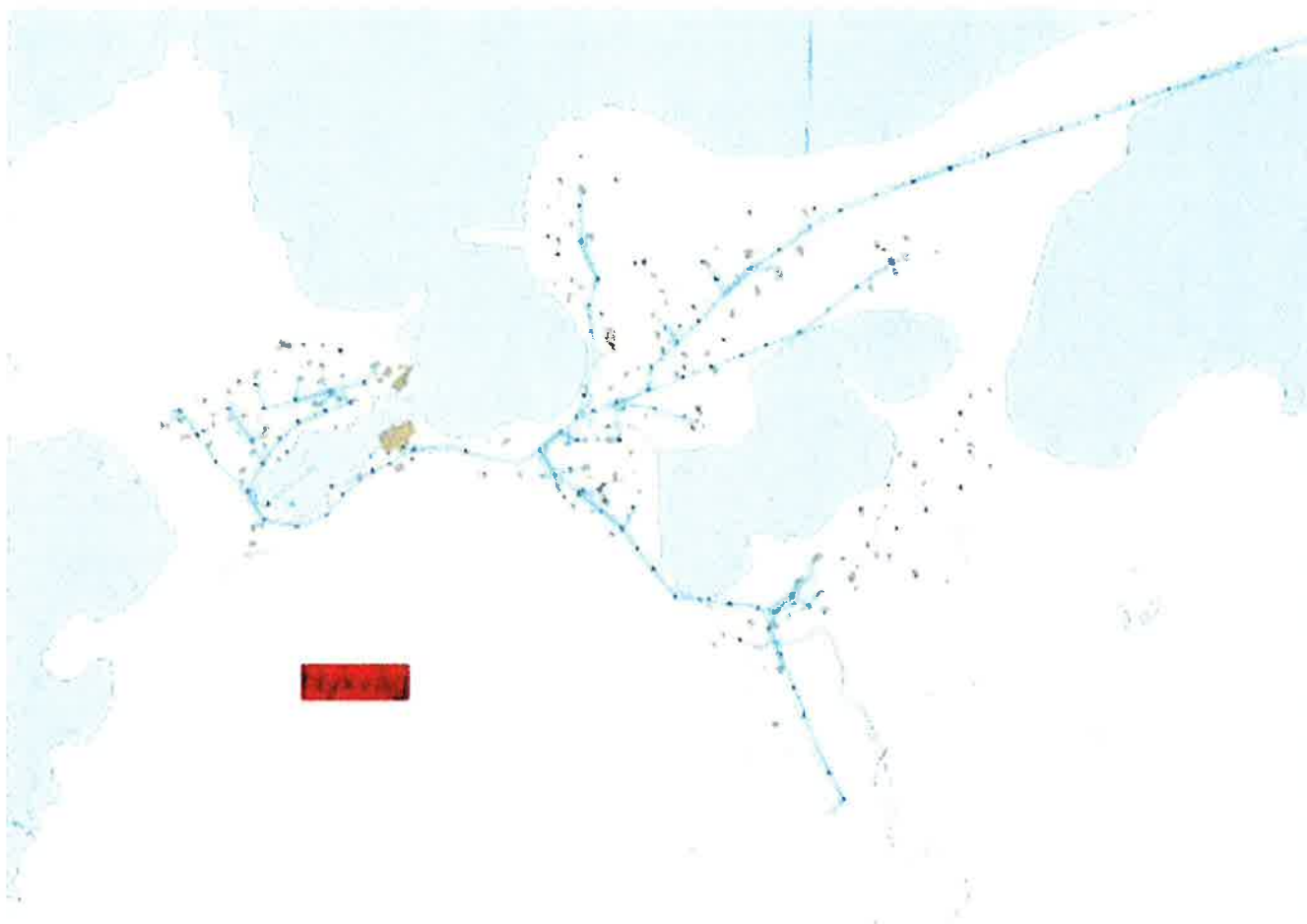
Hovden: **Fiber i luftspenn:**



Nykvåg:

Plandokument Status og videre forbedring mobil- og bredbåndsløsninger Bø kommune

Fiber i luftspenn kart:



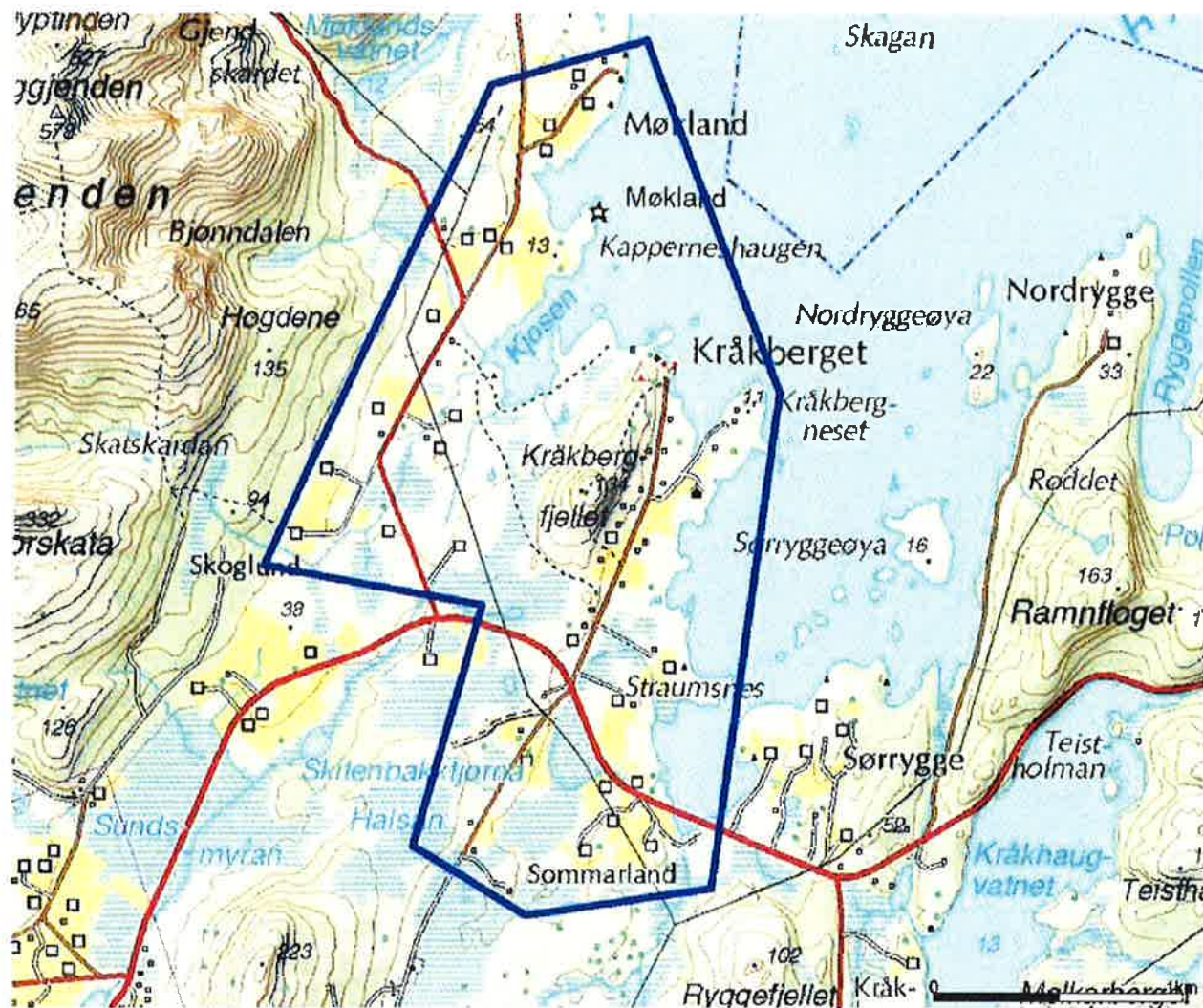
Jennskaret:

Fiber i luftspenn:



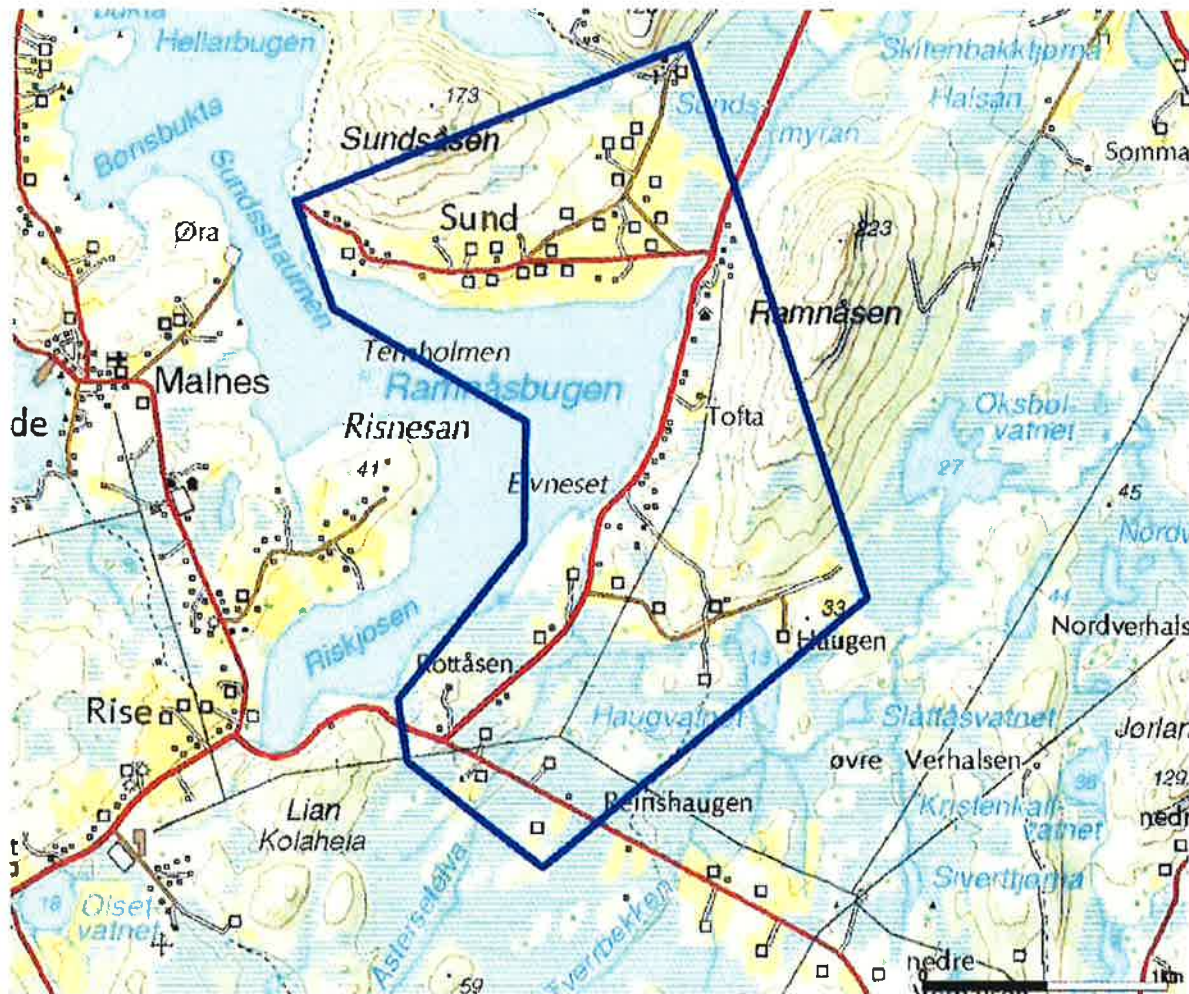
Kråkberget:

Fiber i luftspenn:



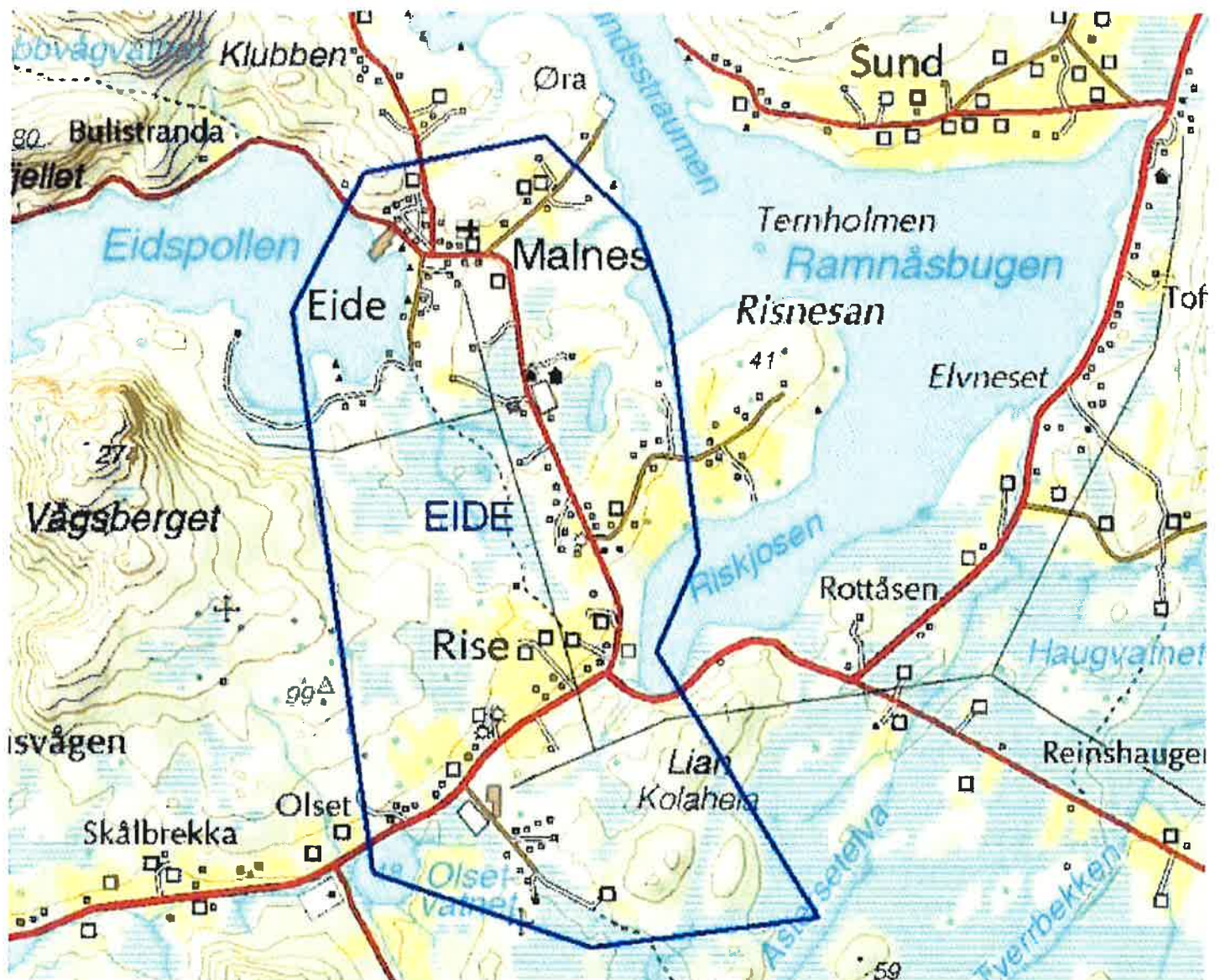
Haugen og Sund:

Fiber i luftspenn:



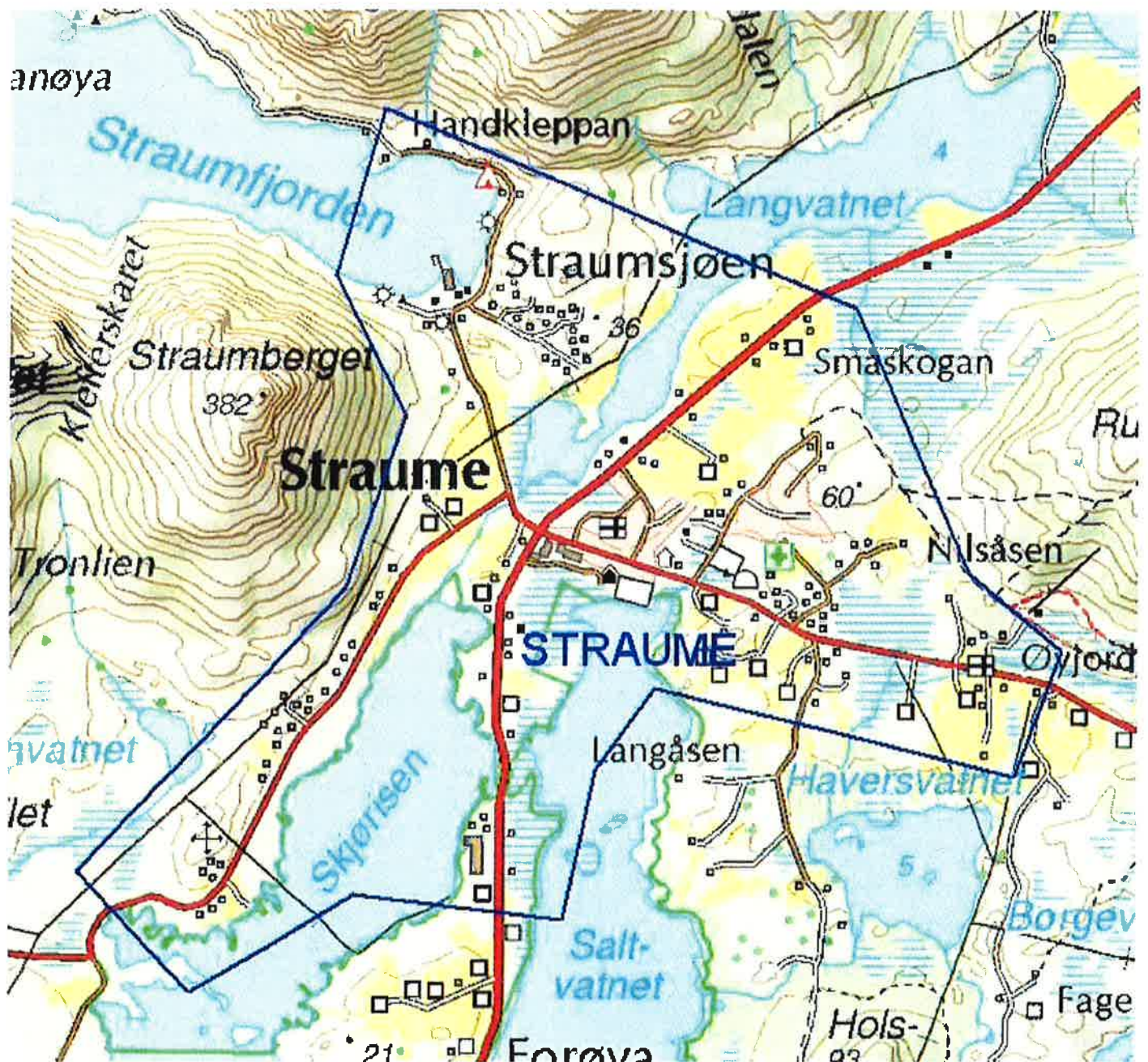
Eidet:

Fiber i grunn:



Straume:

Fiber i bakke:



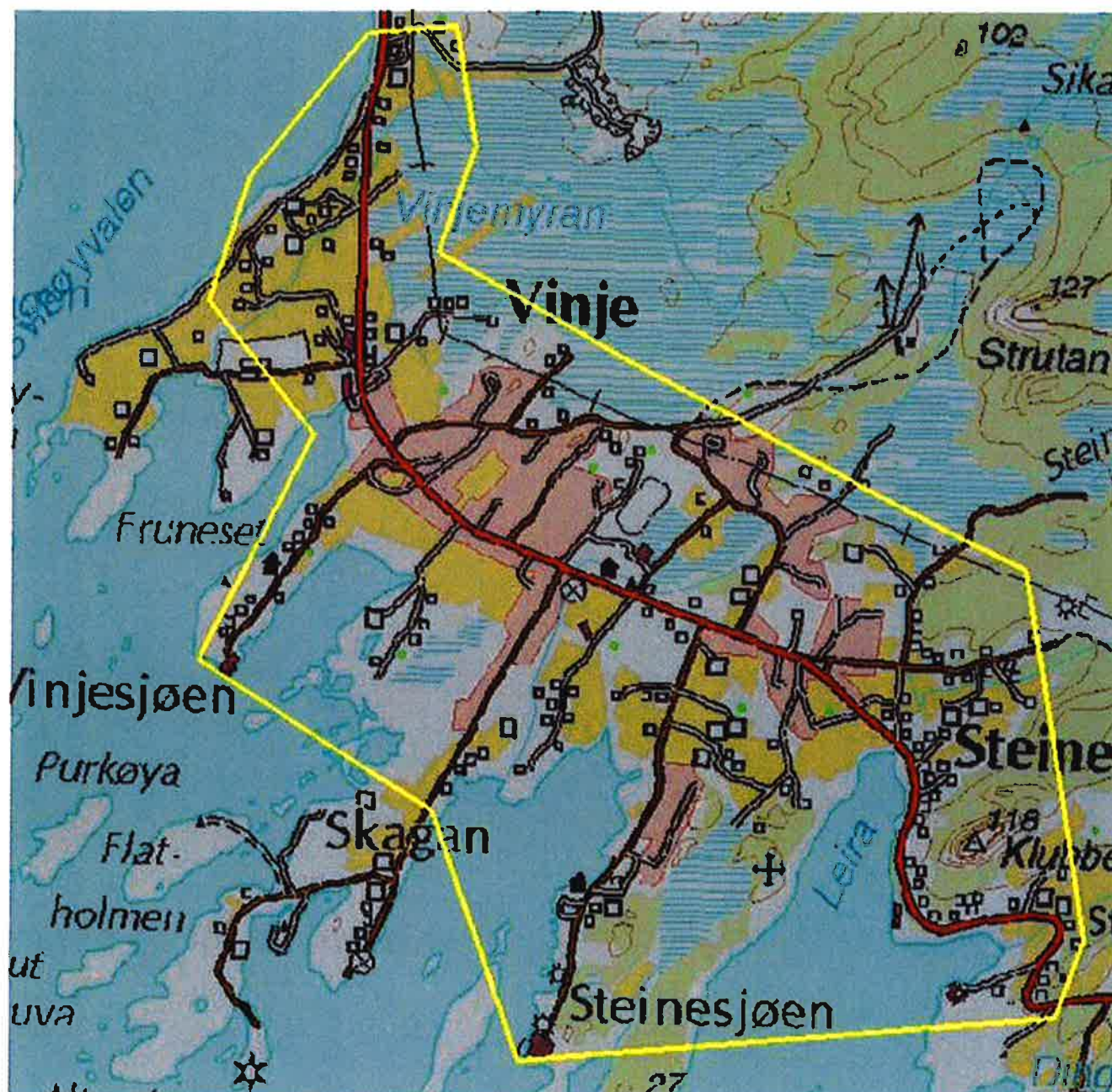
Gimstad-Fjærvoll:

Fiber i bakke.



Vinje-Steine:

Fiber i bakke:



SØKNAD OM NÆRINGSLÅN VED KJØP AV LANDBRUKSEIEDNOM OG NYBYGG

Saksbehandler: Åsa Elvik
Arkivsaksnr.: 17/252

Arkiv: 223

Saksnr.: Utvalg

21/17 Formannskapet
17/17 Kommunestyret

Møtedato

27.04.2017
11.05.2017

Innstilling:

Fred Tore Fagereng og Jenny Johnsen Tande tilbys lån inntil

kr 500 000,- (kronerfemhundretusen)

til bygging av nytt fjøs med melkerobot. Lånet begrenses oppad til 10% av faktisk totalkostnad. Lånet belastes Strategisk næringsfond.

Til sikkerhet for lånet forutsettes pant i den nye driftsbygningen og driftstilbehør, med prioritet etter eventuelle banklån. Lånet utbetales mot underskrevne dokumenter og tinglyst pantobligasjon.

Lånet er rente- og avdragsfritt i 3 år, og nedbetales deretter over 7 år med like store månedlige avdragsterminer. Rente påløper fra utbetalingsdato med for tiden 3,5% p.a., og betales løpende månedlig i hele låneperioden. Omkostninger ved åpning av lånet fratrekkes før utbetaling.

Tilbud om lån er gitt med hjemmel i Bø kommunes «Regelverk for Strategisk næringsfond», og de opplysningene som framkommer i søknaden og i saksframlegget, er vilkår for tilbud om lån. Vedtak om lån kan helt eller delvis omgjøres før utbetaling i henhold til § 15 i «Regelverk for Strategisk næringsfond» (vedlagt).

Vedtaket kan påklages gjennom Bø kommune til Fylkesmannen i Nordland innen 3 uker fra melding om vedtak er mottatt. Skjemaet «Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak» ligger vedlagt melding om vedtak.

Saksutredning:

Fred Tore Fagereng og Jenny Johnsen Tande søker om kr 500 000 i lån fra Kommunalt Næringsfond til kjøp av g.nr./br.nr. 28/8 Fagerbakken på Fjærvoll, samt oppføring av ny melkefjøs med robot.

Som vedlegg til søknaden ligger driftsplan og produksjonsplan med kommentarer. Søkerne har engasjert Tine til å bistå seg i utforminga av disse. Dokumentene er unntatt offentlighet siden det framkommer taushetsbelagte opplysninger. Rådmannen vurderer at informasjonen i driftsplanen og produksjonsplanen med kommentarer ikke er avgjørende for å kunne ta stilling til saka, og har derfor valgt å ikke legge saka fram som B-sak.

Fred Tore Fagereng kjøpte eiendommen Austergården på Lynghaugen i 2007. Siden 2015 har samboeren Jenny Johnsen Tande forpakt familiegården på Fjærvoll. Familien Fagereng er nå enige om at Fred Tore sammen med Jenny skal overta på Fjærvoll, slik at de blir hjemmelshavere på begge brukene.

Fred Tore er 33 år, utdanna sivilagronom. Han har jobba 7 år som rådgiver i Tine, og har arbeidserfaring fra gårdsdrift. Jenny er 27 år og utdanna innen matfag. Hun har tilleggsutdanning innen økonomi og ledelse og arbeidserfaring fra gårdsdrift. Hun etablerte i 2016 gårdsbakeriet «Nybaka».

Prosjektet

Elementer i prosjektet det søkes om lån til:

- Kjøp av familiegården på Fjærvoll
- Bygging av nytt løsdriftsfjøs med melkerobot
- Samle all melkeproduksjon på Fjærvoll og øke besetninga
- Avvikling av husdyrdrifta i fjøset på Lynghaugen
- Dagens løsdriftsfjøs på Fjærvoll brukes til kalver og kviger

Søker framholder at investeringa vil kunne føre til forbedra dyrevelferd og mindre arbeidskrevende husdyrdrift. Søkerne ønsker også å gjennomføre investeringa for å sikre sysselsetting og normal lønnsinntekt.

Økonomi

Investeringsbehov

Kjøp av 28/8 Fagerbakken	2 000 000
Investering i ny fjøs	5 910 000
Total investering	7 910 000

Finansiering

Tilskudd Innovasjon Norge	1 480 000
Næringslån Bø kommune	500 000
Banklån	5 930 000
Sum finansiering	7 910 000

Driftsplanen viser at selv om bygging av ny fjøs isolert sett er ei stor investering, kan det forventes at driftsoverskuddet vil øke fra kr 550 000 i 2017 til kr 1 413 000 i 2023.

Likviditetsoversikten tar høyde for relativt høy skatt, og det er lagt til grunn ei rente på banklån på 5%. Søkerne disponerer i dag melkekvoter på nesten 400 000 liter. De har tilgang på tilstrekkelig jordbruksareal til at drifta kan utvides, men har samtidig fokus på jordforbedring.

Drøfting:

Det er for tida om lag 1,4 millioner kroner disponibelt for nye utlån på Strategisk Næringsfond. (Merk at prognosen forutsetter innfrielse av kortsiktig lån på kr 300 000 til Radio Bø – lånet forfaller i juni 2017.)

Søknader om næringslån skal vurderes ut fra om de innfrir målene i Strategisk Næringsplan og kriteriene i Regelverk for Strategisk Næringsfond.

Fred Tore Fagereng og Jenny Johnsen Tande driver allerede to gårdsbruk i dag. De planlegger nå å bygge nytt melkefjøs for 400-500 tonn melk, og i overkant av 50 kuplasser. Dette må beskrives som ei stor satsing i landbruket i Bø. Utnyttelse av naturressursene er selve kjernen i Strategisk Næringsplan, og søknaden vurderes dermed å være i tråd med målene for næringsarbeidet.

Ett av formålene med Strategisk Næringsfond er å kunne gi støtte til prosjekt/tiltak som bidrar til å styrke og videreutvikle næringslivet og arbeidsmarkedet i Bø kommune. Søknaden anses dermed å være i tråd med formålet med Strategisk Næringsfond. Søknaden vurderes ikke å være konkurransevridende. Kommunen har tidligere gitt støtte til etableringer og utvikling i landbruket i Bø.

Bygging av ny fjøs er ei stor investering. At søkerne engasjerer eksterne kompetansemiljøer i utarbeiding av driftsplan og til bistand ved søknad til Innovasjon Norge, bidrar til kvalitet i prosjektet og øker gjennomføringsevnen. Søkerne har relevant utdanning og erfaring.

I sum vurderer rådmannen at søknaden tilfredsstiller søknadskriteriene i Regelverk for Strategisk Næringsfond.

Den samla investeringa på kr 7 910 000 er tenkt finansiert gjennom tilskudd fra Innovasjon Norge, næringslån fra Bø kommune og banklån. Det er ikke lagt inn annen egenkapital i denne investeringa isolert sett, men deler av arbeidet finansieres gjennom egeninnsats. Søker opplyser at banken aksepterer et eventuelt tilskudd fra Innovasjon Norge som egenkapital.

Ihht § 11 i Regelverk for Strategisk Næringsfond kan ikke lån fra Strategisk Næringsfond overstige 10% av samla kapitalbehov, og heller ikke prosjektets egenkapital. Som hovedregel kan maksimalt lån være kr 500 000. Det omsøkte beløpet er i tråd med prosentgrensa og beløpsgrensa.

Når det gjelder egenkapitalkravet, må kommunestyret gjøre en konkret vurdering av om et eventuelt tilskudd fra Innovasjon Norge tilfredsstiller dette. Kommunen har så langt ikke behandla lånesøknader der tilskudd har vært aktuelt som del av finansieringa. Formålet med beløpsgrensene i § 11 er at begrensa midler skal komme flere prosjekter til gode, at kommunens risiko ikke skal bli for høy, og at låntaker selv skal ta minst like mye risiko som kommunen. I denne konkrete saka har søkerne allerede gjort store investeringer i gårdsdrift og annen næringsvirksomhet. Det vil ta noe tid før nybygg gir full effekt på produksjonen, og dette gjør at tilgjengelig kapital må brukes til å styrke likviditeten. Ut fra dette vurderer rådmannen at et eventuelt tilskudd fra Innovasjon Norge er tilstrekkelig til å innfri egenkapitalkravet i Strategisk Næringsfond. Et eventuelt avslag på søknaden om tilskudd fra Innovasjon Norge vil uansett føre til at finansieringa av prosjektet må ses på nytt, og kommunen må i så fall ta stilling til en ny søknad.

Ihht § 14 i regelverket er lånene fra Strategisk Næringsfond avdragsfrie i 3 år. Unge låntakere som er under 30 år på søknadstidspunktet, gis også rentefrihet i den avdragsfrie perioden. I denne saken er en av låntakerne under 30 år, og rådmannen tilrår derfor at lånet er både rente- og avdragsfritt i 3 år.

Rådmannen tilrår at det fattes vedtak i henhold til innstillinga foran.

Straume,
18. april 2017

Gundar Jakobsen
Rådmann

Tor Andersen
Kultur- og næringssjef

Vedlegg: På mappa – søknad med vedlegg

ÅRSMELDING 2016

Saksbehandler: Vanja Martinussen
Arkivsaksnr.: 17/261

Arkiv: 033

Saksnr.: Utvalg

8/17 Bø Eldreråd
18/17 Kommunestyret

Møtedato

25.04.2017
11.05.2017

Innstilling:

Bø kommunestyre godkjenner *Årsmelding 2016 - Bø Eldreråd*.

Saksutredning:

Se vedlegg.

Straumsjøen 18.04.16

Gundar Jakobsen
Rådmann

Vedlegg:

Årsmelding 2016 – BØ ELDRERÅD



ÅRSMELDING 2016

BØ ELDRERÅD



ÅRSMELDING 2016

BØ ELDRERÅD

Loven om kommunale og fylkeskommunale eldreråd trådte i kraft 8. november 1991. Bø Eldreråd er ifølge vedtektene et partipolitisk uavhengig rådgivende organ som skal ivareta de eldres interesser i kommunen på tvers av partigrenser.

Eldrerådet skal forelegges alle saker av spesiell interesse for de eldre i kommunen og skal avgi uttalelser til disse. Rådet skal ha seg forelagt budsjett og langtidsplaner før disse realitetsbehandles.

Rådet skal på eget initiativ ta opp saker som angår eldre i kommunen.

Eldrerådet har fem medlemmer som velges av kommunestyret etter forslag fra pensjonistforeningene i kommunen og disse skal utgjøre flertall av rådets medlemmer. Eldrerådet velges hvert fjerde år i etterkant av kommune/fylkesvalg og det konstituerer seg selv.

VEDTEKTER

I kommunestyret sak 0081/02 fikk Bø Eldreråd representasjon i kommunestyret da følgende vedtak ble fattet:

Kommunestyret innvilger to medlemmer av eldrerådet møte- og talerett i alle sakene i kommunestyret. Bestemmelsen innarbeides i gjeldende retningslinjer under pkt. 7 – møte og talerett.

To medlemmer av eldrerådet har møte- og talerett i alle sakene i kommunestyret. Medlemmene fra eldrerådet gis ikke rett til å delta i lukkede møter dersom kommunestyret selv ikke innvilger slik rett i enkeltsaker.

Kommunestyret 29.03.2012 sak 12/12 – Reglement for formannskapet.
Kommunestyret godkjenner formannskapets reglement revidert etter at hovedutvalgene ble nedlagt i kommunestyret – sak 53/11 med følgende tillegg til pkt. 8.

Følgende tilføyes: Bø Eldreråd gis talerett i formannskapet i alle saker som vedrører de eldre.

Med bakgrunn i retningslinjene for Bø Eldreråd har kommuneadministrasjonen stilt sekretær fra helse- og omsorgsavdelingen til disposisjon som møtesekretær for rådet.

Bø Eldreråd har ei budsjetttramme på kr 55.000,- Kommunen dekker dessuten utgifter til kontorhold og sekretærhjelp.

Bø Eldreråd for valgperioden 2015 – 2019:

Medlemmer

Fredrik Schreier
Einar F. Johnsen
Kristiina Kristoffersen
Anne-Lise Steinbach
Paul Edvard Steinsvik

Personlige varamedlemmer

Arne Martinussen
Harald Steffensen
Edith Hansen
Bodil Steinsvik
Tore Hansen

Eldrerådet konstituerte seg i møte 10.11.15 og hvor Fredrik Schreier ble valgt til leder og Einar F. Johnsen valgt til nestleder for valgperioden.

I samme møte ble representanter til kommunestyret valgt.

ELDRERÅDETS REPRESENTANTER TIL KOMMUNESTYRET

Fredrik Schreier og Anne-Lise Steinbach ble valgt som representanter for Bø Eldreråd til kommunestyret i perioden 2015 – 2019. Einar F. Johnsen og Kristiina Kristoffersen er valgt som varamedlemmer for Bø Eldreråd i samme periode som ovenfor nevnt.

VALG AV REPRESENTANTER TIL SAMARBEIDSUTVALGET FOR ELDRERÅDENE I VESTERÅLEN OG LØDINGEN

I møte 01.12.15 ble Fredrik Schreier med personlig vara Einar F. Johnsen og Kristiina Kristoffersen med personlig vara Anne-Lise Steinbach valgt som representanter til samarbeidsutvalget for Vesterålen og Lødingen – dersom dette samarbeidet fortsetter.

MEDLEM TIL BRUKERUTVALGET NAV

I møte 01.12.15 ble Fredrik Schreier valgt som representant til brukerutvalget NAV.

I 2016 avholdt Bø Eldreråd 5 møter og 11 saker herunder:

- Godkjenning av innkalling, sakskart, protokoller og referater/meldinger

- De Eldres dag 2016
- Årsmelding 2015
- Kursing/ orienteringssaker
- Representanter til deltakelse i utredningsgruppe i H.H til hjemmeværende demente
- Samarbeidsutvalget - aktivitet
- Høytaleranlegg og montering av teleslynge i kantina på Bøheimen, samt kommunestyresalen
- Folkehelsearbeid – forebygging - omsorgshybler
- Utbedring av veistandard/parkeringsmuligheter ved Bø kirke
- Eldrerådets handlingsplan 2017
- Kommunens økonomiplan 2017-2020 Budsjett 2017

Bø Eldreråd er et rådgivende organ og ønsker å komme på banen tidligst mulig i saker som angår de eldre, dette etterfølges ved en visjonær holdning med fokus på utviklingen både lokalt og nasjonalt.

Det legges videre vekt på godt samarbeid både lokalt i regionen og sentralt.

Bø kommune tar sitt elderråd på alvor ved å legge arbeidsvilkårene til rette praktisk og økonomisk.

Man opplever anerkjennelse for elderrådets arbeid både i egen kommune og i regionen.

Bø kommune 27.06.2017


 Fredrik Schreier
 Leder

Kopi sendes til:

Norsk pensjonistforbund Nordland
 Statens Seniorråd
 Eldrerådet i Nordland Fylkeskommune, Bodø

REGULERINGER INVESTERINGSBUDSJETTET 2017

Saksbehandler: Rune Dahl

Arkiv: 153

Arkivsaksnr.: 17/269

Saksnr.: Utvalg

Møtedato

27/17 Formannskapet

27.04.2017

19/17 Kommunestyret

11.05.2017

Innstilling:

Kommunestyret vedtar følgende reviderte investeringsbudsjett for 2017 slik det fremgår av nytt forslag.

Tiltak	Vedtatt budsjett	Nytt forslag 2017	Moms- komp.	Låne- midler	Til- skudd	Fonds- midler	Salgs- innt	Kontroll sum
Arealplanen (111)	125	625	125	100				400
Gang og sykkelvei Eidet, (410)	0	500	100		1 125			-725
Rehabilitering av veier, asfalt (411)	2 500	2 500	500	2 000				0
Kai Steinesjøen (435)	1 800	1 800	360			1 440		0
Heis Kommunehuset (625)	0	1 538	310	1 228				0
Ferdigstille friluftsgalleri (811)	0	200	40	160				0
Skilting veinavn (820)	800	875	175	440		260		0
Straume barnehage (823)	7 500	7 500	1 500	6 000				0
Trinn 2 Steine skole (830)	1 500	2 037	400	1 379				258
Tilpasing av lokaler tidligere vgs (845)	200	200	40	160				0
Aut. dørlåssystem (847)	0	500	125	375				0
Kai Hovden (848)	4 500	5 891	0	2 516	3 375			0
Telefoni Rådhuset (850)	625	625	125	500				0
Tilpassing lokaler hjemmesykepleier (851)	0	48						48
Molo Steinesjøen (856)	200	200	40			160		0
SD-styring Bøheimen (859)	0	35				16		19
Tilpasning kommunehuset (860)	800	800	160	640				0
ENØK Steine skole (861)	1 500	2 000	400	1 330	270			0
Oppgradering Bibliotek (862)	110	110	22	88				0
Visma velferd (NAV) (863)	190	190	38	152				0
Rehabilitering utleieboliger (864)	500	500	100	400				0
Balkong Bøheimen (865)	100	100	20	80				0
Gjennomføring pålegg Brannstasjon (866)	250	250	50	200				0
Gang- og sykkelvei Steinesjøen (867)	1 500	1 500	375				1 125	0
Flytebrygge Jennskaret - forlengelse (868)	500	500	100				400	0
Gulv kommunehuset	0	250	50	200				0
Sum	25 200	31 274	5 155	17 948	4 770	1 876	1 525	0

Saksutredning:

Etterfølgende tabell viser opprinnelig vedtatt investeringsbudsjett 2017. Budsjettvedtaket tar utgangspunkt i en del forutsetninger om framdrift og forbruk i de prosjekter som ble oppstartet

i 2016 og tidligere år. Med bakgrunn i avsluttet regnskap for 2016 og ny kunnskap om behov og framdrift, legges det fram forslag til nytt revidert investeringsbudsjett; jfr. forslag til vedtak. Mer detaljerte opplysninger om hvert enkelt prosjekt følger.

Tiltak i hele 1 000 kr	Kostnad	Moms-komp.	Låne-midler	Tilskudd	Fonds-midler	Erstatning	Salgsinntekt
Arealplanen (111)	125	25	100				
Rehabilitering av veier, asfalt (411)	2 500	500	2 000				
Kai Steinesjøen (435)	1 800	360				1 440	
Skilting veinavn (820)	800	160	440		200		
Straume barnehage (823)	7 500	1 500	6 000				
Trinn 2 Steine skole (830)	1 500	300	1 200				
Tilpasing av lokaler tidligere vgs (845)	200	40	160				
Kai Hovden (848)	4 500	900	1 913	1 687			
Telefoni Rådhuset (850)	625	125	500				
Molo Steinesjøen (856)	200	40	10			150	
Tilpasning kommunehuset (860)	800	160	640				
ENØK Steine skole (861)	1 500	300	930	270			
Oppgradering Bibliotek (862)	110	22	88				
Visma velferd (NAV) (863)	190	38	152				
Rehabilitering utleieboliger (864)	500	100	400				
Balkong Bøheimen (865)	100	20	80				
Gang og sykkelsti Steinesjøen (867)	1 500	375					1 125
Flytebrygge Jennskaret (868)	500	100					400
Gjennomføring pålegg Brannstasjon (866)	250	50	200				
Sum	25 200	5 115	14 813	1 957	200	1 590	1 525

111. Kommunens arealplan

Prosjektet må reguleres til en kostnadsramme til kr 625.000,- i 2017. Opprinnelig kostnad på kr 375.000,- i 2016 var basert på at Bø Kommune skulle gjøre denne prosessen med rullering av arealplanen selv. Engasjering av Asplan Viak og oppsett av kort fremdriftsplan har gjort at kostnadsrammen er øket betydelig.

410. Gang og sykkelsti Eidet

Omhandler første etappe av gang- og sykkelveg fra Bygger'n Eidet mot vegkryss FV 820. Prosjektet ferdigstilles våren 2017. Pga. ekstrakostnader med etablering av busslomme, ekstra gatelys, styringssystem for gatelys, samt omlegging av eksisterende gatelysnett, er kostnader pr. 31.12.2016 på kr. 5.528.000,-. Av dette er det gitt tilskudd på kr. 2.000.000,- i 2016 og et forventet tilskudd i 2017 på kr. 1.125.000,-.

Prosjektet er ferdigstilt med unntak av rekkverk og vederlag for grunnavstøelser fra berørte grunneiere. Kostnaden på dette gjenstående arbeidet er kalkulert til kr 500.000,- som må tilleggs finansieres i 2017.

Prosjektets totale kostnad blir da kr 6.028.000,-

411. Rehabilitering av veier, asfalt

Prosjektet har omhandlet forsterkninger og nye stikkrenner på kommunale veger samt asfaltering av kommunale veger. Det er satt av kr 2.500.000,- til dette prosjektet i 2017.

435. Kai Steinesjøen

Prosjektet har budsjettert med en kostnad på kr 1.800.000,- Skal ut på ny anbudsrunde vår 2017.

625. Heis Kommunehuset.

Prosjektet er oppstartet i sommer 2016 med ferdigstilling i januar 2017. Budsjetttrammen for 2016 var på kr. 3.800.000,-. Prosjektet er belastet kr. 2.262.000,- for 2016. Sluttoppsett mangler men forventes å være innenfor total budsjetttramme.

Kr. 1.538.000 overføres til 2017 budsjett.

820. Skilting veinavn

Prosjektet gjennomføres i mai 2017 og hadde en opprinnelig kostnadsramme på kr 875.000,- i 2016, denne overføres i sin helhet til 2017.

811. Utstilling Skulpturlandskap.

Budsjettert kr. 200.000,- i 2016 som gjelder belysning av bilder samt sceneoverbygg. Arbeidet forventes utført våren 2017. Budsjettert beløp 2016 overføres til budsjett 2017.

823.Trinn 2 Straume Barnehage

Prosjektet hadde budsjetttramme på 200.000,- inntil ny plan for utvidelse ble forelagt. Påløpte utgifter i 2016 er på kr. 157.000,- som gjaldt kjøp av materiell og utstyr samt utvendig tilrettelegging av uteområdet.

Dette prosjektet er endret til å omfatte en utbygging med en kostnad på kr 7.500.000,-. Anbudsåpning her er april 2017.

830. Trinn 2 Steine Skole

Prosjekt budsjetterer i 2016 med kr. 1.500.000,- i 2016 og kr. 1.500.000,- i 2017. og gjelder bygningsmessige arbeider som tilleggsisolering, nye vinduer/ytterdører og vedlikeholdsfri veggkledning. Prosjektet forventet ferdigstilt våren 2017. Prosjektet er belastet i 2016 med kr. 963.000,00. Resterende beløp i budsjett 2016, kr. 537.000,- overføres til 2017 budsjett.

845. Tilpassing av lokaler, tidligere vgs.

Gjelder nødvendig tilpassing av lokalene til integreringskontor og voksenopplæring er det satt av kr 200.000,- for gjennomføring av dette i 2017.

848. Kai Hovden

Prosjektets kostnad er budsjettert til 7,2 mill pluss mva. Forbruk i 2016 var ca 1,3 mill. Resterende beløp oppføres som kostnad i 2017. Det har vært utført grunnarbeid for å kartlegge grunnforholdene i forbindelse med prosjekteringen av kaien. Vinter og adkomst har gjort at prosjektet har tatt lengre tid enn planlagt. Kaien skal ferdigstilles høsten 2017. Prosjektet er finansiert med 50 % støtte fra Kystverket. Oppgitt beløp i tabellen for 2017 er uten mva.

847. Automatisk dørlåsesystem

Gjelder dørlåsesystem på Bøheimen med budsjetttramme på kr. 500.000,-

Oppstart på utførelse i januar 2017 med ferdigstillelse våren 2017. Budsjett for 2016 er ikke belastet og må overføres til budsjett 2017.

851. Tilpassing av lokaler heimesykepleien.

Prosjektet omhandler tilpassing grunnet flytting/bytting av lokaler til hjemmesykepleie og psykiatri. Prosjekt med oppstart i 2016 med et budsjett på kr. 100.000,-. Kr. 52.000,- påløpt i 2016. Utskifting til lyd dør, ny kjøkkeninnredning/ventilator og garderobe gjenstår med ferdigstillelse april 2017. Resterende beløp kr. 48.000,- foreslås overført til budsjett 2017.

856. Molo Steinesjøen

Forprosjekt av forlengelse av moloen ved Steinesjøen.

859. SD- styring på Bøheimen.

Eksisterende SD-anlegg er defekt og utdatert. Krav til forsvarlig drift og overvåkning på det tekniske anlegg på Bøheimen, har ført til behov for oppgradering med nytt SD-anlegg. Prosjektkostnader 2016 på kr. 265.000,-. Kostnader til etterkontroll/justering i 2017 estimert til kr. 35.000,-. Total budsjetttramme på prosjektet kr. 300.000,-

860. Tilpassing kommunehus

I forbindelse med nytt inngangsparti med heis på rådhuset foreslås det å benytte kr. 800 000 til oppgradering i eksisterende foaje og etablering av system for informasjon for å hjelpe/veilede publikum. I tillegg må spiserom for ansatte og publikum i 2 etasje oppgraderes og rehabiliteres.

861. ENØK Steine Skole

I investeringsbudsjett for 2017 er det satt av kr. 1 500 000 til slutføring av ENØK- tiltak på Steine Skole for å motta tilskudd fra Enova. Prosjektet finansieres delvis med Enova som har gitt tilsagn om kr. 270 000 i tilskudd til Bø kommune. Gjenstående tiltak som da må utføres er lys styring med LED, SD-anlegg samt varmepumpe luft-vann til sentralfyring. Ny varmepumpe erstatter eksisterende elektriske varmekilde som er gammel og meget energikrevende. Likeså er eksisterende ventilasjonsanlegg. Investeringene vil gi store besparelser på energikostnadene og er beregnet å tjene seg inn i løpet av få år. Investering av nytt ventilasjonsanlegg er også tilskudds berettiget hos ENOVA. Det foreslås derfor en tilleggsfinansiering til prosjektet med kr. 500.000 til total kostnadsramme på kr. 2.000.000,- i 2017.-.

862. Oppgradering Bibliotek

Oppgradering av belysningen på biblioteket.

863. Visma velferd (NAV)

Jeg har latt tiltaket om likt saksbehandlersystem for sosialtjenesten i Vesterålen stå og satt tallene til ei investering på 150 000 kroner i 2017. Det skal ikke gjøres noe vedtak om dette før de ansatte ved Nav Bø og Øyvind er nøye involvert. Jeg har i tillegg laget tekst på alle tiltakene.

864. Rehabilitering utleieboliger

Gjelder oppgradering av Bø kommunes utleieboliger for å ivareta offentlige krav. Det foreslås bevilget kr. 500 000 hvert år i 2017-2020.

865. Balkong Bøheimen

Det er ønske fra ansatte og beboere på Bøheimen å etablere balkong i avdeling Skjørisen Bofellesskap. Balkong skal bli ca. 40m2 med utgang fra stue, fellesrom, i 2. etasje. Det foreslås bevilget kr. 100 000 i 2017 til tiltaket.

866. Brannstasjon- pålegg

Bø Brann og Redningsvesen må etter pålegg fra Hovedverneombud og Arbeidstilsynet gjøre investeringer på brannstasjonen.

Gulv Bø kommunehuset

Golvbelegg i foaje 1 etasje samt trapp opp til 3 etasjer med tilhørende gangareal er gammelt og bærer preg av stor slitasje som har resultert i nedslitte og skadete belegg. I tillegg er vegger i 2 og 3 etasje tilpasset gangarealer ved heisinngangene med resultat av sår i eksisterende belegg. Det foreslås flis i foaje 1 etasje tilpasset eksisterende fliser i nytt inngangsparti og gang i tilbygg mot nord. Vinylbelegg i trapper. Vinylaminat i gangarealer 2 og 3. etasje. Kostnadsramme er estimert med kr. 250.000,- til dette prosjektet i 2017.

Finansiering

Bruk av lånemidler:

I opprinnelig budsjett er det forutsett brukt 15 138 000 mill. kr til investeringer i bygg og anlegg inkludert 325.000 til inndekking av tidligere underskudd fra 2014. Det er var lagt inn en forutsetning om ubrukte lånemidler på 2.5 mill. kr.

Regnskapet for 2016 viser at det gjenstår 7.1 mill. kr i ubrukte lånemidler. Fratrullet bruk til dekning av underskudd gjenstår det derfor 6.8 mill. kr til bruk i 2017. I tillegg har kommunestyret vedtatt å ta opp en nytt lån i 2017 på 12.6 mill. kr. Det står dermed 19.4 mill. kr i lånemidler til finansiering av investeringsbudsjettet. Hensyntatt øvrige finansieringskilder i fremlagte forslag, gjenstår det 1,4 mill. kr av lånemidlene som en reserve i forhold til de usikkerheter som vil ligge i de anslag som er gjort. Eventuell disponering av disse vil bli gjort i et senere kommunestyremøte.

Erstatning:

I opprinnelig budsjett er det forutsatt en erstatning på til sammen 1 590 000 kr. Dette skriver seg fra Kai Steinesjøen. Erstatningen ble utbetalt i sin helhet i 2016, og ubrukte midler ble avsatt til ubundet kapitalfond.

Bruk av fondsmidler:

I opprinnelig budsjett er det forutsatt bruk av bundet kapitalfond med 200 000 kr. Dette er øremerkede midler til Veiskiltprosjektet. Det gjenstår 1 676 000 kr av erstatningen som i regnskapet som nevnt ovenfor ble avsatt til ubundet kapitalfond. Disse midlene foreslås brukt i sin helhet til å finansiere investeringer; jfr detaljer under kolonnen Fondsmidler i forslag til vedtak.

Tilskudd:

Det foreligger tilsagn om tilskudd på til sammen 3.1 mill kr fordelt på tre prosjekter. Tilsynelatende går prosjekt 410 Gang- og sykkelvei Eidet med overskudd på 0.7 mill kr, og benyttes til å finansiere de prosjektene som framkommer i kolonnen Kontrollsum. Dette skyldes at det ble forbrukt en større andel av lånemidler til prosjektet i 2016, og vil ikke bidra

til å redusere samlet utbetalt tilsagn.

Salgsinntekter:

Det er ikke foretatt salg av eiendommer pr i dag, men det forventes at et salg som opprinnelig vedtatt for til sammen 2.6 mill kr, hvorav 1.1 mill kr skal finansiere aksjekjøp i KLP som forutsatt.

Straume 20.04.2017

Gundar Jakobsen
Rådmann

Rune Dahl
Teknisk sjef

Vedlegg:

REVIDERING GODTGJØRELSESREGULATIV

Saksbehandler: Grete F. Olsen
 Arkivsaksnr.: 15/23

Arkiv: 082

Saksnr.: Utvalg
 26/17 Formannskapet
 20/17 Kommunestyret

Møtedato
 27.04.2017
 11.05.2017

Innstilling:**GODTGJØRELSESREGULATIVET GJELDER FOR:**

Kommunestyrets- og formannskapets medlemmer, herunder også representanter for ungdomsrådet og eldrerådet og andre kommunale ombudsvalgte – valgt av formannskap og kommunestyre.

Ordfører	Forutsetter 100% stilling	Ordfører godtgjøres med 85% av godtgjøring til stortingsrepresentantene pr. 01.05. Utover dette gis ingen tapt arbeidsfortjeneste, leder eller møtegodtgjøring. Ordfører gis etterlønnsgaranti i 3 måneder + lønn i påfølgende feriemåned. Ordfører får i tillegg telefongodtgjøring med kr. 5000,- pr. år.	Kr. 771.515,- (85% av stortingsrepr. lønn i 2016)
Varaordfører		Varaordfører gis 10% av ordførers godtgjøring. Dette kommer i tillegg til godtgjørelse for andre verv. Eventuell ledergodtgjøring og tapt arbeidsfortjeneste gis i tillegg. Dersom varaordfører fungerer som ordfører sammenhengende utover 7 dager (uavhengig av om dette er uke- eller helgedager), skal denne ha samme godtgjørelse som ordføreren for hele vikarperioden. Gjelder ikke for ordførers ordinære ferie.	Kr. 77.152,-

Formannskapetets medlemmer		Møtegodtgjørelse Beløpet utbetales møtende representanter pr. møte i formannskapet unntatt ordfører. Medlemmene ytes ikke ekstra godtgjørelse for å delta i flere sammenhengende møter. Møter med en samlet varighet utover 5 timer gis ekstra møtegodtgjøring på	Kr 1300,- Kr 600,-
Varamedlemmer som møter		Møter med en samlet varighet under 2 timer gis halv godtgjøring. - i enkeltsaker får halv møtegodtgjøring. - i 3 saker eller mer får hel møtegodtgjøring.	
Kommunestyret o.a. faste utvalg nedsatt av kommunestyret		Møtegodtgjørelse Beløpet utbetales møtende representanter pr. møte Når møteledelse overlates til andre godtgjøres dette pr. møte med: Medlemmene ytes ikke ekstra godtgjørelse for flere sammenhengende møter. Møter med en samlet varighet utover 5 timer gis ekstra møtegodtgjøring på	Kr 600 Kr. 250,- Kr 600
Varamedlemmer som møter		- i enkeltsaker får halv møtegodtgjøring. - i 3 saker eller mer får hel møtegodtgjøring.	
Politikeropplæring			

Ansattes representanter		Defineres som møte. I organer som behandler saker etter avtale om medbestemmelse, gis representantene godtgjøring på lik linje med ombudsvalgte.	Kr 600,-
Representasjon i eksterne organer		Representanter som er valgt til å representere kommunen i eksterne styrer, råd og utvalg, og hvor organet ikke selv innvilger møtegodtgjørelse, gis en møtegodtgjøring pr. møtedag på:	Kr. 500,-
Tap av inntekt		Folkevalgte som må ta fri fra ordinært arbeid for å møte i aktuelt organ og dermed får tap i ordinær arbeidsinntekt gis en ekstra godtgjørelse ut over møtegodtgjørelsen etter følgende sats: Ulegitimerte utgifter pr. møte Dokumentert lønnstrekk fra arbeidsgiver pr. møte:	Kr. 1.500,- Inntil Kr. 2.000,-
Utgifter til stedfortreder		Barnevakt og hjelp for å ivareta omsorgs- og pleietrengende i nærmeste familie.	Legitimerte utg. dekkes
Kostgodtgjøring		Det gis kostgodtgjøring og nattillegg etter kommunens reiseregulativ for reiser utenom kommunens grenser. Ved møter i formannskap og kommunestyre utbetales ikke kostgodtgjørelse.	Følger satsene i Statens reiseregulativ.
Skyssgodtgjørelse		Bruk av privat bil godtgjøres.	Følger satsene i Statens reiseregulativ.
Skyss ved møter utenfor kommunen		Billigste og mest hensiktsmessige reisemåte benyttes.	
Twist		Twist om forståelse av reglementet avgjøres av administrasjonsutvalget	
Bruk av elektroniske dokumenter		Formannskapets faste- og varamedlemmer som skal ha tilsendt møtedokumenter får tilsendt	

		dokumentene til oppgitt e-post adresse. Som kompensasjon utbetales	1000 pr. år.
		Andre medlemmer av kommunestyret og medlemmer av andre kommunale råd og utvalg gis som kompensasjon	500 pr. år.
		Medlemmer av kommunale råd og utvalg som ikke har privat e-post må aktivt be om annen forsendelsesmåte. I slike tilfelles gis ingen kompensasjon.	
		Møtedokumenter legges fortløpende ut på kommunens nettsider og er tilgjengelig for alle.	

Godtgjørelsesregulativet gjelder fra 01.05.17. Satsene som ikke er knyttet til stortingsrepresentantens lønn reguleres årlig pr. 01.01 i forhold til foregående års konsumprisindeks pr. 01.10 og innarbeides i kommunes årsbudsjett.

Saksutredning:

Dagens godtgjørelsesregulativ for folkevalgte ble vedtatt 01.07.2005 og oppdatert 06.02.2008.

Etter dialog med ordfører velger rådmannen å fremme forslag til nytt godtgjørelsesregulativ.

KS har foretatt en undersøkelse i april 2011 om hvordan ordførere godtgjøres i kommunene. Det fremgår at 138 av 258 kommuner svarte at deres ordfører godtgjøres i % av en stortingsrepresentantens godtgjøring. 89 av svarene relaterte til rådmannens avlønning. Andre kommuner vedtar årlig godtgjøring gjennom vedtak i kommunestyret.

I Bø kommune er ordfører og varaordfører sine godtgjørelser knyttet opp i % mot rådmannens avlønning og har derfor hatt samme utvikling som denne. Økningen ble f.eks. i 2016 på årsbasis i 100% stilling endret fra 740.800,- til 757.900,- Dagens ordførerlønn utgjør 83,5% av godtgjøringen til en stortingsrepresentant som pr. 01.05.16 var 906 928,-. Til orientering har Øksnes kommune 85%. Andøy og Hadsel har 90%. Kan videre nevne at Harstad kommune, som har revidert sitt reglement pr. 13.01.17, har vedtak på 106,2% av en stortingsrepresentants godtgjørelse til sin ordfører og all øvrige godtgjørelser til politikere i Harstad er i prosent av denne.

Det kan både ved årlig lønnsfastsetting og i fremtidig rekrutteringssituasjon være uheldig at rådmannens og ordføreren sin lønn er så nært knyttet til hverandre. Det foreslås derfor og gjøre som flertallet av kommunene gjør å knytte Ordfører sin lønn til stortingsrepresentantene. Det foreslås at ordføreren i Bø får 85% av stortingsrepresentantenes lønn fra 01.05.17.

Ordfører gis etterlønnsgaranti i 3 måneder som tidligere. Imidlertid er det tidligere ikke hensynstatt feriepenger i påfølgende ferieår og dette legges derfor inn som nytt forslag.

Ordfører har telefongodtgjøring på kr 5.000,- pr. år.

Varaordfører i Bø har i etter gjeldene regulativ 15% av ordførerens godtgjørelse, samt møtegodtgjørelse der denne deltar og ikke møter som stedfortreder for ordfører.

Godtgjøringen skal dekke stedfortredertjeneste ved ordførers ferier og annet fravær som tjenestereiser o.l. Varaordfører får også møtegodtgjøring på lik linje med øvrige deltakere i formannskapet.

Varaordfører i nabokommuner har ulik ordning. Noen har frikjøpt i prosentandel og godtgjøres i forhold til ordfører. Andre har godtgjøring som kan gjøres om til frikjøp. Andøy kommune har en ordning som er noe lik vår, men at godtgjøringen er knyttet opp mot en viss aktivitet.

I fremlagte forslag foreslås det at varaordfører gis en fast godtgjørelse på 10% av ordførers lønn. I tillegg foreslås det at varaordfører etter 7 dager sammenhengende stedfortredertjeneste får 100% av ordførers lønn i stedfortrederperioden. (Gjelder ikke ordførerens ferie, så fremst ikke annet er avtalt)

For å spare miljø, arbeidstid og porto foreslås det at sakspapirene i utgangspunktet sendes medlemmer og varamedlemmer elektronisk.

Satsene i forslaget er generelt økt i forhold til gjeldene regelverk og foreslås fremover regulert årlig.

Bø kommune, 18.04.2017.

Gundar Jakobsen

Rådmann

Vedlegg: Godtgjørelsesregulativ for folkevalgte fra 01.07.2005 – sist oppdatert 06.02.2008



**Godtgjørelsesregulativ
for
Folkevalgte**



Du er her: Hovedside - **Politisk organisering**- Godtgjørelsesregulativ

for Folkevalgte

1. HVEM REGULATIVET GJELDER FOR

Regulativet gjelder for kommunestyrets og formannskapets medlemmer, herunder også representanter for ungdomsrådet og elderrådet) og andre kommunale ombudsvalgte – valgt av kommunestyret, formannskapet og hovedutvalgene.

Ikke valgbare personer, som rådmannen peker ut for å være med i en komite, får samme vilkår.

2. MØTEGODTGJØRELSE OG LEDERGODTGJØRELSE

2.1 Ordfører heltid

Årlig godtgjørelse tilsvarende rådmannens lønn.

Godtgjørelse er inklusiv møtevirksomhet i formannskap og kommunestyre, og for de råd, nemnder og utvalg hvor ordfører ikke er valgt som fast medlem.

Godtgjørelsen forutsetter ordfører i hel stilling.

Hvor den som er valgt ordfører, velges som fast medlem av nemnd, utvalg eller råd, utbetales vedkommende ordinær møtegodtgjørelse.

Ordfører gis en etterlønnsgaranti i inntil 3 måneder.

2.2 Varaordfører

Årlig godtgjørelse som tilsvarer 15 % av ordførerens godtgjørelse, samt møtegodtgjørelse for kommunestyre, formannskap og eventuelle andre utvalg i de tilfeller vedkommende ikke møter som stedfortreder for ordfører.

Godtgjørelsen forutsettes å dekke stedfortredertjeneste ved ordførerens feriefravær og annet fravær, som for eksempel ved tjenestereiser eller andre oppdrag.

2.3 Ledergodtgjørelse

Formannskapets medlemmer og ledere i alle faste kommunale utvalg, styrer og råd:

Godtgjørelse på kr 650,- pr. møte pluss ordinær møtegodtgjørelse.

Ved etablering av tidsbegrensede utvalg fastsettes ledergodtgjøring i forbindelse med oppnevningen.

2.4 Møtegodtgjørelse

Når møteledelse overlates til andre enn til nestleder, godtgjøres dette med kr.250,- pr. møte.

Kommunestyret: kr 500,- pr. møte.

Formannskap, utvalg, styrer og råd (faste og ad-hoc): kr 400,- pr. møte.

Vararepresentanter får møtegodtgjørelse som bestemt for faste representanter.

Ved heldagsmøter (som begynner før kl. 12.00) gis dobbel møtegodtgjøring.

Møter under 2 timer utløser halv møtegodtgjøring.

Ad-hoc-arbeid, tidsbegrensende komiteer og lignende kan gis høyere godtgjøring etter særskilt vedtak i oppnevningende organ.

Det utbetales bare 1 møtegodtgjørelse pr. dag. for påfølgende møter i samme utvalg.

Vararepresentanter som møter i enkeltsaker, får halv møtegodtgjøring.

De ansattes representanter som er representert i organer som behandler saker etter avtale om medbestemmelse, utbetales møtegodtgjørelse på lik linje med ombudsvalgte.

Politikeropplæring defineres som møte.

2.5 OMBUDSVALGTE

Kommunale ombudsvalgte som velges eller beordres av hovedutvalg, formannskapet og/eller kommunestyret for deltakelse i møter utenom kommunen og hvor organet selv ikke innvilger møtegodtgjørelse, gis en møtegodtgjørelse på kr 400,- pr.møtedag.

Reglene for tapt arbeidsfortjeneste under pkt. 3 kommer til anvendelse.

Det gis ikke kostgodtgjørelse i forbindelse med møter og lignende innenfor kommunens grenser.

3. TAPT ARBEIDSFORTJENESTE

Kommunale folkevalgte gis erstatning for tap av ordinær arbeidsinntekt hvor vedkommende må ta fri/få fri fra arbeid for å skjøtte vervet.

Erstatning utbetales i ettertid etter slike regler:

- Ulegitimerte krav: inntil kr 1.000,- pr. dag.
- Legitimerte krav: inntil kr 1.500,- pr. dag.

Ved uttanvisning av ulegitimerte krav føres det en relativt liberal praksis for så vidt gjelder yrkesutøvende i næringene jordbruk/fiske, dvs. næringer hvor en vanskelig kan legitimere konkret dagstap.

Utgifter til stedfortreder, leie av barnevakt eller annen hjelp til omsorgs- og pleietrengende i nærmeste familie dekkes mot legitimert utlegg.

4. KOSTGODTGJØRELSE OG NATTILLEGG

Det gis kostgodtgjørelse og nattillegg etter kommunens reiseregulativ for reiser utenom kommunens grenser.

For møter i kommunestyret, formannskapet og hovedutvalgene legges det opp til enkel servering.

5. SKYSSGODTGJØRELSE

a. Skyssutgifter til møter og lignende i kommunen som kommer inn under dette regulativ, dekkes etter satsene og bestemmelsene i kommunens reiseregulativ.

Når egen bil brukes, bør kjøringen i største grad samordnes.

b. For kommunale ombudsvalgte som deltar i møter o.l. utenom kommunens grenser, dekkes skyssutgifter etter billigste og mest

hensiktsmessige reisemåte. Her skal tas hensyn til alle utgifter forbundet med reisen og en effektiv avvikling av vervet.

6. ANDRE BESTEMMELSER

- a. Samtlige møter i styrer, råd og utvalg bør i den grad det er mulig avholdes utenom den ordinære arbeidstid.
- b. Tvist om forståelse av reglementet avgjøres av administrasjonsutvalget.
- c. Dette godtgjørelsesregulativet for kommunale ombuds- og tillitsverv gjøres gjeldende fra 01.07.05 og vedtas ved budsjettbehandlingen.

7. BRUK AV ELEKTRONISKE DOKUMENTER.

- a. Ved hver ny periode avklares det med nyvalgte om hvordan dokumentflyten skal foregå.
- b. Ved 100% bruk av elektroniske dokumenter utbetales et tillegg på kr.100,- pr. møte.
- c. Det utarbeides liste som viser hvilke avtale man går inn på og hvor e-postadresse oppgis.
- d. Dersom medlemmer har flere roller og dermed burde ha flere sett tilsendt, blir bare 1 sett med for eksempel møteinnkallinger utsendt til vedkommende.

Gjelder fra 01.07.2005

Tekst: Anne-Lise W. Robertsen

Sist oppdatert: 6.2.2008

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT: OFFENTLIGE ANSKAFFELSER

Saksbehandler: Gundar Jakobsen
Arkivsaksnr.: 17/142

Arkiv: 601

Saksnr.: Utvalg
21/17 Kommunestyret

Møtedato
11.05.2017

Innstilling:

Saksutredning:

Se vedlagte rapport og innstilling fra kontrollutvalget.

Straumsgjøen 22.03.17

Gundar Jakobsen
Rådmann

Vedlegg:



K-Sekretariatet



Dokid: 17003861 (17/142-2)

Bø kommune
rådmannen

BØ KOMMUNE Fellestjenesten	
Arkiv saksnr.	17/142
Dok.nr.	2
Løpenr.	2016/17
21 MAR 2017	
Saksbeh.	Guja
Ark.kode:	
Kassasjon:	

Deres ref.:
Vår ref.: 430.5.5/3/17/TK

Saksbeh.: Tage Karlsen
E-postadr.: tage.karlsen@k-sekretariatet.no

Telefon: 770 26166
480 38383
Dato: 16.3.2017

SAK TIL EVENTUELL UTTALELSE I HENHOLD TIL KOMMUNELOVENS § 77 NR. 3

KONTROLLUTVALGETS SAK 3/17: FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT «OFFENTLIGE ANSKAFFELSER»

Kontrollutvalget protokollerte følgende i møte 7.3.2017 under behandlingen av sak 3/17:

«Innstilling:

1. Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapporten «Offentlige anskaffelser» til orientering.
2. Kontrollutvalget oversender saken til kommunestyret **med følgende innstilling til vedtak:**
 1. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten «Offentlige anskaffelser» til orientering.
 2. Kommunestyret ber rådmannen om å iverksette tiltak for å sikre at lov og forskrift om offentlige anskaffelser følges ved anskaffelser til Bø kommune.
 3. Rådmannen rapporterer til kontrollutvalget om sin oppfølging av dette vedtakets pkt. 2 innen 20.8.2017.

Behandling:

Forvaltningsrevisor Carina Fyhn Hansen presenterte rapporten.

Innstillingen ble vedtatt med følgende tillegg:

Til pkt. 2.2 tilføyes: «jfr. revisjonens anbefalinger i rapportens pkt. 7».

Nytt pkt. 2.3: «Kommunestyret ber rådmannen om å utarbeide forslag til revidert innkjøpsreglement, slik at dette bringes i samsvar med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.»

Gjeldende pkt. 2.3. blir pkt. 2.4.

Vedtaket var enstemmig.

Postadresse:	Hovedkontor:	Avdelingskontor:	Avdelingskontor:	Avdelingskontor:	Organisasjonsnr:
K-Sekretariatet IKS	Fylkeshuset	Postmottak	Postboks 88	c/o Lenvik kommune	988 064 920
Postboks 6600	Strandvn. 13, TROMSØ	9479 HARSTAD	9148 OLDERDALEN	9306 FINNSNES	
9296 TROMSØ	Tlf. 77 78 80 43	Tlf. 77 02 61 66	Tlf. 77 71 61 14	Tlf. 77 87 10 65	

Vedtak:

1. Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapporten «Offentlige anskaffelser» til orientering.
2. Kontrollutvalget oversender saken til kommunestyret **med følgende innstilling til vedtak:**
 1. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten «Offentlige anskaffelser» til orientering.
 2. Kommunestyret ber rådmannen om å iverksette tiltak for å sikre at lov og forskrift om offentlige anskaffelser følger ved anskaffelser til Bø kommune, jfr. revisjonens anbefalinger i rapportens pkt. 7.
 3. Kommunestyret ber rådmannen om å utarbeide forslag til revidert innkjøpsreglement, slik at dette bringes i samsvar med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.
 4. Rådmannen rapporterer til kontrollutvalget om sin oppfølging av dette vedtakets pkt. 2 og 3 innen 20.8.2017.»

Utskrift av møteprotokollen oversendes herved for eventuell uttalelse i henhold til komm. § 77 nr. 6.

Frist for uttalelse settes til **7.4.2017**.

Med vennlig hilsen

Tage Karlsen
seniorrådgiver

KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT FOR 2016

Saksbehandler: Gundar Jakobsen
Arkivsaksnr.: 17/210

Arkiv: 216

Saksnr.: Utvalg
22/17 Kommunestyret

Møtedato
11.05.2017

Innstilling:**Saksutredning:**

Se vedlegg med innstilling fra Kontrollutvalget.

Straumsjøen 22.03.17

Gundar Jakobsen
Rådmann

Vedlegg:



K-Sekretariatet



BØ KOMMUNE, Fellestjenesten	
Arkiv saksnr.	17/210
Dok.nr.	1
Journalnr.	2045/17
Løpenr.	21 MAR 2017
Saksbeh.	Gufa
Kor. til:	
Ark.kode:	
Kassasjon:	

Bø kommune
ordføreren

Deres ref.:
Vår ref.: 430.5.5/9/17/TK

Saksbeh.: Tage Karlsen
E-postadr.: tage.karlsen@k-sekretariatet.no

Telefon: 770 26166
480 38383
Dato: 16.3.2017

SAK TIL BEHANDLING I KOMMUNESTYRET

KONTROLLUTVALGETS SAK 5/17: KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT FOR 2016

Kontrollutvalget protokollerte følgende i møte 7.3.2017 under behandlingen av sak 5/17:

«Innstilling:

1. Kontrollutvalgets vedtar den utarbeidede årsrapport som sin årsrapport for 2016.
2. Årsrapporten oversendes til kommunestyret med følgende innstilling til vedtak:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport for 2016 til orientering.

Behandling:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Kontrollutvalgets vedtar den utarbeidede årsrapport som sin årsrapport for 2016.
2. Årsrapporten oversendes til kommunestyret med følgende innstilling til vedtak:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport for 2016 til orientering.»

Saken oversendes for behandling i kommunestyret.

./ Vedlagt følger saksframlegget til kommunestyret med kontrollutvalgets årsrapport.

Med vennlig hilsen

Tage Karlsen
Seniorrådgiver

Kopi: rådmannen

Postadresse:	Hovedkontor:	Avdelingskontor:	Avdelingskontor:	Avdelingskontor:	Organisasjonsnr:
K-Sekretariatet IKS	Fylkeshuset	Postmottak	Postboks 88	c/o Lenvik kommune	988 064 920
Postboks 6600	Strandvn. 13, TROMSØ	9479 HARSTAD	9148 OLDERDALEN	9306 FINNSNES	
9296 TROMSØ	Tlf. 77 78 80 43	Tlf. 77 02 61 66	Tlf. 77 71 61 14	Tlf. 77 87 10 65	



Utvalg: Kontrollutvalget i Bø kommune	Saksnummer: 5/2017	Møtedato: 7.3.2017	Saksbehandler: Tage Karlsen
---	------------------------------	------------------------------	---------------------------------------

KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT FOR 2016

Innstilling til v e d t a k:

1. Kontrollutvalgets vedtar den utarbeidede årsrapport som sin årsrapport for 2016.
2. Årsrapporten oversendes til kommunestyret med følgende innstilling til vedtak:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport for 2016 til orientering.

Vedlegg til saken:

Utkast til årsrapport for 2016

Harstad, 20.2.2017

Tage Karlsen
seniorrådgiver



BØ KOMMUNE - KONTROLLUTVALGET

ÅRSRAPPORT FOR 2016



BØ KOMMUNE - KONTROLLUTVALGET

ÅRSRAPPORT FOR 2016

1. INNLEDNING

Fra 1. juli 2004 trådte det i kraft endringer i kommuneloven (Lov om kommuner og fylkeskommuner av 25.9.92 nr 107) vedrørende internt tilsyn, kontroll og revisjon. Fra samme tidspunkt trådte i kraft ny forskrift om kontrollutvalg. I forskriften er det gitt regler for valg og sammensetning av utvalget, om utvalget sitt ansvar og oppgaver, om saksbehandling og sekretariat.

2. KONTROLLUTVALGETS FORMÅL OG SAMMENSETNING

2.1 Formål

Etter kommuneloven har kommunestyret det øverste tilsyn med den kommunale forvaltning, jf. § 76.

For å ivareta dette tilsynsansvaret velger kommunestyret selv et kontrollutvalg som skal "forestå det løpende tilsyn med den kommunale forvaltning på sine vegne", jf. § 77 nr. 1. Dette er gjentatt i *Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner* (av 15.6.04) § 2.

2.2 Valg - sammensetning

Kontrollutvalget skal ikke tillegges andre oppgaver enn det som knytter seg til kontroll- og tilsynsfunksjonen. Det vil si at kontrollutvalget ikke skal delta i den aktive politiske beslutningsprosessen. For at utvalgsmedlemmene skal få en uavhengig status i forhold til forvaltningen (underordnede politiske organer og administrasjonen), er det gitt strenge valgbarhetsregler som innebærer at valgte representanter i utøvende politiske organer (organer med beslutningsmyndighet) eller ansatte i kommunen ikke kan bekle vervet som kontrollutvalgsmedlem. I praksis er det kun kommunestyrerepresentanter, som ikke blir tillagt andre politiske oppgaver, som kan inneha dette vervet, samt valgte personer utenom de folkevalgte.

Kontrollutvalget hadde følgende sammensetning i 2016:

Faste medlemmer

1. Arne Andersen (leder)
2. Liv Heidi Andreassen
3. Synnøve Solsem Olsen
4. Rolf Hugo Eriksen (nestleder)
5. Svein Helge Martinussen

Varamedlemmer

Vara for 1-4:

Kjell Richardsen
Gunnbjørg Tobiassen
Pål B. Johansen
Oddmar Nyseth
Martha Myhre
Maren Lise Graff

Vara for 5

Guttorm Veabø
Anna Einarsen
Randi Merete Hansen

3. SAKSBEHANDLINGEN I KONTROLLUTVALGET

Utvalget har truffet sine vedtak i møter. Det er skrevet protokoll fra møtene. Utskrift av møteprotokollene er sendt til utvalgets medlemmer og ordføreren.

Møtene er holdt for åpne dører, og har vært avholdt på tidspunkt som er vedtatt av utvalget.

Innkalling til møtene har vært sendt til medlemmene, første varamedlem og ordføreren, og har inneholdt en oversikt over de sakene som skulle behandles, samt saksdokumentene.

K-Sekretariatet IKS har sørget for saksutredning og sekretærhjelpe.

4. KONTROLLUTVALGETS ARBEID I 2016

4.1 Oppgaver

Kontrollutvalgets oppgaver fremgår av forskriftens kap. 3, 4, 5, 6 og 7.

4.2 Aktiviteter gjennom året

Kontrollutvalget har hatt fem møter i 2016. Møtene har vært lagt til rådhuset. Utvalget har behandlet 40 saker.

Utvalget er gjennom året blitt holdt underrettet om revisjonens virksomhet, og har ført tilsyn med at revisjonsarbeidet har foregått i samsvar med gjeldende forskrift og andre bestemmelser.

4.3 Forhold som er behandlet i 2016

Av saker som har vært behandlet i kontrollutvalget nevnes særlig:

Regnskap og regnskapsrevisjon

- ✓ **Løpende rapportering fra revisor om kommunens regnskapsførsel**
Revisor er kontrollutvalgets fremste kilde til informasjon om kommunens regnskapsførsel. Kontrollutvalget mottar kopi av all vesentlig korrespondanse mellom revisor og administrasjonen. Revisor orienterer jevnlig kontrollutvalget i møter. Dette har vært gjennomført også i 2016, og gir kontrollutvalget informasjon om den kommunale forvaltningen, samt vesentlig informasjon for kontrollutvalgets ivaretagelse av sitt påseeransvar overfor revisjonen.
- ✓ **Rapportering fra revisor – revisjonsstrategi 2015 – Bø kommune**
Revisjonens fremleggelse av revisjonsstrategien for kontrollutvalget inngår i kontrollutvalgets oppfølging av sitt påseeransvar overfor revisor. Kontrollutvalget tok presentasjonen til orientering.
- ✓ **Rapportering fra revisor – årsregnskapet 2015 – Bø kommune**
Kontrollutvalget mottar en utførlig rapportering fra revisor i forbindelse med utvalgets behandling av sak om kontrollutvalgets uttalelse om kommunens årsregnskap. Rapporteringen er både en del av kontrollutvalgets generelle tilsyn med den kommunale forvaltningen og ivaretagelse av kontrollutvalgets påseeransvar overfor kommunens revisjon. Av revisors rapportering fremgikk at kvaliteten på regnskapet er blitt betydelig bedre i løpet av de siste årene.
- ✓ **Kontrollutvalgets uttalelse om Bø kommunes årsregnskap for 2015**
Kontrollutvalget avgav uttalelse til kommunens årsregnskap for 2015.
- ✓ **Revisjonsbrev nr. 17 – regnskap Bø kommune 2014**
Kontrollutvalget behandlet i møte 26.10.2015, jf. sak 25/15, revisjonens brev av 15.10.2015 – Regnskap Bø kommune 2014 – Revisjonsbrev nummer 17. Utvalget fattet vedtak som følger:
 1. *Kontrollutvalget viser til revisjonsbrev nr. 17, og ber rådmannen svare kontrollutvalget innen 23.11.2015, med gjenpart til revisjonen.*
 2. *Kontrollutvalget viser til vedtak i kommunestyresak 33/14 og ber rådmannen om å redegjøre for oppfølgingen av vedtakets tre punkter:*
 1. *Shuttrapport med total økonomisk oversikt over investeringsprosjekter skal rutinemessig fremlegges for kommunestyret.*
 2. *Budsjettvedtaket gjelder bare for budsjettåret. Investeringsprosjekter som ikke avsluttes i løpet av budsjettåret må være gjenstand for ny budsjettbehandling påfølgende år.*
 3. *Forslag til budsjettreguleringer må være basert på en oversikt over påløpte og forventede kostander som utgjør et tilstrekkelig og realistisk grunnlag for kommunestyrets behandling.*

2. Når svar foreligger fra rådmannen, ber kontrollutvalget om en vurdering av svaret snarest fra revisjonen.

Revisjonsbrevet omhandlet de forhold som revisor tok opp i revisjonsberetningen for 2014. Det første var forbehold vedrørende budsjett, der det vises til vesentlige avvik mellom regulert budsjett og regnskap på regnskapslinjer i budsjettskjemaene 1B og 2B. I tillegg har revisor gitt en presisering om for seint avlagt årsregnskap og årsberetning.

I budsjettskjema 1B var det på rammeområdet for «Felles finanser» en merinntekt på 10,2 mill. kr. I all hovedsak skyldtes dette «Nergård-pengene» på 11,2 mill. kr. som er bokført i driftsregnskapet, men ikke tatt med i budsjettet for 2014.

Investeringsregnskapet (regnskapsskjema 2B) viste at det var investert for 5,5 mill. kr. mer enn budsjettet og vedtatt av kommunestyret. Revisor opplyste at regnskapsskjemaet viser at det er flere prosjekter som er igangsatt uten at det er vedtatt budsjett, og revisor ser alvorlig på forholdet. Videre ble det opplyst at det også er mange prosjekter som har store overskridelser uten at det er lagt frem budsjettreguleringer til politisk behandling. Avvikene i investeringsutgiftene var kommentert av rådmannen i årsberetningen.

Det siste punktet som ble omtalt omhandlet tidsfristene for avleggelsen av årsregnskapet og årsberetningen for 2014. Den sene regnskapsavleggelsen har nok sammenheng med det første forhold som er omtalt i revisjonsbrevet og endelig avklaringer med hensyn til behandling i regnskapet for 2014.

Rådmannen besvarte kontrollutvalgets vedtak. I svaret ble det redegjort nærmere for de punktene som er tatt opp i vedtakets punkter 1 og 2. Når det gjelder vedtakets punkt 2 og første punkt, mteer rådmannen at dette ivaretas i forbindelse med behandlingen av regnskapet. Videre opplyste rådmannen at punktene 2 og 3 i vedtakets punkt 2 ikke er fulgt opp tilstrekkelig, men at han håpet at budsjettreguleringene som kommunestyret har fått til behandling i 2015, viser at rutinene følges opp. Det vises til nærmere omtale i vedlegg 1.

KomRev NORD har i brev av 19.1.2016 gitt en vurdering av rådmannens svar. Her opplyste revisjonen at punkt 1 (i vedtakets punkt 2) ikke er tilfredsstillende besvart. Revisjonen mente at det bør legges frem en total oversikt over vedtatte budsjett, og hva den totale sluttkostnaden ble. Videre opplyses at på en slik måte får man dokumentert ovenfor politikerne hva de har vedtatt av budsjett og hva endelig kostnad ble. Øvrige punkter anså revisjonen å være tilfredsstillende besvart. Viser til nærmere omtale i vedlegg 2.

Kontrollutvalget har i henhold til kontrollutvalgskriftens § 8 en plikt til å påse at skriftlige påpekninger fra revisor blir fulgt opp. Rådmannen ble gitt anledning til å gi tilsvarende på merknaden fra .

Økonomisjefen har i brev av 10.3.2016 gitt svar på kontrollutvalgets vedtak i sak 3/16. I svaret redegjøres det for innholdet i note til regnskapet for 2015 angående det enkelte investeringsprosjekt.

Etter sekretariatets vurdering er det gitt opplysninger fra kommunens ledelse som gir grunn til å tro at det etableres rutiner som gir tilstrekkelig informasjon tilknyttet investeringsprosjekter i note til årsregnskapet. Saken er avsluttet fra kontrollutvalgets side.

- ✓ **Oppdragsansvarlig revisors uavhengighetsvurdering**
Oppdragsansvarlig revisor har i sin egenvurdering ikke funnet forhold som kan tilsa at han ikke er uavhengig i forhold til Bø kommune. Kontrollutvalget tok uavhengighetsvurderingen til etterretning.
- ✓ **Revisjonsberetning – beboerregnskaper 2015 –Bøheimen bo- og behandlingssenter**
Revisjonsberetningen for pasientregnskap ved Bøheimen bo og behandlingssenter for 2015 er en "ren beretning", d.v.s. en beretning uten merknader.

Forvaltningsrevisjon

- ✓ **Bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekt offentlige anskaffelser**
Bestilling av prosjektet ble vedtatt og oversendt til KomRev NORD i 2015.. Prosjektet måtte imidlertid stilles i bero etter tilbakemelding fra revisjonen om at Bø kommunes ressurser til forvaltningsrevisjon i henhold til avtalen mellom Bø kommune og KomRev NORD var brukt opp for inneværende planperiode, som løp fram til 31.12.2015. Fra 1.1.2016 var kommunen inne i en ny planperiode i henhold til KomRev NORDs ressursfordeling, slik at det var nye ressurser til gjennomføring av prosjektet. Prosjektet ble derfor iverksatt i henhold til fortsatt gjeldende plan for forvaltningsrevisjon for Bø kommune. Saken ble ikke avsluttet i 2016. Rapporten foreligger til behandling i kontrollutvalgets første møte i 2017.
- ✓ **Kommunestyrets behandling av sak vedrørende forvaltningsrevisjonsrapport Arbeidsmiljø og sykefravær i pleie og omsorg**
Rapporten ble fremlagt i 2015 med følgende anbefalinger:.

Revisjonen gir disse anbefalinger:

- *Bø kommune anbefales å innrette sin virksomhet slik at plikten til å sørge for systematisk arbeid med forebygging og oppfølging av sykefravær er i tråd med alle regelverkets krav*
- *Bø kommune anbefales å i større grad bekjentgjøre sitt system for registrering og oppfølging av avvikts- og skademeldinger for de ansatte i PLO*

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

1. *Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten Arbeidsmiljø og sykefravær i pleie og omsorg til orientering.*
2. *Kommunestyret ber rådmannen om å følge opp revisjonens anbefalinger i rapportens kapittel 10.*
3. *Rådmannen skal av eget tiltak rapportere til kontrollutvalget om oppfølgingen av dette vedtakets pkt. 2 innen 31.1.2016.*

Kontrollutvalget er saksforberedende og innstillende organ i de saker utvalget rapporterer til kommunestyret. Som i andre saker står kommunestyret fritt til å følge innstillingen eller treffe vedtak med annet innhold. Kontrollutvalget er underlagt kommunestyret, og forholder seg til kommunestyrets vedtak.

I kommunestyrets møteprotokoll (vedlegg 2) fremkommer det imidlertid ikke at det har vært foretatt votering mellom kontrollutvalgets innstilling og ordførens forslag til vedtak. Slik saksframlegget til kommunestyret er satt opp, fremstår saken med Åsa Elvik som saksbehandler og som om den er fremmet uten innstilling til vedtak. Det egentlige saksframlegget følger som et vedlegg, og innstillingen til kommunestyret blir på denne måten en del av innholdet i vedlegget. Denne presentasjonsformen kan gjøre det vanskelig for kommunestyrets medlemmer å sortere ut at det faktisk foreligger en innstilling til kommunestyret. Den saksbehandlingen som har funnet sted i kommunestyret kan indikere at kommunestyret ikke har fanget opp at saken var fremmet med kontrollutvalget som saksforberedende organ, og med en innstilling til kommunestyret.

Forholdet ble tatt opp av kontrollutvalget i 2016. Det ble fattet følgende vedtak:

- 1. Kontrollutvalget tar kommunestyrets vedtak i sak 27/16 til orientering.*
 - 2. Kontrollutvalget påpeker at kontrollutvalget er saksforberedende og innstillende organ i saker utvalget rapporterer til kommunestyret. Dette bør fremkomme av saksframlegg til kommunestyret. Det bør videre fremkomme av kommunestyrets møteprotokoller at innstillingen har vært gjenstand for votering.*
 - 3. Kommunestyret og rådmannen orienteres ved utskrift av kontrollutvalgets møteprotoll og kopi av saksframlegget til kontrollutvalget.*
- ✓ **Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighetsvurdering**
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor har i sin egenvurdering ikke funnet forhold som kan tilsi at han ikke er uavhengig i forhold til Bø kommune. Kontrollutvalget tok uavhengighetsvurderingen til etterretning.
- ✓ **Plan for forvaltningsrevisjon**
Kontrollutvalget vedtok innstilling til kommunestyret om ny plan for forvaltningsrevisjon, med utgangspunkt i overordnet analyse utarbeidet av K-Sekretariatet.

Andre forhold

- ✓ **Rådmannens svar ad utbetaling til Ottar Bergersen & Sønner AS**
Saken gjelder utbetaling av kr. 1000 000,- til Ottar Bergersen & Sønner AS i juli 2014.
- I utbetalingsanvisningen oppgis «Prosjektnavn: Samfinansiering veg Kobbvågen» og «Støttmottaker» «Ottar Bergersen – Kobbvågen». Det fremkommer at utbetalingen debiteres nytt strategisk næringsfond. Sekretariatet formoder at det med Ottar Bergersen menes Ottar Bergersen & Sønner AS.*

Med bakgrunn i gjennomgangen av sakens dokumenter la sekretariatet til grunn at kommunestyret ved behandlingen av sak 61/10 (budsjett 2011) var orientert om det vesentlige av innholdet i (investerings)prosjekt 636. Det ble også lagt til grunn at dette ble vedtatt.

Sekretariatet la videre til grunn at prosjektet ble identifisert i saksframlegget til formannskapetets sak 66/14, som også lå til grunn for kommunestyrets behandling av sak 56/14.

På denne bakgrunnen fant sekretariatet at utbetalingen til Ottar Bergersen & Sønner AS var hjemlet i kommunestyrets vedtak i sak 56/14.

Sekretariatet kunne ikke se at det var opplyst i saksframlegget at veien allerede var ferdigstilt i 2012. Sekretariatet fant ikke å ha forutsetninger for å vurdere om dette har noen betydning for vedtaket. Kommunestyret er overordnet kontrollutvalget. Kontrollutvalgets mandat omfatter ikke kontroll med kommunestyrets saksbehandling. Kontrollutvalget har heller ikke adgang til å overprøve politiske prioriteringer. Det gjenstående spørsmålet var om rådmannens saksforberedelse har vært forsvarlig. Hvorvidt det burde fremkommet i saksframlegget at prosjektet allerede var gjennomført, og at kommunestyrets vedtak således ikke har betydning for gjennomføringen, beror på flere forhold. Det ene er hvorvidt det var kjent fra før at veiomleggingen var fullført. I en liten kommune er det vel rimelig å anta at dette var alminnelig kjent. Det andre spørsmålet er om Bø kommune var juridisk forpliktet til å foreta en utbetalingen uavhengig av budsjettvedtaket for 2014. Sekretariatet hadde ikke mottatt noen dokumentasjon som indikerer at Bø kommune var forpliktet på et avtalerettslig grunnlag. Sekretariatet kunne likevel ikke utelukke at det kan være inngått en bindende avtale. Sekretariatet har ikke vurdert hvorvidt budsjettvedtaket for 2011 i seg selv kan ha skapt en rettslig forpliktelse. Dette er relativt komplisert, og sekretariatet fant ikke grunn til å gå ikke inn i denne problemstillingen med mindre kontrollutvalget eksplisitt bad om det.

Ut ifra sakens dokumentasjon fant ikke sekretariatet grunnlag for å hevde at det er gjort feil i saksbehandlingen.

Kontrollutvalget tok rådmannens redegjørelse til orientering. Saken er avsluttet fra kontrollutvalgets side,

✓ **Plan for selskapskontroll**

Kontrollutvalget vedtok innstilling til kommunestyret om ny plan for selskapskontroll, med utgangspunkt i overordnet analyse utarbeidet av K-Sekretariatet.

Oversikten er ikke uttømmende.

Kontrollutvalget har i tillegg gjennomgått en rekke orienteringssaker.

Kontrollutvalget var representert på NKRFs kontrollutvalgskonferanse.

Årsrapporten for 2016 er vedtatt av kontrollutvalget i møte 7.3.2017 (sak 5/17)